

Jalostuksen tavoiteohjelma

Alkuperäinen 1.1.2017-31.12.2021

Päivitetty 1.1.2022-31.12.2026

Siperianhusky

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 11.6.2021
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 10.8.2021
Päivitetty 2021, päivitetyt kohdat kursivilla

Sisällys

1.	YHTEENVETO	3
2.	RODUN TAUSTA	4
3.	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4.	RODUN NYKYTILANNE	6
4.1.	Populaation rakenne ja jalostuspohja	6
4.1.1	Populaation rakenne ja sukusiitos	6
4.1.2	Jalostuspohja	10
4.1.3	Rodun populaatiot muissa maissa	14
4.1.4	Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	15
4.2	Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	15
4.2.1	Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	15
4.2.2	Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	15
4.2.5	Käyttö- ja koeominaisuudet	18
4.3.1	PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	26
4.3.2	Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	26
4.3.4	Lisääntyminen	34
4.3.5	Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	35
4.3.6	Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	35
4.4.	Ulkomuoto	36
4.4.1	Rotumääritelmä	36
4.4.2	Näyttelyt ja jalostustarkastukset	37
4.4.3	Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	38
5.	YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	39
5.1	Käytettyjen jalostuskoirien taso	40
5.2	Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	41
6.	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	43
6.1	Jalostuksen tavoitteet	43
6.2	Suosituksiset jalostuskoirille ja yhdistelmille	44
6.4	Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	46
6.5	Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	47
7.	LÄHTEET	48
8.	LIITTEET	48

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Siperianhusky on keskikokoinen, nopeasti ja keveästi liikehtivä käyttökoira-rekikoira, jonka liikkeet ovat vapaat ja joustavat. Sen kohtuullisen tiivis runko, tiheä karvapeite, pystyt korvat ja tuuheakarvainen häntä viittaavat rodun pohjoiseen alkuperään. Sen luonteenomainen liikunta on sulavaa ja ilmeisen vaivatonta. Se työskentelee alkuperäisessä tehtävässään rekikoirana valjaissa erittäin kyvykkäästi, vetäen kevyttä kuormaa kohtalaisella nopeudella pitkiä matkoja. Voiman, nopeuden ja kestävyys tasapaino näkyy rungon mittasuhteissa ja rakenteessa. Rotu on luonteeltaan ystävällinen ja lempeä, mutta myös valpas ja seurallinen. Sen älykyys, käsiteltävyys ja innokkuus tekevät siitä miellyttävän seuralaisen ja työskentelyhaluisen käyttökoiran.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Siperianhusky on suosittu ja maailmanlaajuisesti laajalle levinnyt rotu. Suurin osa siperianhuskyista edustaa näyttelylinjaa. Skandinaviassa käyttölinjan koirien suosio on näyttelylinjaa suurempi. Suomessa suurin osa rodun edustajista on käyttölinjaa. Näyttelylinjaisten koirien määrä on viime vuosina ollut kasvussa ja niitä tuodaan paljon ulkomailta.

Kantakoirien vähyden vuoksi rodun historiallinen sukusiitosaste on suhteellisen korkea ja vaikuttaa myös nykykoirien sukusiitosasteeseen. Kaikki siperianhuskyt ovat sukua keskenään, kun sukutaulussa mennään tarpeeksi kauas. Kun rodunjalostus alun perin kuitenkin painottui yksinomaan rekikoiraominaisuuksiin, eikä kosmeettisilla ulkomuoto-seikoilla tai koiran värillä ollut ratkaisevaa merkitystä jalostuskoirien valinnassa, tietty geneettinen vaihtelevuus pystyttiin ikään kuin vahingossa takaamaan.

Kantakoirien vähyden vuoksi rodun historiallinen sukusiitosaste on suhteellisen korkea ja vaikuttaa myös nykykoirien sukusiitosasteeseen. Kaikki siperianhuskyt ovat sukua keskenään, kun sukutaulussa mennään tarpeeksi kauas. Kun rodunjalostus alun perin kuitenkin painottui yksinomaan rekikoiraominaisuuksiin, eikä kosmeettisilla ulkomuoto-seikoilla tai koiran värillä ollut ratkaisevaa merkitystä jalostuskoirien valinnassa, tietty geneettinen vaihtelevuus pystyttiin ikään kuin vahingossa takaamaan.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Suomessa siperianhuskyt elävät käytännössä lähes aina laumakoirina ja niitä käytetään rodun käyttötarkoitukseen rekikoirana kilpailuissa, retkeilyssä ja työkäytössä. Siperianhuskyt ovat yleensä laumasosiaalisia ja niiden käyttötarkoitus edellyttää myös tätä. Rodun harrastajat ovat huolissaan erityisesti rodun työskentelyhalukkuuden säilyttämisestä. Yhä enemmän siperianhuskyja hankitaan seurakoiriksi ja teetetään pentueita vailla vanhempien riittävää testausta valjakossa.

Terveys ja lisääntyminen

Siperianhusky on perusterve rotu, jolla voi kuitenkin esiintyä tiettyjä perinnöllisiä sairauksia. Yleisimmät siperianhuskylla esiintyvät sairaudet ovat harmaakaihi (KAT), epilepsia, eosinofiilinen bronkopneumonia (eosinofiilinen keuhkojen ja keuhkoputkien sairaus), selän spondyloosi ja glaukooma. Sisäsiitos vaikuttaa suuresti sairauksien esiintyvyyteen. Koiranet ei kerro kaikkea, etenkin ulkomaan tuontien kohdalla. Tavoitteena on normaalisti lisääntyvä koira. Narttu antaa astua vahingoittamatta urosta ja uros osaa astua itsenäisesti. Keinohedelmöitystä ei suositella, ellei narttua ole aiemmin normaalisti astutettu.

Ulkomuoto

Siperianhuskylla on liioittelematon peruskoiran rakenne. Ulkomuodossa esiintyy suurta hajontaa käyttö- ja näyttelylinjan välillä. Kumpaakaan ääripäätä ei tulisi suosia.

Rakenteessa tulee näkyä rodun käyttötarkoitus kestäväenä vaivattomasti liikkuvana rekikoirana. Rodulla tulee myös säilyttää sen rotutyypilliset arktiset piirteet.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

- Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla kaikin puolin terve. Sillä ei saa olla arkielämää tai käyttötarkoitusta hankaloittavia luonneominaisuuksia. Jalostuskoirien silmät tulisi peilata virallisessa silmätutkimuksessa ja myös gonios-

kopiatutkimusta suositellaan. Silmätutkimuksessa ei saa ilmetä posteriorpolaarista tai kortikaalista kataraktaa, PRA:ta, PHTVL 2-6 tai RD:n asteita 2–3. Jos jalostuskoiralla on lonkkakuvaustulos, sen tulee olla parempi kuin C. Jalostuskoira ei saa sairastaa glaukoomaa, eosinofiilinen bronkopneumoniaa tai epilepsiaa.

- Jalostuskoiran tulee olla testattu rekikoirana hyväksi. Käyttöominaisuuksien testaamiseen soveltuvat hyväksytyt rekikoirien käyttö- ja /tai kilpailukoe (REKÄ ja REK), läpi juostu pitkänmatkan valjakkokilpailu tai koiran pitkäaikainen työkäyttö. Näyttelystä koiran tulisi saada vähintään arvosana hyvä (H).
- Jalostuskoirien tulee astutushetkellä olla vähintään kaksi vuotiaita, jotta ne ovat riittävän kehittyneitä ja niiden käyttöominaisuuksia on voitu testata.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Koillis-Siperian alkuperäiskansojen keskuudessa kehittyi vuosituhsien aikana vetokoira, jota ilman elämä pohjoisessa ja eristyneessä maailmankolkassa olisi ollut lähes mahdotonta. Koska arktisille alueille ei vuosisatoihin ilmaantunut ulkopuolista geeniperimää, kehittivät nämä koirat ajan saatossa rodunomaiseksi koirakannaksi. Turkismetsästäjien ja tutkijoiden saapuessa arktisille alueille he havaitsivat eri alkuperäiskansojen koirien olevan samaa perustyyppiä, mutta kuitenkin eroavan jonkun verran toisistaan riippuen siitä, millä Koillis-Aasian seudulla kansat asustivat. Siperialaisia arktisia pystykorvia on perinteisesti käytetty pääasiassa veto- ja rekikoirina. Jotkut arktisten alueiden kansoista käyttivät koiria myös metsästyksessä tai paimenkoirana, mutta siperianhusky-rodun syntyyn ovat vaikuttaneet vain rekikoirina käytetyt koirat. Alkuperäiskansat käyttivät siperianhuskyjen esivanhempia vetojuhtina liikkueensa metsästyksissä. Kaikki rotuun rekisteröidyt siperianhuskyt polveutuivat Siperian alkuperäiskansojen (tsuksit, kamsadaalit, korjakit, jukagirit) rekikoirista, joita oli tuotettu Alaskaan vuosina 1909-1930.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Valkoisen miehen elämään rekikoirat vaikuttivat suuresti 1900-luvun alun Alaskassa kultaryntäyksen aikana. Valjakkokoirien pidon pääsyy oli niin henkilöiden kuin tavaroiden ja mm. postin kuljettaminen seudulla, jolla muunlaista kuljetustapaa ei pitkän talven aikana ollut. Alaskan koiravaljakkokilpailut syntyivät osin kultakuumeen sivujuonteena 1900-luvun alussa. Kilpailujen palkintoina oli usein suuret summat rahaa, joka oli tarpeen valjakkoajajille ja ansametsästäjille. Aluksi kilpavaljakot koostuivat kaikennäköisistä, yleensä suurikokoisista sekarotuisista vetokoirista sekä Alaskan alkuperäiskansan inuitien "mahlemuteista", joita Alaskassa käytettiin etupäässä kuormien vetoon. Kun Siperiasta vuoden 1909 jälkeen tuotettiin pienikokoisia rekikoiria nimenomaan All Alaska Sweepstakes valjakkoajokilpailuja varten, ei niiden aluksi uskottu edes kykenevän suoriutumaan vaativista kilpailureiteistä, mutta kilpailun monet voitot ja kärkisijoitukset osoittivat epäilijöiden olleen väärässä. Vuonna 1913 Pioneer Mining kaivosyhtiön osakas Jafet Lindeberg hankki Roald Amundsenin suunnittelemaa pohjoisnaparetkä varten rekikoiriksi siperiantuontien jälkeläisiä Nomen alueelta. Koirat annettiin kaivosyhtiön toisen työntekijän Leonhard Seppalan koulutettavaksi. Kun Amundsenin tutkimusretki peruuntui, jäi tarkoitukseen harjoitettu valjakollinen nuoria lisääntymiskykyisiä koiria Seppalan hoiviin. Seppala kilpaili menestyksekkäästi valjakollaan. Hänen vuosina 1913-1926 Alaskassa kasvattamansa koirat muodostavat suurimman osan nykyisen siperianhusky-rodun kantakoirista. Siperiasta Alaskaan kilpailuja varten tuotettuja rekikoiria käytettiin kilpailamisen ohella luonnollisesti myös postin ym. rahdin nopeaan kuljetukseen. Useat kuuluisien valjakkoajokilpailujen voitot ja lopulta historiallinen "Seerumiajo" 1926, jossa koiravaljakot kuljettivat kurkkumätäepidemian puhjettua lääkeseerumia Nenasta Nomeen halki jäisen Alaskan lähes 500 km kilpaa kuoleman kanssa, toi siperialaiset rekikoirat suuren yleisön tietoisuuteen ja teki niistä ja mushereista kuuluisia. Koiravaljakkokilpailuita alettiin järjestää myös USA:n pohjoisosissa ja Kanadassa. Siperialaisten rekikoirien kuuluisuus johti siperianhusky-rodun syntyyn ja virallistamiseen Amerikan Kennel Clubissa (AKC) 1930 ja ensimmäinen rotumääritelmä julkaistiin Gazetteissa 1932. Ensimmäisen rotumääritelmän kirjoitti Julien A. Hurley, lakimies Fairbanksista, Alaskasta. Hän myös rekisteröi ensimmäiset siperianhuskyt AKC:ssä. Rotumääritelmän perustana oli Leonhard Seppalan vuoden 1929 voittamaton seitsemän siperialaiskoiran valjakko, jonka kaikki koirat olivat Siperian tuonteja ja niiden jälkeläisiä. Siperianhuskyrotu on lähtöisin hyvin pienestä perustamispopulaatiosta. Kaikki nykypäivän siperianhuskyt voidaan jäljittää pääasiassa 12 peruskoiraan, joiden takaa löytyy yhteensä 43 tunnuttua eri koira, joista osan tausta on tuntematon.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Siperian alkuperäiskansojen koirissa voi havaita joitakin yhtäläisiä piirteitä. Yhtenäisiä piirteitä esiintyy samojedinkoirien, jakutian-, länsi- ja itäsiperianlaikojen kanssa. Alaskaan tulon jälkeen rodulla on yhteistä historiaa alaskanmalamuutin kanssa. Malamute-tyyppisiä koiria risteytettiin Siperiasta tuotujen koirien kanssa. Eri linjat Rodun kantakoirat olivat kaikki valjakkokoiria ja rodun tunnustamisen jälkeen sen jalostus säilyi pitkään valjakkoajajien käsissä. Tunnustamisen jälkeinen kasvatus- ja jalostustyö tapahtui suurelta osin USA:n itärannikolla Uuden Englannin alueella. Vuonna 1938 rodun pioneerikasvattajat perustivat siperianhuskyrodun amerikkalaisen rotujärjestön Siberian Husky Club of America:n (SHCA), joka ryhtyi uudistamaan rotumääritelmää ja rohkaisi jäsenistöään esittämään koiriaan myös näyttelyissä. Toisen maailmansodan jälkeen muutamat siperianhuskykasvattajat olivat jo saaneet sen verran ikää, ettei aktiivinen kilpaileminen heidän osaltaan ollut enää mielekäästä. He keskittyivät esittämään koiriaan näyttelyissä. 1940-luvulla perustettiin ensimmäiset ns. "showkennelit", jotka suuntautuivat pääasiassa koirien kasvattamiseen näyttelytarkoituksia varten. Vaikka tiettyä tyyppi- ja linjakokoa oli havaittavissa jo 1950-luvun alussa, alkoi rodun jakautuminen käyttö- ja näyttelytyyppiin suuremmissa määrin vasta 1950-luvun puolenvälin jälkeen, kun siperianhuskyja ryhdyttiin enemmän esittämään näyttelyissä ja rodusta tuli USA:ssa suosittu myös seurakoirana. 1960-luvun lopulla siperianhuskyrotuun vain näyttelykehissä tutustuneet uudemmat kasvattajat jalostivat niitä ainoastaan näyttelytarkoituksia varten kiinnittämättä tarpeeksi huomiota niihin alkuperäisiin fyysisiin ja henkisiin ominaisuuksiin, joita ajajat kutsuvat "menopääksi" ja "työskentelymoraaliksi". Siten hyvät, nopeat ja kestävät, valjakkokäytössä testatut siperianhuskyt tulivat yhä harvinaisemmiksi ja rodun jakautuminen näyttelykoiriin ja käyttökoiriin todella alkoi.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäinen siperianhusky tuotiin Sveitsistä ja rekisteröitiin Suomessa 1965. Seuraavat kuusi tuontia (3 urosta, 3 narttua) tulivat USA:sta vuosina 1966 - 1969. Suomalaisten alkuinnostus rotuun ja valjakkoajoon oli kova ja jo muutamien vuosien kuluttua kanta oli kasvanut niin suureksi, että voitiin koota useita valjakkoja. Vuoteen 1976 mennessä Suomeen oli tuotu 17 koiraa, joista kaksi voidaan luokitella käyttötyyppisiksi (Anadyr-linjaa). Muut Suomeen tuodut koirat polveutuivat USA:n näyttelylinjoista, etupäässä Lorna Demidoffin Monadnock-linjasta. Pohjoismaiset valjakkoajokilpailut 1970-luvun puolessavälissä toivat esille Suomen silloisen koirakannan käyttöominaisuuksiin puutteet. Norjalaisten siperianhuskyt polveutuivat suoraan Leonhard Seppalalta tai hänen kauttaan USA:sta tullessiin koiriin mm. Bow Lake, Bryar's ja Alaskan of Anadyr -kennelöistä ja myöhempiin käyttölinjojen tuonteihin. Suomalaisten näyttelylinjoista polveutuneet koirat eivät olleet käyttöominaisuuksiltaan sellaisia kuin harrastajat olivat toivoneet. Niiltä puuttui rotumääritelmän mainitsemaa nopeus ja kestävyys sekä valjakkokoirilta ehdottomasti vaadittava käsiteltävyys ja sosiaalisuus sekä johtajaominaisuuksia. Alkuvuosina Suomessa jalostusmenetelmänä käytettiin yleisesti sukusiitosta, jopa siinä määrin, että vuosina 1974 -75 rekisteröityjen pentujen (76 pentuetta / 319 pentua) keskimääräinen sukusiitosaste oli viiden sukupolven mukaan laskettuna liki 11 prosenttia. Huomattava matadoriuros tänä aikana oli USA:n tuonti Norstarr's Baanchi. Tämän uroksen vaikutus on kuitenkin hiipunut nykykannassa hyvin pieneksi, sillä 1970-luvun loppupuolella (1976-79) tuotettiin Suomeen 25 käyttölinjaista siperianhuskyta Norjan, Ruotsin ja USA:n rekikoirakennelöistä. Näistä tuonneista ja niiden jälkeläisistä muodostui pian uusi koirakanta, joka niin käyttö- kuin luonneominaisuuksiltaan vastasi paremmin rotumääritelmää. Harrastajat astuttivat koiriaan ahkerasti ja hankkivat valjakkoihinsa käyttölinjan koiria. Suomen nykykanta perustuu suurimmaksi osaksi näiden koirien jälkeläisiin. 1980-luvun runsaasta 30 tuontikoirasta näyttelylinjaisia oli kaksi. 1980-90-luvuilla uusia tuontikoiria tuli etupäässä USA:n koillisosasta, Norjasta ja jonkun verran Ruotsista. 2000-luvulla on tuotettu kymmeniä koiria pääasiassa Ruotsin ja Itä- sekä Etelä-Euroopan näyttelykennelöistä etupäässä harrastuskoiriksi ja näyttelytarkoituksiin. Näyttelylinjaisten koirien populaatio on Suomessa 2000-luvulla alkaen kasvanut.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomalainen Siperianhusky-seura - Finska Siberian Husky sällskapet ry.

Perustettu 8.4.1967

Hyväksytty rotujärjestöksi 12.12.1970

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Henkilöjäsenmäärä: 718 kpl, joista alle 18-vuotiaita nuorisojäseniä 8 kpl. Jäsenmäärä on viimeisen vuosikymmenen aikana ollut hieman kasvussa ja jäsenistön vaihtuvuus on noin 10 prosenttia vuosittain. Jäsenistön suurimmalla osalla on kolme koiraa tai enemmän. Jäsenistön koiraluvussa on suuria eroja yhden koiran omistajista yli 100 koiran safaryrityksiin.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostusneuvonnan jäsenet valitaan rotujärjestön vuosikokouksessa kolmeksi vuodeksi. Jalostusneuvonta työskentelee hallituksen valvonnan alaisena ja sillä on rotujärjestön hallituksen hyväksymät työohjeet. (liite 6)

Jalostusneuvonta pyrkii antamaan yleisiä jalostus- ja kasvatuseuvoja sekä tietoja eri koirista, niiden taustoista, tuloksista ja omistajista. Jalostusneuvonta ei suosittele tiettyä urosta tai yhdistelmää, vaan ohjaa käyttämään testattuja ja käytännön rekikoiratyössä hyviksi havaittuja ja testattuja, ulkomuodoltaan rodunomaisia koiria. Koska rodussa on tyyppillistä kennelien suhteellisen suuret koiramäärät, sopivan uroksen valintaan osallistuu nartun omistajan kanssa yhteistyössä myös uroksien omistaja, jolloin on mahdollista yhdessä arvioida astutettavan nartun ja sille sopivien urosten hyvät ja huonot puolet. Jalostusneuvonta laatii vuosittaiset tilastot rodusta ja päivittää JTO:n.

4. RODUN NYKYTILANNE

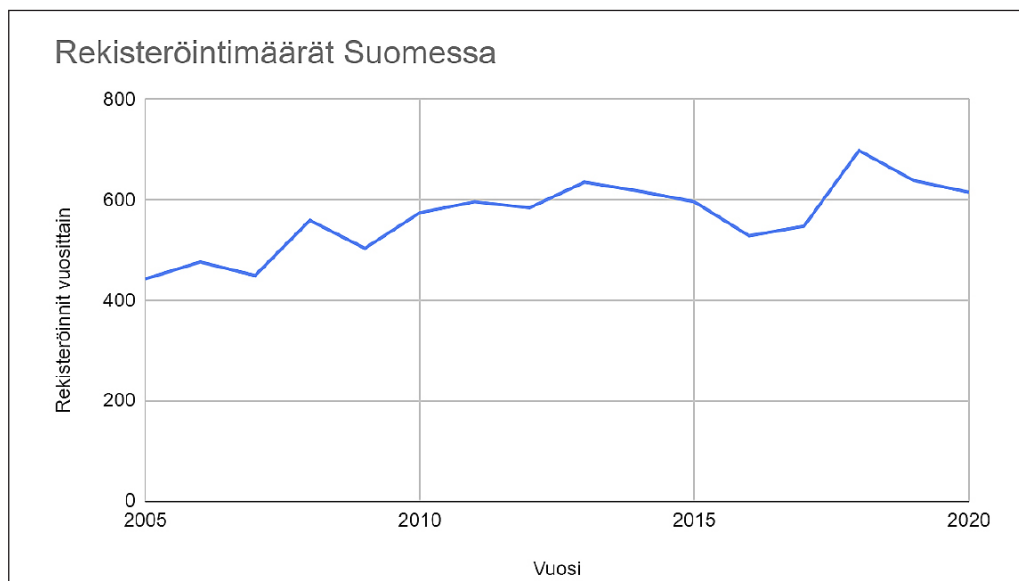
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Vuositilasto – rekisteröinnit

	Pennut	Tuonnit	Rekisteröinnit yht.	Pentueet	Urokset keskimääräinen jalostuskäytön ikä	Nartut keskimääräinen jalostuskäytön ikä	Keskimääräinen sukusiitos-%
2005	429	14	443	85	4 v 4 kk	4 v 3 kk	6,34%
2006	462	15	477	92	4 v 4 kk	3 v 9 kk	5,36%
2007	434	16	450	87	4 v	4 v 5 kk	4,98%
2008	543	17	560	111	4 v 10 kk	4 v 4 kk	4,61%
2009	477	27	504	97	5 v 2 kk	4 v 1 kk	4,85%
2010	554	21	575	124	5 v	3 v 11 kk	3,72%
2011	573	24	597	119	4 v 8 kk	3 v 11 kk	3,79%
2012	562	23	585	114	4 v 11 kk	4 v 1 kk	3,73%
2013	615	21	636	120	4 v 3 kk	4 v 4 kk	3,38%
2014	603	15	618	116	5 v 2 kk	4 v 3 kk	4,17%
2015	563	34	597	117	5 v 4 kk	4 v 6 kk	4,17%
2016	484	45	529	105	5 v 1 kk	4 v 1 kk	3,04%
2017	511	37	548	119	5 v 5 kk	4 v 5 kk	3,79%
2018	656	43	699	130	5 v 1 kk	4 v 4 kk	3,07%
2019	605	34	639	120	4 v 11 kk	4 v 2 kk	3,37%
2020	580	36	616	119	4 v 8 kk	4 v	3,77%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Siperianhuskyrodun rekisteröintimäärä on kasvanut 2000-luvun alun n. 250 rekisteröidystä pennusta yli 600 rekisteröityyn pentuun per vuosi 2012 eteenpäin. 2016 ja 2017 rekisteröinnit notkahtivat hieman. Ennätysvuosi oli 2018, jolloin pentuja rekisteröitiin yhtä vajaa 700 kpl ja sijoitus suosituimpien rotujen listalla oli 12. Viime vuosina pentuemäärä on liikkunut lähellä 120 pentuetta. Verrattuna muihin rotuihin siperianhusky on varsin yleinen rotu Suomessa.

Jakautuminen linjoihin

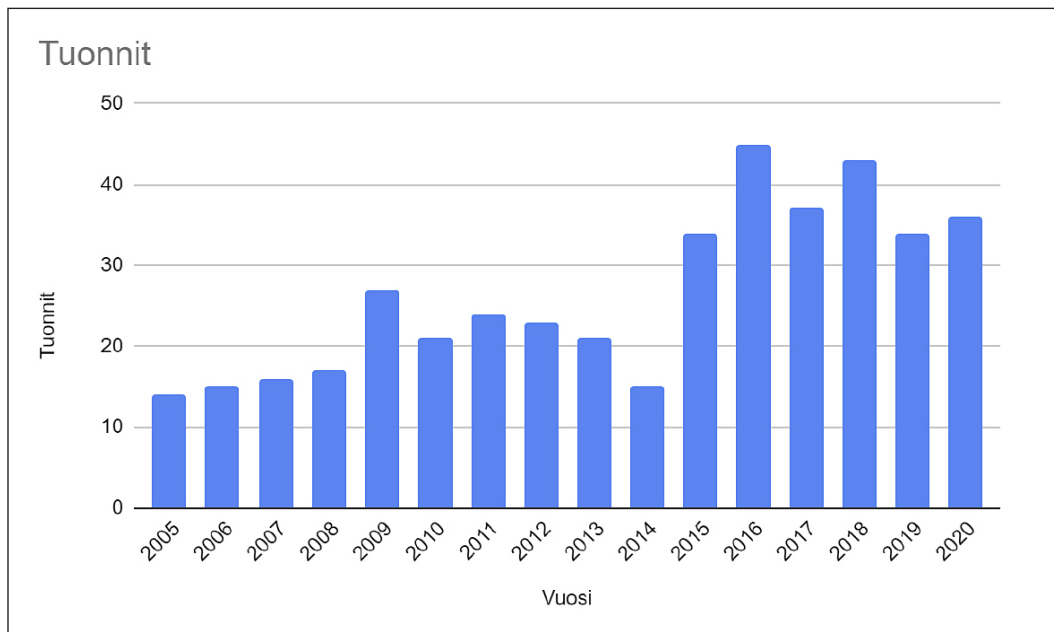

Siperianhuskyrotu on jakautunut kahteen eri linjaan, käyttö- ja näyttelylinjoihin. Yllä olevassa taulukossa linjaan on laskettu pentueet, joiden vanhempien isovanhemmista korkeintaan yksi edustaa toista linjaa (toisen linjan osuus kolmen polven sukutaulussa korkeintaan 12,5%). Muut pentueet ovat sekalinjaisia.

Käyttölinjaisten pentueiden määrä on pysynyt suhteellisen vakaana. Suomessa käyttölinjaisten osuus syntyneistä pentueista on tällä hetkellä reilu 50%. Käyttölinjaisten osuus syntyneistä pentueista on ollut viimeisen viiden vuoden ajan laskussa. Vuosina 2012-2015 käyttölinjaisten pentueiden osuus syntyneistä oli vuosittain noin 65%. Näyttelylinjaisten tuontikoerien sekä pentueiden määrä on kasvussa. Sekalinjaisten pentueiden määrä on pysynyt liki samoissa lukemissa viime vuosina.

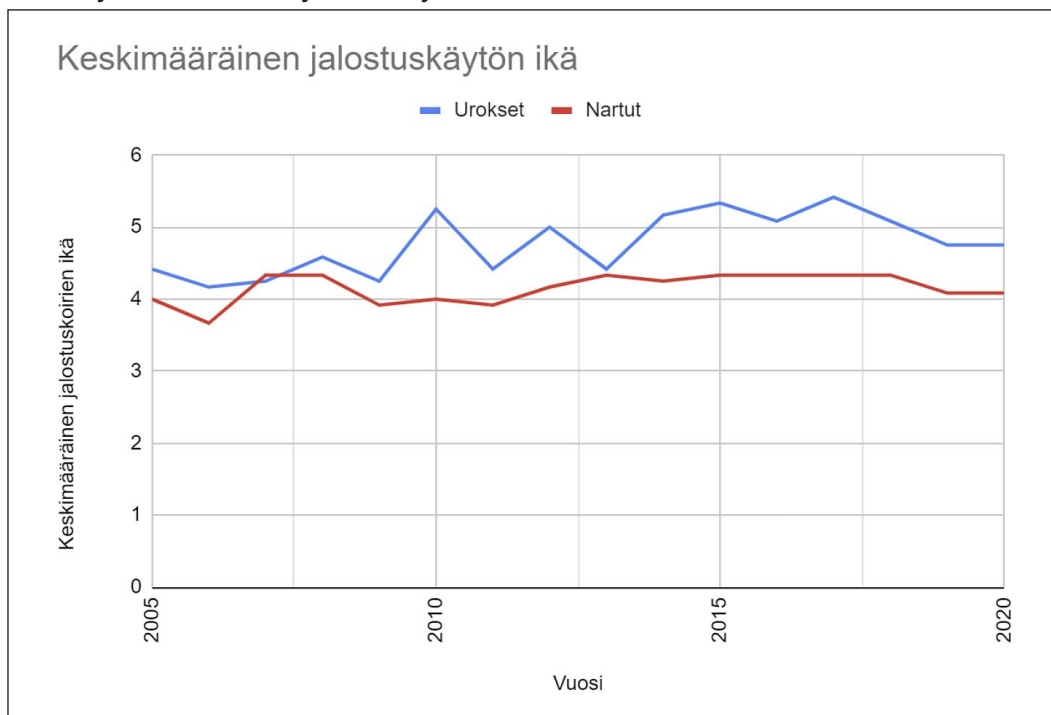
Koronan vaikutuksesta 2020 käyttölinjaisia pentueita rekisteröitiin todennäköisesti jonkin verran vähemmän safari-yrityksissä.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien määrät ovat lisääntyneet toiselle tasolle 2015 lähtien. Tuonteja tuodaan paljon näyttelylinjoista. Vuonna 2016 tuotiin eniten tuontikoiria kautta aikojen, 45 kappaletta. Tuontikoirien kasvanut määrä on näkynyt viime vuosina myös niiden osuudessa jalostuskoirissa.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien keskimääräinen ikä kertoo arvion rodun keskimääräisestä sukupolven pituudesta. Jalostuskoirien keskimääräinen ikä on pysynyt pitkällä tähtäimellä suurin piirtein samalla tasolla ollen nartuilla keskimäärin reilu 4v ja uroksilla vajaa 5 v. Suuntaus on näyttänyt hyvältä vuoteen 2017, mutta tämän jälkeen jalostusikä on laskenut ja siihen tulee jatkossakin kiinnittää huomiota. SHS:n jalostustoimikunta on tuonut vahvasti esille siperianhuskyn käyttökoiraominaisuuksia, joiden testaamiseksi koiran tulee olla riittävän vanha. Jatkossakin SHS:n jalostusneuvonnan tulee tehdä töitä uusien harrastajien ja kasvattajien valistamisessa. Jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla riittävän vanhoja, jotta mahdolliset sairaudet näkyisivät sekä jalostukseen käytettävien urosten käytön tulisi jakautua useammalle vuodelle, jotta mahdolliset kantajuudet ja aikaisempien jälkeläisten laatu tulisivat ilmi.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

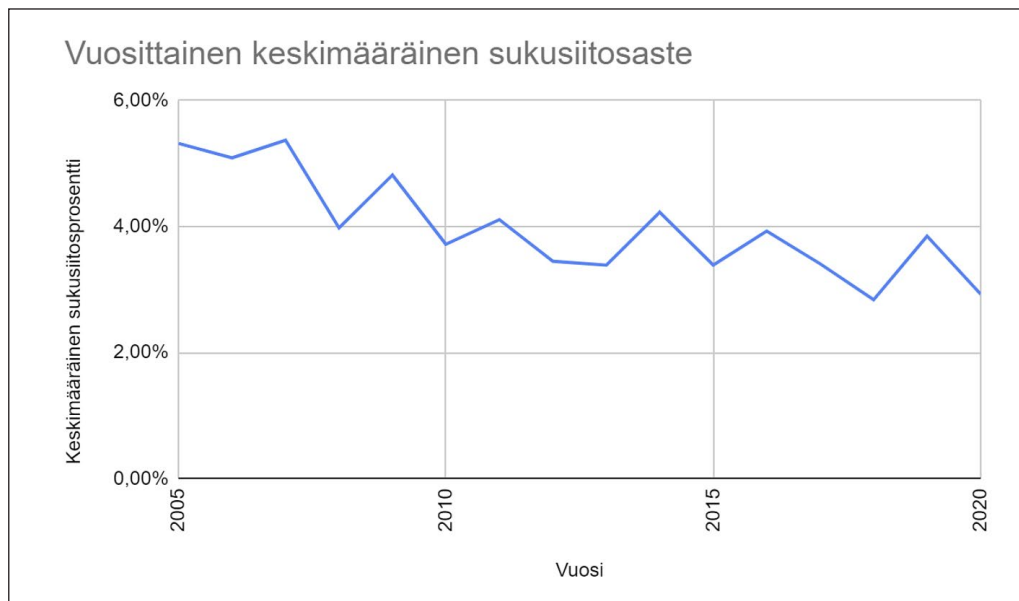
Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla. Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Jalostuksessa suositellaan neljänviiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Katariina Mäki, www.kennelliitto.fi)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Kuten yläpuolella olevasta taulukosta näkee, keskimääräinen sukusiitosprosentti per vuosi on pudonnut yli viidestä prosentista (5,32 %) vajaaseen kolmeen prosenttiin (2,93%). Tähän on monia syitä - tuontikoiria on tuotu lisää, isojen kenneliiden rekisteröintimäärä on prosentuaalisesti pienentynyt (kasvattavat omia linjojaan) sekä nk. sekapentueiden (käyttölinja x näyttelylinja) pentueiden määrä on kasvanut. Kasvattajat ovat myös paremmin tietoisia sukusiitoksen haitallisuudesta ja huomioivat sen jalostuksessa. Suuntaus on näyttänyt koko 2000-luvun hyvältä.

Sukusiitosasteiden laskennassa on käytetty Kennelliiton jalostustietojärjestelmää. Sukutauluissa esiintyvillä ulkomaisilla koirilla sukupolvitiedot ovat puutteellisia, joten esitetty taulukko on aliarvio todellisesta sukusiitosasteesta. Taulukosta on kuitenkin saatavissa sukusiitosasteen kehityssuunta, koska tuontikoiria sukutauluissa on esiintynyt aina.

4.1.2 Jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monien perinnöllisten vikojen ja sairauksien puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmälle, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

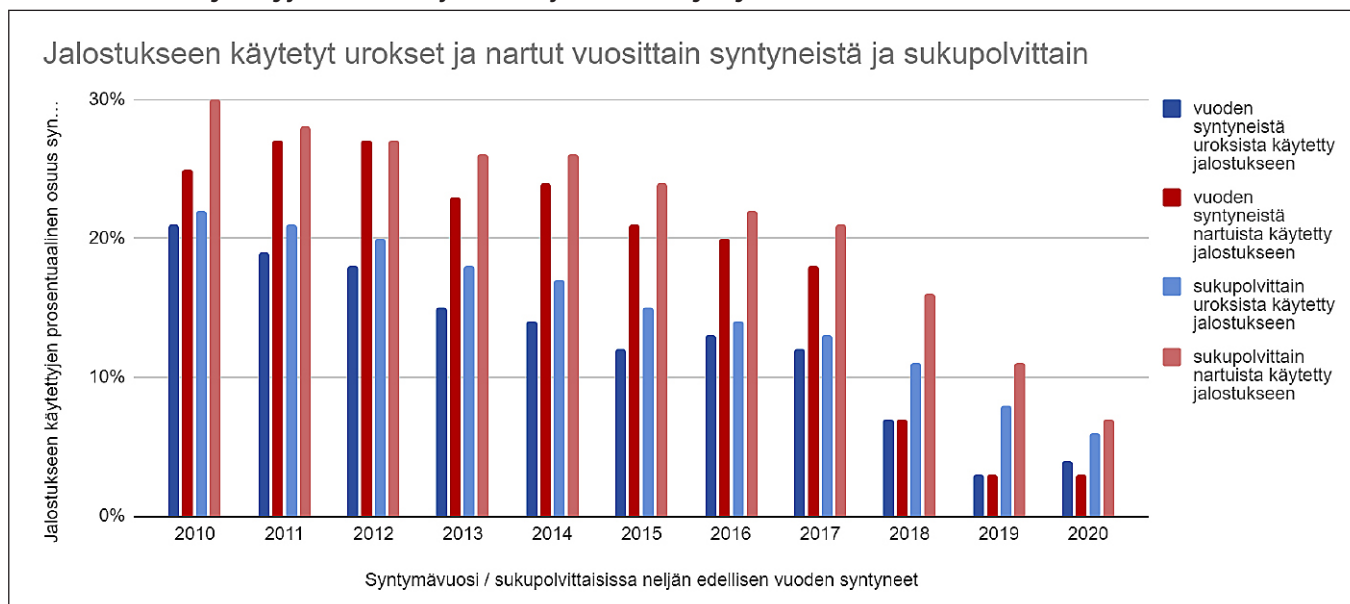
Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannelähteessä jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. (Katariina Mäki, www.kennelliitto.fi)

Jalostuspohja per sukupolvi

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi											
- pentueet	119	120	130	119	105	117	116	120	114	119	124
- jalostukseen käytetyt eri urokset	109	108	111	101	89	105	100	99	95	100	103
- jalostukseen käytetyt eri nartut	117	118	128	117	104	117	113	117	114	116	121
- isät/emät	0,93	0,92	0,87	0,86	0,86	0,9	0,88	0,85	0,83	0,86	0,85
- tehollinen populaatio	152	153	162	148	131	150	144	147	142	147	152
- tehollinen populaatio%	64%	64%	62%	62%	62%	64%	62%	61%	62%	62%	61%
- uroksista käytetty jalostukseen	4%	3%	9%	14%	15%	12%	14%	16%	18%	19%	21%
- nartuista käytetty jalostukseen	3%	4%	11%	22%	22%	23%	25%	23%	28%	27%	25%
Per sukupolvi (4 vuotta)											
- pentueet	488	474	471	457	458	467	469	477	454	451	419
- jalostukseen käytetyt eri urokset	346	326	329	319	302	311	313	314	300	298	274
- jalostukseen käytetyt eri nartut	398	383	388	376	367	364	367	382	378	374	342
- isät/emät	0,87	0,85	0,85	0,85	0,82	0,85	0,85	0,82	0,79	0,8	0,8
- tehollinen populaatio	505	483	488	473	457	459	463	475	464	460	421
- tehollinen populaatio%	52%	51%	52%	52%	50%	49%	49%	50%	51%	51%	50%
- uroksista käytetty jalostukseen	7%	10%	12%	14%	14%	15%	17%	18%	20%	21%	22%
- nartuista käytetty jalostukseen	10%	14%	19%	23%	23%	25%	26%	26%	28%	28%	30%

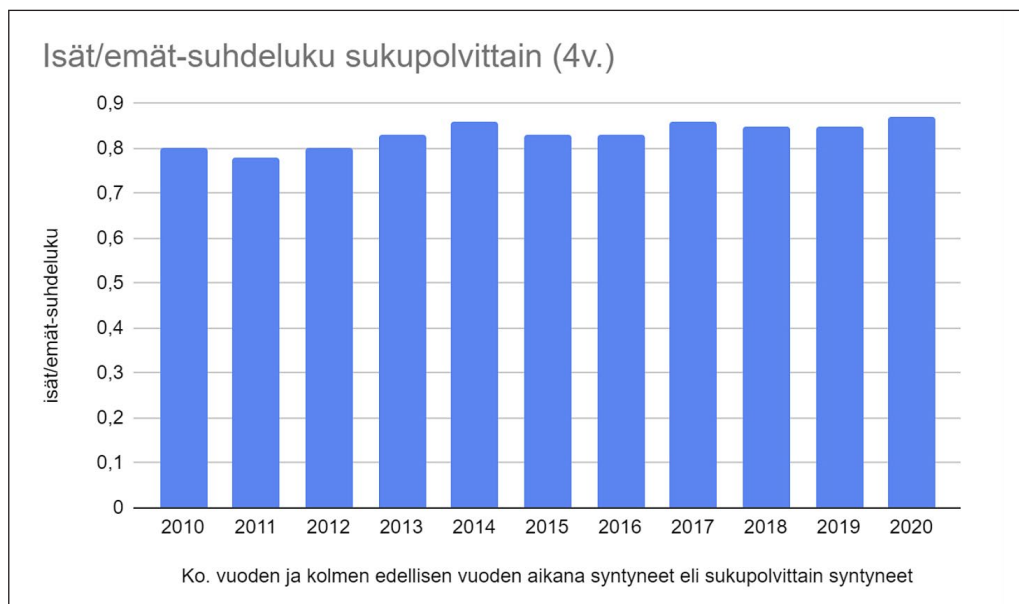
Yllä olevassa taulukossa jalostustietojärjestelmän jalostuspohja per sukupolvi -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2015 luvut on laskettu vuosien 2012-2015 ajalta. Nuorimpien ikäluokkien koiria käytetään vielä jalostukseen, joten nämä prosenttiluvut kasvavat seuraavien vuosien aikana.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Yllä olevassa taulukossa sukupolven väli on neljä vuotta ja tulokset sukupolvittain on esitetty neljän vuoden osalta esim. 2015 mukana laskennassa ovat vuodet 2012-2015. Vuosittain jalostukseen käytetyillä tarkoitetaan vuosittain syntyneistä jalostukseen käytettyjen osuutta. Jalostukseen käytettyjen koirien osuus vuosittain syntyneistä on uroksilla laskenut jyrkemmin kuin nartuilla. Osittain synä on se, että 2010 jälkeen syntyneille uroksille voi vielä hyvinkin syntyä pentueita, kun taas nartuille tilaston alkuvuosille tuskin tulee uusia synnyttäjiä. Silti tilastosta voidaan todeta eri narttuja käytettävän uroksia enemmän jalostukseen. Tunnolliset kasvattajat testaavat usein jalostuskoiriaan muutaman talvikauden yli ennen jalostukseen käyttöä, joten viimeisimpien vuosien tuloksia ei kannata vielä tarkastella.

Isät/emät -luku

Isät/emät-luku kertoo, mikä on eri isien ja emien lukumäärien suhde sukupolvittain. Ideaalilanteessa narttuja ja uroksia käytettäisiin yhtä paljon eli tavoiteluku on 1.

Siperianhuskyilla luku on suunnilleen 0,85. Rodun tilanne on tältä kannalta katsottuna melko hyvä ja eri uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen melko tasaisesti. Suhdeluku on ollut kasvussa, mutta tulee kuitenkin huomioida, että viime vuosien aikana syntyneitä koiria tullaan vielä tulevaisuudessakin käyttämään todennäköisesti jalostukseen.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko kuvaa jalostuspohjan laajuutta. Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä

paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo, kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on jalostustietojärjestelmässä neljä vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmä KoiraNetissä käytetään kaavaa

$Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

Nu = neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten lukumäärä

Nn = neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava kuvaa ns. ideaalipopulaatiota ja olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä. (Katariina Mäki, www.kennelliitto.fi)

Rodun tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko

Sukupolvi	Jalostusnartut	Jalostusurokset	Tehollinen populaatio	Pentueiden lukumäärä	Tehollisen koon maksimi	Tehollisen koon osuus maksimista
1989-1992	227	173	274	269	538	50,93%
1993-1996	208	167	256	254	508	50,93%
1997-2000	178	135	215	212	424	50,71%
2001-2004	218	170	266	265	530	50,19%
2005-2008	288	225	351	365	730	48,08%
2009-2012	386	307	474	469	938	50,53%
2013-2016	367	305	458	455	910	50,33%

Rodun tehollisen populaation koko on kasvanut sukupolvien aikana ja nykyinen tehollinen populaatio on riittävän suuri. Myös rodun populaation koko on kasvanut paljon viimeisen kuuden sukupolven aikana, mutta tehollisen populaation kasvu on pysynyt tässä mukana. Rodun tehollisen populaatiokoon osuus maksimista on pysynyt tasaisesti 50% lähettyillä sukupolvittain laskettaessa. Tehollisen koon maksimi tarkoittaa ideaalitulannetta, jossa jokaisessa pentueessa sukupolvea kohden on käytetty eri urosta ja narttua (syntyneiden pentueiden määrä*2). Todellisen tehollisen populaation suhde sukupolvittain tehollisen koon maksimiin antaa prosentuaalisen osuuden maksimista.

Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15–20 urosta

#	Uros	Synt. vuosi	Tilastointiaikana (2015-2020)				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%- osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	ANDY'S JOY LOOK AT ME	2007	11	60	0,0095	1,00%	6	30	11	60
2	CRY OUT BEACH BOY	2007	9	51	0,0081	2,00%	10	55	10	54
3	KAKASTAVI DOUBLE OR NOTHING	2010	11	50	0,0079	3,00%	2	11	11	50
4	EXPRESS YOURSELF GALLADRIA-NOVITARIS	2009	10	42	0,0067	3,00%	4	19	10	42
5	MAGLELIN BARAK	2007	7	42	0,0067	4,00%	33	150	7	42
6	ANDY'S JOY JUST KIDDING	2007	8	41	0,0065	5,00%	1	3	9	46
7	TULLATUULEN JACK	2008	7	41	0,0065	5,00%	13	51	7	41

8	DUBFIRE VELNIO MALÜNAS	2011	6	37	0,0059	6,00%	22	89	6	37
9	LUMIKIISAN BEETA MYRSKY	2013	5	35	0,0056	6,00%	10	48	6	39
10	KASAKAN JACK SPARROW	2014	6	34	0,0054	7,00%	0	0	6	34
11	PRICKEN	2001	6	31	0,0049	7,00%	45	232	11	58
12	SAINEN YLLÄS	2007	5	30	0,0048	8,00%	9	47	5	30
13	KONUVERES NOSTALGIC HEARTBREAKER	2012	6	30	0,0048	8,00%	1	5	6	30
14	SUSITIEVAN KUURNA	2004	5	29	0,0046	9,00%	15	53	8	42
15	JETSANI'S ARIN RALLI	2008	4	27	0,0043	9,00%	4	21	4	27
16	REPONEN	2010	6	27	0,0043	10,00%	8	43	6	27
17	ARCTIC SOUL COOL COGNAC	2009	5	26	0,0041	10,00%	6	40	5	26
18	ARCTIC SOUL IRON MAIDEN	2012	6	26	0,0041	10,00%	5	28	6	26
19	FOXFIRE TUXEDO JUNCTION	2010	5	25	0,004	11,00%	17	67	5	25
20	ICESMILE'S NANTAN	2015	5	25	0,004	11,00%	4	19	5	25

Harmaalla pohjalla esitetyt koirat edustavat käyttölinjaa ja valkoisella pohjalla esitetyt näyttelylinjaa.

Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15-20 narttua

#	Narttu	Synt. vuosi	Tilastointiaikana (2015-2020)			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%- osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BLACK HAPPIES ERICA	2012	5	30	0,48%	9	39	5	30
2	SESI	2007	4	27	0,43%	5	32	4	27
3	NINI	2007	5	27	0,43%	1	2	5	27
4	TAIGA QUEST CROW	2007	3	26	0,41%	5	27	3	26
5	AARTI LINORA ICEBLUE	2011	5	26	0,41%	6	24	5	26
6	ANDY'S JOY NEVER MIND	2007	5	25	0,40%	5	25	6	28
7	LAYLA ESKIMOSKI DOMEK	2009	4	23	0,36%	1	6	4	23
8	SUMU USVAN ZELJA	2014	3	23	0,36%	2	15	3	23
9	KUURAKUONON CLASSIC LADY BEL AIR	2013	4	22	0,35%	6	37	4	22
10	ARCTIC SOUL ZELDA	2006	3	22	0,35%	10	42	3	22
11	ANDY'S JOY QUEEN QUINTESSA	2008	4	22	0,35%	1	3	4	22
12	TULLATUULEN JEMINA	2008	3	21	0,33%	16	79	3	21
13	SELJANKAN PAM PAM PAMELA	2005	4	21	0,33%	1	7	4	21
14	KUKANOKSAN AJATAR	2009	3	21	0,33%	5	27	3	21
15	UUMEN AURA	2009	3	20	0,32%	5	28	3	20
16	ARCTIC SOUL COOL CHANEL	2009	3	20	0,32%	14	70	3	20
17	DACABE LOOK AT ME	2005	3	20	0,32%	3	18	3	20
18	POLAR SPEED DIIGU	2007	3	20	0,32%	9	51	3	20
19	SNOW GALAXY GOODQUITE'S NICE BABY	2007	4	19	0,30%	12	75	5	26
20	YAVANNA'S CATLYN	2009	3	19	0,30%	1	9	3	19

Harmaalla pohjalla esitetyt koirat edustavat käyttölinjaa ja valkoisella pohjalla esitetyt näyttelylinjaa. Sekalinjaisilla rivi on keltainen. Kymmenen vuoden tarkastelujakson (2010-2020) aikana jalostukseen käytettiin 765 eri urosta. Samoja uroksia on käytetty hieman enemmän kuin edellisen JTO:n aikana.

185 urosta eli 24% uroksista on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Prosentuaalinen osuus on edellisiä JTO:ita aavistuksen suurempi.

Samalla kymmenen vuoden tarkastelujaksolla jalostukseen käytettiin 929 narttua.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on suurilukuisissa roduissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi suurilukuisissa roduissa olla korkeintaan 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Katariina Mäki, www.kennelliitto.fi)

Siperianhuskyilla kymmenen viime vuoden aikana on rekisteröity noin 6640 koiraa. Sukupolvea (4 v.) kohden rekisteröintejä on siis keskimäärin 2656 koiraa. Suurin uroksen pentumäärä on 60, joka tarkoittaa 2,3 % sukupolven rekisteröintimäärästä, kun sukupolven välinä on käytetty neljää vuotta. Luku ei ole hälyttävän suuri, mutta ei myöskään missään nimessä toivottava huomioiden, että kyseisellä uroksella itsellään ei ole näyttöä valjakkotyöskentelystä ja sen 60 jälkeläisestä ainoastaan yhdellä on hyväksytty käyttötulos eivätkä muutkaan toimi työkäytössä. Jatkossa tulisi kiinnittää huomiota, ettei mitään urosta tulla käyttämään jalostukseen liikaa, ettei perimän monimuotoisuus vaarannu.

Toisen polven jälkeläisiä on joillakin uroksilla yli suositellun 106-169. Enimmillään toisen polven jälkeläisiä on 232 Pricken-nimisellä uroksella (viimeisin pentue 2014, viimeiset toisen polven jälkeläiset 2020). Tämä tarkoittaa 9,9 % neljän vuoden rekisteröinneistä. Muita yli suosituksen toisen polven jälkeläisiä on seuraavilla uroksilla: Escipion-El-Africano de Ciukci (viimeisin pentue 2013, 175 toisen polven jälkeläistä, joista viimeisimmät 2020), Maglelin Barak (viimeisin pentue 2018, 150 toisen polven jälkeläistä, joista viimeisimmät 2020), Tullatuulen Jami (viimeisin pentue 2010, 166 toisen polven jälkeläistä), Number one of Silverlight (viimeisin pentue 2012, 150 toisen polven jälkeläistä), Konuveres Country Indiana (viimeisin pentue 2010, 159 toisen polven jälkeläistä), Ask me about of Wolf point (viimeisin pentue 2012, 135 toisen polven jälkeläistä), Change of Arctic Sun (viimeisin pentue 2010, 114 toisen polven jälkeläistä) ja Sainen Geir Moen (viimeisin pentue 2014, 108 toisen polven jälkeläistä). Jalostusnartuista toisen polven jälkeläisten määrä on suuri yhdellä 2010-luvun nartulla, Zerunder Grammalla, jolla on 100 toisen polven jälkeläistä. Gramman viimeisin pentue on syntynyt 2011.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Urosten käytetyimpien listan ensimmäinen ja kuudes koira (Andy Joy Looka At Me ja Andy Joy Just Kidding) ovat puolissisaruksia. Narttujen puolella käytetyimpien listalla toisena ja kolmantena listalla olevat Nini ja Sesi ovat pentuesisaruksia.

Monilla urosten ja narttujen listan koirilla on keskenään useita pentueita. Ninillä on pentueita (sama yhdistelmä toistettu viidesti) vain urosten käytetyimpien listan kärjessä olevan Andy Joy's Look at Me:n kanssa. Sesillä taas on kaksi pentuetta urosten listan neljännen Express Yourself Galladria-Novistarasin kanssa. Urosten listan toisena olevalla Cry Out Beach Boylla on neljä pentuetta narttujen listan kuudennen koiran Andy Joy Never Mindin kanssa.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Siperianhusky on levinnyt laajasti ympäri maailmaa ja rodun edustajia löytyy lähes joka maasta. Pääasiassa siperianhuskyt ovat seurakoiria tai niiden kanssa käydään näyttelyissä. Valtaosa rodun edustajista on näyttelylinjaa.

Rekikoiraominaisuuksiin painottuvaa rodun jalostusta tapahtuu lähinnä Skandinavian maissa, Iso-Britanniassa, Yhdysvaltojen pohjoisosissa (Alaska), sekä jonkin verran myös Keski-Euroopassa.

Ruotsissa rekisteröintimäärät ovat viime vuosina olleet hieman Suomea pienemmät. Vuosittain rekisteröidään noin 500 siperianhuskyä. Rekisteröinnit ovat viime vuosina olleet aavistuksen laskussa, kun ei huomioida vuotta 2018. Rekisteröintien jakautuminen linjojen kesken on suunnilleen sama kuin Suomessa. Rodun sukusiitosaste on Ruotsissa ollut laskeva kuten Suomessakin ollen vuonna 2020 Avelsdatan mukaan 1,8 % viidellä sukupolvella laskettaessa. Tämä on alhaisin luku Ruotsin historiassa.

Yhdysvalloissa Amerikan kennel clubin rekisteröinneissä siperianhusky oli vuonna 2019 15. suosituin koirarotu. Siperianhuskyjen suosio on ollut 2010-luvulla kasvussa, mutta sijoitus rekisteröintilistalla on hieman laskenut 2010-luvun loppua kohti. Ennen vuosituhanen vaihdetta rekisteröintimäärät olivat noin 23 000 siperianhuskyä vuosittain. Suurin osa Yhdysvaltojen siperianhuskyista edustaa näyttelylinjaa ja käyttölinjaisia koiria on maan populaatiosta noin prosentti.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Rekisteröidyistä siperianhuskyista reilu 20% käytetään elämänsä aikana jalostukseen. Eri jalostusyksilöitä on rodussa melko paljon. Jalostukseen käytettävien koirien taustoilla esiintyy kuitenkin usein samoja koiria. Tarvittaessa siperianhuskyilla on mahdollista käyttää jalostukseen keskenään täysin eri sukulinjoista olevia koiria sekoittamalla eri linjoja toisiinsa.

Jalostukseen käytetään eri uroksia ja narttuja melko tasaisesti ja isät/emät-suhde on noussut erittäin hyvälle tasolle. Käytetyimpien jalostuskoirien käyttömäärät jäävät koko rodun populaatio huomioiden siedettävälle tasolle. Niiden jälkeläismäärän ei kuitenkaan ole syytä kasvaa enää. Käytetyimpien koirien listalla soisi kuitenkin olevan testaamattomien koirien sijasta enemmän kovassa käytössä testattuja hyviä rekikoiria, joiden jälkeläisillä on myös näyttöä käyttöominaisuuksista. Toisen polven jälkeläisiä alkaa olla useammalla uroksella yli suositusten. Tehollisen populaation koko on pysynyt vakaana suhteessa maksimiarvoon. Tehollinen populaatio on noin 50 % maksimiarvosta, joka on kohtalaisen hyvä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Siperianhuskyilla jalostuspohjaa kaventavat paljon jälkeläisiä saaneet koirat, joiden jälkeläisiä käytetään myös jalostukseen useiden pentueiden verran. Näyttelylinjaisissa siperianhuskyissa esiintyy enemmän samojen urosten ja narttujen jalostuskäyttöä ja ne ovat näyttelylinjaisten koirien määrään nähden suht runsaslukaisesti edustettuna käytetyimpien jalostuskoirien listalla. Sukulinjoiltaan saman tyylisten yhdistelmien teettäminen useasti kaventaa myös jalostuspohjaa. *Toisen polven jälkeläisiä alkaa olla useammalla uroksella yli suositusten, mutta yleensä kyseessä ovat koirat, jotka ovat tuottaneet hyvää jälkeläisnäyttöä.*

Joillakin kasvattajilla ollut tapana toistaa sama yhdistelmä useampaan kertaan. Pahimmillaan sama yhdistelmä on toistettu viidesti ja neljästi samaa yhdistelmää on toistettu myös muutamia. Teettämällä sama yhdistelmä lisätään samankaltaisen perimän omaavien koirien määrää. Saman yhdistelmän toistaminen kolmesti tai useammin ei ole koskaan järkevää vain ainoastaan rodun yksilöiden määrän lisäämistä. Joskus yhdistelmän toistaminen kerran voi olla perusteltua, mutta siinä tulisi käyttää suurta harkintaa. Jos ensimmäiseen pentueeseen on syntynyt normaali määrä pentuja, ensimmäisen pentueen koirien tulisi olla terveitä, hyväluonteisia ja erinomaisia rekikoirina.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaisesti siperianhuskyn käyttötarkoitus on rekikoira. Rotumääritelmän yleisvaikutelmassa kuvataan siperianhuskyn työskentelevän alkuperäisessä tehtävässään valjaissa erittäin kyvykkäästi, vetäen kevyttä kuormaa kohtalaisella nopeudella pitkiä matkoja. Rodun käyttäytymistä ja luonnetta rotumääritelmä kuvaa seuraavasti: "Ystävällinen ja lempeä, mutta myös valpas ja seurallinen. Rodulla ei ole vahtikoiran omistushalua, se ei ole liian epäluuloinen vieraita kohtaan eikä tappelunhaluinen. Täysikasvuinen koira voi olla jossain määrin pidättyväinen ja omanarvontuntoinen. Sen älykkyys, käsiteltävyys ja innokkuus tekevät siitä miellyttävän seuralaisen ja työskentelyhaluisen käyttökoiran."

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rodun käyttöominaisuuksissa on yleisesti ottaen eroja eri linjojen välillä. Jokainen siperianhusky on kuitenkin yksilö, jonka ominaisuudet saattavat poiketa yleisestä mielikuvasta kyseisen linjan koirista. Linjojen väliset erot ovat kokemusperäisiä yleistyksiä. Moni siperianhuskyharrastaja on aloittanut näyttelylinjaisten siperianhuskyjen parissa ja valjakkoharrastuksesta innostuessaan siirtynyt käyttölinjaisiin koiriin.

Käyttölinjaisia koiria osallistuu enemmän rekikoirakilpailuihin ja niiden käyttö myös retkeilyssä ja koiravaljakkoerytyksissä on yleisempää. Tästä johtuen käyttölinjaisten koirien jalostuksessa on keskimäärin painotettu enemmän erityisesti rekikoiralle tärkeitä ominaisuuksia kuten työskentelymotivaatiota ja laumasosiaalisuutta. Yleisesti ottaen valjakkoharrastajien mielestä käyttölinjaisten koirien työskentelyasenne erityisesti pidemmässä ja säännöllisessä työskentelyssä on parempi. Keskimäärin käyttölinjaisissa koirissa esiintyy harrastajien mukaan enemmän pidättyväisyyttä verrattuna näyttelylinjaisiin rodun edustajiin.

Keskimäärin näyttelylinjaisia koiria hankitaan enemmän myös täysin seurakoiriksi, milloin koiran ominaisuudet vetokoirana eivät tule testattua. Osa näyttelylinjaisten siperianhuskyjen kasvattajista käyttää koiriaan näyttelyiden ohella aktiivisesti myös kilpailu- ja käyttökokeissa. Jalostuspäätöksiin vaikuttavat tällöin usein myös koiran käyttöominaisuudet. Valitettavasti osa näyttelylinjaisten siperianhuskyjen kasvattajista ei ole kiinnostunut rodun käyttöominaisuuksista, eikä testaa valjakkokäytössä jalostuskoiriaan. Kennelin koirilta ei välttämättä löydy minkäänlaista näyttöä kilpailu- tai käyttökokeista. Tästä johtuen näyttelylinjaisissa koirissa esiintyy enemmän vaihtelua käyttöominaisuuksien osalta. Esimerkiksi joillain yksilöistä esiintyy puutteita työskentelymotivaatiossa.

Näyttelyissä koirilta vaaditaan ryhdikkyyttä ja itsevarmaa asennetta. Näyttelylinjaisissa siperianhuskyissa on nähtävissä keskimäärin vähemmän arkoja yksilöitä. Näyttelylinjaisten rodun edustajien joukossa esiintyy hieman useammin dominoivaa luonnetta. Näyttely- ja seurakoiraksi hankitulla koiralla laumasidonnaisuus ja -sosiaalisuus ei ole yhtä tärkeää kuin laumassa elävillä rekikoirilla.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja / tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Rotu ei kuulu Pevisaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonnekysely

Kesällä 2020 toteutetussa rotujärjestön luonnekyselyssä saatiin tietoa noin 1500 siperianhuskyn luonteesta. Kyselyn toteutus oli täsmälleen sama kuin edellisen JTO:n kyselyn. Alla käsitellyissä kohdissa on esitetty vertailu aikaisempaan kyselyyn ainoastaan silloin, jos kyselyiden vastauksissa on muutoksia. JTO:n tiedot rodun luonteesta ja käyttäytymisestä perustuvat suurelta osin kyseiseen luonnekyselyyn. Liitteissä on esitetty luonnekysely ja sen tulokset yksityiskohdaisemmin. (Liite 2)

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Siperianhuskyja on käynyt luonnetestissä ja MH-kuvauksessa vain vähän. Pääasiassa rodun harrastajat arvioivat rodun edustajien luonnetta sen käyttökokeissa. Rekikoirien käyttökokeessa kohta J käyttäytymisen arviointi sisältää Kennelliiton jalostusstrategian mukaisen arvioinnin. Arvosteluperiaatteet ovat seuraavat:

Pisteet 9-10: Koira on avoin vieraita koiria ja ihmisiä kohtaan ja toimii kiitettävästi yhteistyössä valjakon muiden koirien kanssa.

Pisteet 6-8: Koira on suhteellisen rauhallinen ja työskentelee yhdessä valjakon muiden koirien kanssa. Pisteet 1-5: Koira on altis häiriöille tai mahtalee tai aiheuttaa lievää sekaannusta

0 Arvosteltava koira osoittaa aggressiivisuutta tai liikaa arkuutta toisia koiria tai ihmisiä kohtaan, ei toimi valjakossa yhteistyössä tai aiheuttaa epäjärjestystä.

Valitettavasti Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä rekikoirien käyttökokeista näkyy vain koiran saama kokonaispistemäärä, eikä osiokohtaista erittelyä pisteistä. Suurin osa käyttökokeeseen osallistuvista koirista saa 6-10 pistettä käyttäytymisen arviointi -osiosta. 1-5 pistettä saavat koirat ovat usein kokemattomia, mahdollisesti jopa ensimmäistä kertaa isossa valjakossa juoksevia koiria. Tällöin ajaja ja valjakon muut koirat voivat olla arvosteltavalle koiralle täysin vieraita. Vain hyvin harvoin koira saa nollan eli hylkäyksen aiheuttavan pistemäärän käyttäytymisen arviointi -osiosta. Tosin käyttökokeeseen ei yleensä tuoda arvosteltavaksi yksilöitä, joiden käyttäytyminen valjakossa ei ole toivottavaa.

Vuoden 2010 alusta Suomessa viralliseksi tullessa MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, joissa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota erilaisissa tilanteissa. Suomessa MH-luonnekuvauksessa on käynyt kaksi siperianhuskyä. Ruotsissa rodun edustajia on osallistunut MH-luonnekuvaukseen enemmän. Tuloksia on kuitenkin niin vähän, että ne kertovat ennemminkin yksittäisten koirien ominaisuuksista. Edellisen JTO:n voimassaolokaudella luonnetestiin on osallistunut 10 siperianhuskyä. Alla on kuvattu SKL:n luonnetestissä käytetty termistö ja sen selvennykset kuvaamaan luonteen eri osa-alueita ja koiran toivottua käyttäytymistä eri tilanteissa. Tarkempi kuvaus luonnetestistä ja sen säännöistä löytyy Kennelliiton internetsivuilta.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaikkien edellisen JTO:n aikana luonnetestissä käyneen siperianhuskyn luonnetestitulosten koirakohtaiset pisteet. Taulukon alapuolella on käyty läpi eri osiot ja niiden rodulle tyypilliset pisteet 2010 jälkeen luonnetestissä käyneiden koirien perusteella (29 koira).

testausvuosi	2017	2017	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2020
	JÄÄSILMÄN FALOO	COASTRUNNER'S DACABE MARLON BRANDO	,	VETOAVA ENERGIIJA	VARJOJUOREN APACHE	Stefan	MIRTHMAKER DRAGON ATTACK	HURUHUKAN EKA VEKARA	ARCTIC SOUL ROCK'N RIME	AESULV'S TD HULKEN	JUSTIINSA SIPERIAN KARASEMA	
1 Toimintakyky	-1	-1		-	-1	+1a	-1	-2	-1	-1	+1a	
2 Terävyys	+1b	+1b			+1b	+1b	+1b	+1b	+1b	+1b	+3	
3 Puolustushalu	-1	-1			-1	+1	-1	+1	-1	-1	+1	
4 Taisteluhalu	-2	-2			+2b	+2b	-2	-2	-2	-2	+2a	
5 Hermorakenne	+1a	+1a			+1b	+1a	+1a	+1b	+1a	+1a	+1a	
6 Temperamentti	-1b	-1b			+1	+2	+2	+2	+2	+2	+3	
7 Kovuus	+1	+1			+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	
8 Luoksepäästävyys	+3	+3			+2a	+3	+3	+2a	+2a	+2a	+3	
9 Laukauspelottomuus	+++	++			++	+++	++	+++	++	+++	+++	
Yhteispisteet	38	38			93	155	83	55	68	68	172	

Toimintakyky: Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvyllä on rohkeus. Yleisin arvosana siperianhuskyille on ollut 2010-2020 testatun 28 koiran perusteella +1a eli kohtuullinen, jonka on saanut vajaa puolet (12kpl) testissä käyneistä siperianhuskyista. Lähes yhtä moni koira (11kpl) on saanut arvioksi -1 eli pieni.

Terävyys: Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggressioon, sitä korkeampi on terävyysaste.

Rodulle tyypillisimmät saadut arviot ovat +1b Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä (15 kpl) ja +1a Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (10kpl). Siperianhuskyn luonteeseen ei kuulu aggressiivisuus, joten nämä ovat rodulle toivottavia arvioita.

Puolustushalu: Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysryityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaajaa) tai reviiriään.

Puolet testatuista koirista on saanut arvioksi -1 haluton ja paria poikkeusta lukuun ottamatta muut +1 pieni. Edellä mainitut arviot ovat siperianhuskylle toivottavia.

Taisteluhalu: Taisteluhaluksi kutsutaan koiran synnynnäistä taipumusta nauttia taistelusta itsestään ilman, että se perustuu aggression. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi.

Eniten (12 kpl) siperianhukya on saanut arvion -1 pieni, joka on varsin tyypillinen rodulle. Muutamat siperianhuskyt ovat saaneet arvioksi -2, +2a kohtuullinen tai +2b kohtuullisen pieni.

Hermorakenne: Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan kykyä hallita jännitystiloja ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä. Tervehermoinen eikä ole altis ympäristön häiriötekijöille. Heikko hermorakenne tulee ilmi hermostuneisuutena, rauhattomuutena, paukuarkuutena tai yleensä melun pelkona tai huonona sietona, sekä arkuutena ja pelkopuremisena.

Rodulle tyypillinen arvio viime vuosien luonnetestitulosten perusteella hermorakenteesta on +1a, jonka on saanut 20 siperianhukya 29:sta.

Temperamentti: Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Voidaan sanoa, että mikäli koira on tarkkaavainen, valpas, sopeutuva ja eloisa on sillä hyvä luonne.

Kaikilla siperianhuskyilla temperamentti on ollut pisteiltään positiivinen. Lähes kaikki koirat ovat saaneet arvioksi +2 (15kpl) tai +3 (8kpl).

Kovuus: Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. Loukkaantuu kurituksesta ja on aggressiivinen tuntiessaan kipua. Kovaluonteinen koira unohtaa epämiellyttävät elämykset, kun taas pehmeä muistaa kauan kokemansa vääryydet.

Siperianhuskyt ovat pääsääntöisesti saaneet arvioksi +1 paria poikkeusta lukuun ottamatta.

Luoksepäästävyys: Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin.

Rodun yksilöt ovat yleensä hyvin luoksepäästäviä ja yleisin arvio rodulle on +3 (17kpl). Muutkin siperianhuskyt ovat saaneet arvioksi +2a tai +2b.

Laukauspelottomuus: Laukausvarmaksi nimetään koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut (+++). Koirat, jotka ensimmäisen laukauksen jälkeen käyttäytyvät rauhottomasti, mutta jotka selviävät nopeasti levottomuudestaan ja joille toistetut laukaukset saavat aikaan yhä pienemmän reaktion, luokitellaan laukauskokemattomiksi (++)

Suurin osa rodun testissä käyneistä edustajista (20 kpl) on laukaisuvarmoja +++ ja loput ++ laukauskokematon.

Jalostustarkastus

Rodussa ei ole järjestetty jalostustarkastuksia.

Näyttelyt

Näyttelyarvostelulomakkeessa täytetään kohta koiran luonnearviosta. Näyttelyarvostelujen perusteella suurin osa siperianhuskyista on rodunomaisia lähestyttäessä. Jonkin verran esiintyy näyttelytilanteita jännittäviä tai näyttelyssä stressaantuneisuuden merkkejä osoittavia koiria. Osittain arkailu tai ujous saattaa johtua laumasta erottamisesta, käsittelyyn tottumattomuudesta ja täysin vieraasta ympäristöstä.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Suurin osa maailman siperianhuskyista elää täysin seurakoirana. Kun jalostusta on tehty useiden sukupolvien ajan ilman panostusta käyttöominaisuuksiin, luonnekin voi osittain muuttua. Luonne-erot ovat enemmänkin linja- kuin maakohtaisia.

Sukupuolten väliset erot

Nuoret urokset saattavat olla haastavampia sukukypsyyden saavuttaessaan ja kokeilla rajojaan koiralaumassa. Nartuilla käyttäytyminen lauman muita narttuja kohtaan saattaa muuttua kiimaa ennen tai sen aikana ja palata taas normaaliksi kiimojen jälkeen.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on toimia rekikoirana vetäen kohtalaisella nopeudella kevyttä kuormaa pitkiäkin matkoja. Työ vaatii koiralta hyviä henkisiä ja fyysisiä ominaisuuksia. Rekikoiralta vaaditaan sitkeyttä ja periksiantamattomuutta, jotta koira jaksaa työskennellä vaikeissa olosuhteissa tai väsyneenä. Pitkillä matkoilla tai työkäytössä työskennellessään useita tunteja koirien tulee keskittyä pitkäjänteisesti etenemiseen. Osittain käytön kannalta olennaiset ominaisuudet riippuvat koiran paikasta valjakossa ja olosuhteista sekä omistajan mieltymyksistä. Kaikilta valjakon koirilta vaaditaan hyvää työskentelyasennetta. Vahvaa hermorakennetta vaaditaan erityisesti valjakon johtajakoirilta. Niiden tulee koko ajan edetä vauhdilla omistajasta pois päin mahdollisesti pitkä koiraletka perässään ja silti keskittyä kuuntelemaan tulevia käskyjä. Avoimella kentällä eli urattomalla alueella toimiminen ajajan käskyjen mukaan vetäen on erityisesti johtajakoirille haastavaa, eivätkä kaikki hyvätkään johtajakoirat kykene siihen. Hyvä rekikoira ei ole häiriöaltis. Työskennellessään koira saa ja osittain sen pitääkin huomioida ympäristöään, mutta se ei saa reagoida erilaisiin häiriöihin kuten vastaantuleviin koiranulkoiluttajiin, kirkuviin lapsiin, poroihin tai metsän muihin eläimiin. Koiran tulisi keskittyä työhönsä myös häiriön alla. Käyttötarkoituksen kannalta tärkeitä ominaisuuksia ovat myös kyky levätä stressaamatta silloin kun koira ei ole töissä. Rekikoiran on kyettävä lepäämään silloin, kun siihen tarjotaan tilaisuus, jotta se jaksaa työskennellä täysipainoisesti. Rankan työn vaatiman energiansaannin turvaamiseksi siperianhuskyilla on toivottavaa hyvä ruokahalu erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Alkuperäisessä työkäytössä koirilla tuli myös olla hyvä ruoan hyväksikäyttökyky, koska ravintoa saattoi välillä olla saatavilla niukasti.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Vaikka koiravaljakkoa ei enää tarvita missään kulkuneuvona, rotua käytetään yhä sen alkuperäiseen tehtävään rekikoirana. Suuri osa Pohjoismaiden siperianhuskyista pääsee toteuttamaan käyttötarkoitustaan kilpailuissa, käyttö-

kokeissa, retkeily- ja harrastus- tai työkäytössä. Monet siperianhuskyn omistajat valitsevat rodun juuri sen käyttötarkoituksen takia. Usein rodun yksilöitä hankitaan ensimmäisen yksilön jälkeen useampi juuri valjakkoharrastusta silmällä pitäen. Valitettavasti kaikista rodun yksilöistä ei tule rekikoiria koiran ominaisuuksista johtuen. Syksyllä 2020 toteutetussa luonnekyselyssä kysyttiin myös harrastajilta käyttötarkoitukseen sopimattomuuden syitä. Vajaa puolet vastaajista omisti tai oli omistanut laumassaan yksilön, josta ei ollut vetokoiraksi. Noin puolet vastaajista arveli syyksi koiran luonteesta johtuvaa vetohaluttomuutta eli puutteellista työskentelyasennetta. Lähes yhtä yleisenä syynä pidettiin terveydellisiä syitä.

Nykyään koiravaljakolla liikutaan usein valmiita teitä tai uria käyttäen. Alueilla liikkuu myös muita kulkijoita ja liikennettä, joten koiravaljakon koirien hyvä hallittavuus ja yhteiskuntakelpoisuus ovat entistä tärkeämmässä asemassa. Rodun tulisi kyetä etenemään pitkiä matkoja myös urattomassa maastossa reittiä lumihangessa ohjeiden mukaan avaten, mutta ominaisuutta hyödyntävät nykyään lähinnä koiravaljakolla retkeilevät. Rodun käyttöominaisuuksien testaamiseen ja tarkasteluun on luotu kaksi rodunomaista koemuotoa: rekikoirien kilpailukoe (REK) ja rekikoirien käyttökoe (REKÄ). Nämä koemuodot on esitelty tarkemmin alla.

Rekikoirien kilpailukoe

Kilpailukoe suoritetaan valjakkoajokilpailun yhteydessä. Kilpailut ovat yksi- tai useampipäiväisiä nopeuskilpailuja maastoon tehdyillä radoilla. Kilpailussa tulee kuitenkin aina olla vähintään kaksi lähtöä, jotta kokeen voi järjestää. Radat ovat pääosin moottorikelkkauria ja metsäautotieperhoja ym. vastaavia. Kilpailukokeeseen osallistuvien koirien on juostava valjakossa, joka koostuu kokonaan rekisteröidyistä, saman rotuisista koirista. Kilpailukoetulokset laskeaan vertaamalla valjakon, jossa osallistuva koira juoksee, aikaa kilpailun perusaikaan. Perusaika riippuu kyseiseen luokkaan osallistuvien saman rotuisten valjakoiden osanottajamäärästä seuraavasti:

Rodun valjakoiden määrä kilpailussa	Perusajan laskenta
2-10	kahden ensimmäisen rodun valjakon keskiarvo
11-20	kolmen ensimmäisen rodun valjakon keskiarvo
yli 20	neljän ensimmäisen rodun valjakon keskiarvo

REK-tulokset lasketaan vertaamalla valjakon aikaa kunkin ajoluokan perusaikaan, joka saadaan oheisen taulukon mukaan.

Arvosana	tulos	laskenta
kiitettävä	REK1	alle 105% perusajasta
hyvä	REK2	alle 120% perusajasta
hyväksytty	REK3	alle tai tasan 130% perusajasta
hylätty	REK0	yli 130% perusajasta
keskeyttänyt	REK-	

Kokeessa huomioidaan vain saman rotuiset valjakot, eli vain saman rotuisia koiria verrataan keskenään. Huomioitavaa on, että laskennassa ovat mukana myös kilpailussa juoksevat, mutta kokeeseen osallistumattomat kyseisen rodun valjakot. Kilpailuissa koirat vetävät kevyttä rekeä tai sulanmaan aikaan kärryä (Koiranet-tuloksessa tarkenne DR) ajajan ohjatessa sitä jalaksilta ja auttaessa koiria potkuttelemalla vauhtia. Siperianhuskyilla kokeen pienin luokka on neljän koiran luokka, johon saa osallistua kolmella koiralla. Vuoden 2020 alusta alkaen muilla rekikoiraroduilla koe on ollut mahdollista järjestää myös kahden koiran luokassa, mutta siperianhuskyilla vaaditaan aina vähintään kolmen koiran valjakko. Ajettavat matkat vaihtelevat valjakon koiramäärän mukaan. Yleisimmät kilpailuluokat ovat neljän, kuuden ja kahdeksan koiran sprinttikilpailuluokat (Koiranetin tarkenne SP) ajettavat matkat ovat noin 5-10, 15-20 ja 20-25 km. Kilpailuissa voi olla myös avoin, koiramäärältään rajoittamaton luokka, jonka reitti on yleensä yli 30 km. Vuosittain järjestetään myös muutamia keskipitkän matkan kilpailuja (Koiranet-tuloksessa tarkenne MD), joissa päivämatkan ovat noin 60-150 km. Pitkien matkojen monipäiväisissä etappikilpailuissa (Koiranet-tuloksessa tarkenne LD) matkaa saattaa kertyä jo yli 500 km. Kilpailuissa on usein myös omat luokat nuorille ja lapsille.

Rekikoirien käyttökoe

Käyttökoe muodostuu useasta eri osa-alueesta ja siinä on kaksi luokkaa, johtajakoira (JOH) ja yleinen (YLE) luokka. Johtajakoiraluokassa arvosteltava koira juoksee yksin tai parin kanssa valjakon kärjessä ja yleisen luokan koira

muualla valjakossa. Käyttökokeessa arvosteleva tuomari on valjakon kyydissä ja se suoritetaan maastossa, johon sisältyy aurattua tietä tai vastaavaa ja maastoa, jossa ei ole selvästi havaittavaa valmista ajouraa. Kokeessa arvostellaan koiran taitavuutta, taipumuksia ja yhteistyökykyä toimia valjakossa rekikoirana.

Osio		Pistemäärä
A	toiminta risteyksissä	0-5
B	täyskäännös	0-5
C	eteneminen maastossa, jossa ei ole selvää uraa	0-5
D	koiran pysähtyminen	0-5
E	liikkuvan ajoneuvon kohtaaminen	0-5
F	toisen valjakon kohtaaminen ja ohitus	0-5
G	koiran yleinen hallittavuus	0-5
H	työskentelyhalukkuus	0-10
I	paikallaolo	0-5
J	käyttäytyminen	0-10

Käyttökokeessa käytetään arvosanoja seuraavan taulukon mukaisesti

kiitettävä	REKÄ-JOH1 / REKÄ-YLE1	53-60 pistettä
hyvä	REKÄ-JOH2 / REKÄ-YLE2	45-52 pistettä
hyväksytty	REKÄ-JOH3 / REKÄ-YLE3	34-44 pistettä
hylätty	REKÄ-JOH0 / REKÄ-YLE0	alle 34 tai 0 pistettä jostakin kokeen osasta

Muu käyttöominaisuuksien testaaminen

Läheskään kaikissa koiravaljakkokilpailuissa ei järjestetä Kennelliiton alaisia kokeita, jolloin koira ei saa virallista koetulosta. Siperianhuskyja juoksee myös valjakoissa, joissa kaikki valjakonkoirat eivät ole rekisteröityjä siperianhuskyja ja tällöin valjakosta kukaan ei voi osallistua kokeeseen. Koiravaljakkokilpailuita järjestetään niin sulanmaan kilpailuna kuin talvikaudellakin. Luokkia on kilpailuista riippuen yhden koiran juoksu-, kickbike-, pyörä-, hiihto- ja kelkkaluokista avoimen luokan valjakoihin asti. Kilpailut sopivat hyvin siperianhuskyn veto-ominaisuuksien testaamiseen ja rodun edustajien vertailemiseen. Siperianhusky on nimenomaan pitkänmatkan rekikoiria ja pitkien matkojen kilpailuissa maaliin juosseille siperianhuskyille tulisi antaa painoarvoa, vaikka ulkomailla tai edes Suomessa kyseiselle matkalle ei käytännössä järjestetä rodunomaisia kokeita. Vuosittain joitakin puhdasrotuisia valjakkoja osallistuu vaativiin pitkänmatkan kilpailuihin.

Kilpailuiden lisäksi monet siperianhuskyt pääsevät vetämään harrastevaljakoissa. Myös yhden siperianhuskyn omistajilla on monilla paikkakunnilla mahdollista viedä koiransa testaamaan isommassa valjakossa juoksemista. Kaikki rodun omistajat eivät ole innostuneita kilpailuista tai kokeista, mutta saattavat silti vedättää koiraan säännöllisesti. Monet harrastajat retkeilevät valjakollaan tehden pitkiäkin vaelluksia. Pitkät vaellukset, jossa koirat kohtaavat vaativia olosuhteita ja haasteita usean päivän ajan ovat erinomaisia tilaisuuksia rodun alkuperäisten käyttöominaisuuksien testaamiseen. Esimerkiksi Lapin tunturialueilla retkeilevä valjakko vetää reessä kaikki erämaaolosuhteissa tarvittavat varusteet ja nukkuu yöt ulkona hangessa ja se saattaa kohdata matkalla lumimyrskyjä, porotokkia ja joutua etenevään alueilla, joissa ei ole valmista uraa tai se on peittyneet.

Suomessa siperianhuskyja työskentelee myös useassa koiravaljakkosafareita tarjoavassa yrityksessä. Valjakkoyrityksissä työskentelevillä koirilla ei välttämättä ole koetuloksia esimerkiksi samanaikaisen sesongin ja tartuntatautirikien vuoksi. Safariyrityksissä siperianhuskyjen käyttöominaisuuksia testataan kuitenkin erittäin monipuolisesti. Koirat työskentelevät säännöllisesti ja usein kiertäen samoja reittejä.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Siperianhusky on levinnyt laajasti ympäri maailman. Suurin osa rodun yksilöistä ei koskaan työskentele rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa. Rekikoirina siperianhuskyja käytetään ja testataan kilpailuissa Yhdysvaltojen pohjoisosien, Kanadan, Norjan, Ruotsin ja Suomen lisäksi lähinnä joissakin Keski-Euroopan maissa ja Iso-Britanniassa. Monista

muista maista löytyy yksittäisiä harrastajia, jotka ajavat valjakolla, mutta koiria ei välttämättä jalosteta varsinaisesti käyttöominaisuuksien perusteella. Joissakin maissa, joissa siperianhuskyilla kilpailaan valjakkokilpailuissa koirat voivat saada tuloksia vetosuorituksistaan. Ruotsissa ja Norjassa on käytössä Suomen kilpailukokeen kanssa samantyylinen koe. Suomen rekikoirien käyttökoetta tai sen kaltaista koetta ei ole käytössä muissa maissa, mutta viime aikoina monet maat ovat olleet kiinnostuneita kyseisen koemuodon käyttöön ottamisesta.

Vuonna 2019 Viro otti käyttöön rekikoirien käyttökoeken, jossa on vaikutteita suomalaisesta käyttö- ja kilpailukoekesta.

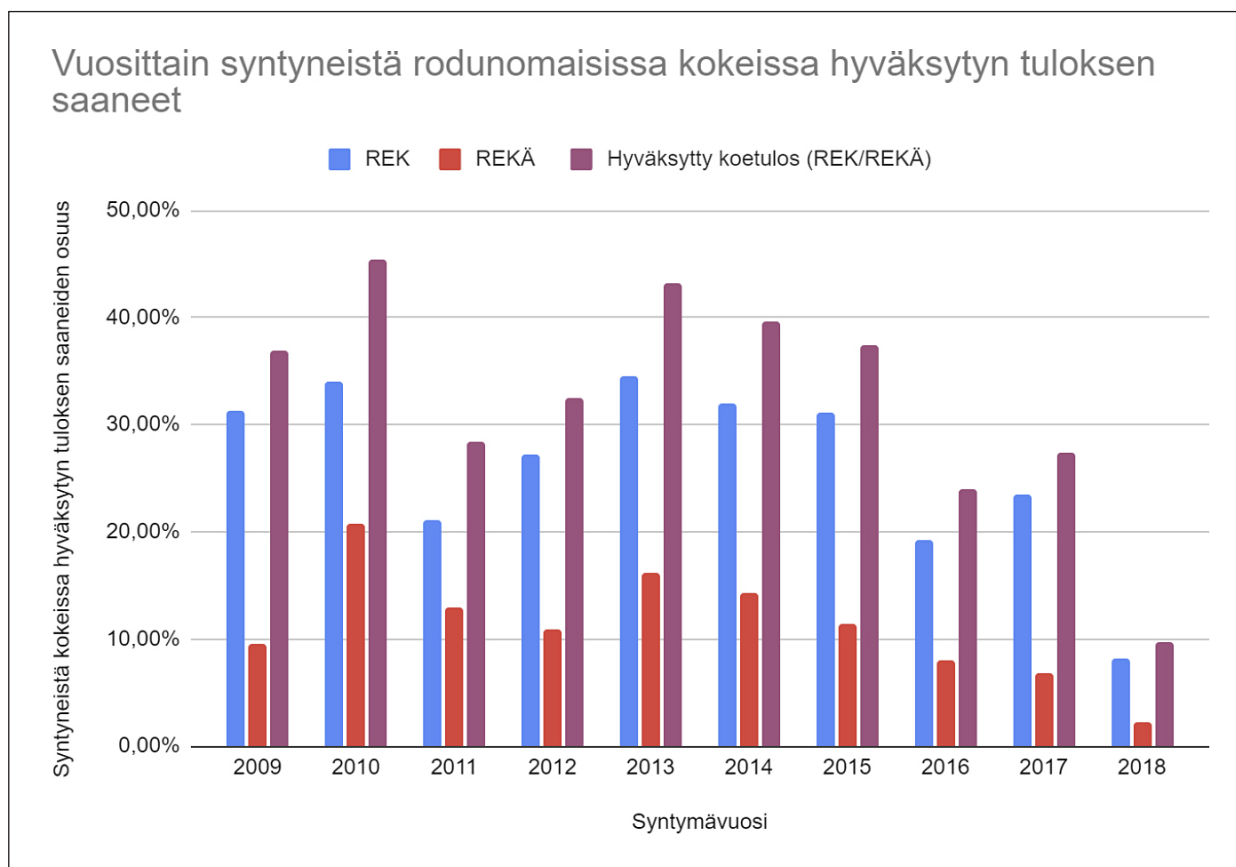
WSA (World Sleddog Association) järjestää puhdasrotuisille rekisteröidyille valjakkokoirille omat Maailman mestaruuskilpailunsa. Näissä kilpailuissa eri maiden siperianhuskyharrastajat lähinnä Euroopasta pääsevät vertailemaan eri maiden koiramateriaalia keskenään.

Kokeet

Rodunomaisia kokeita ovat yllä esitellyt rekikoirien käyttökoe (REKÄ) ja rekikoirien kilpailukoe (REK). Niissä testataan niitä ominaisuuksia, joita rekikoiralta vaaditaan, mutta toki myös omistajan kykyä kouluttaa ja treenata koiriaan. Kilpailukoetulosten määrä on käyttökoetulosten määrää suurempi, koska kilpailukokeeseen voi ilmoittaa koko valjakon kerralla ja näin usein tehdäänkin. Lisäksi kilpailukokeen osallistujamäärää ei voida koskaan kokeen tulosten määräytymisperusteiden vuoksi rajoittaa. Koemaksu on kilpailukokeessa valjakkokohtainen, eikä riipu valjakossa kokeisiin osallistuvien koirien määrästä. Yhdellä koemaksulla saa siis halutessaan tuloksen kaikille valjakon koirille.

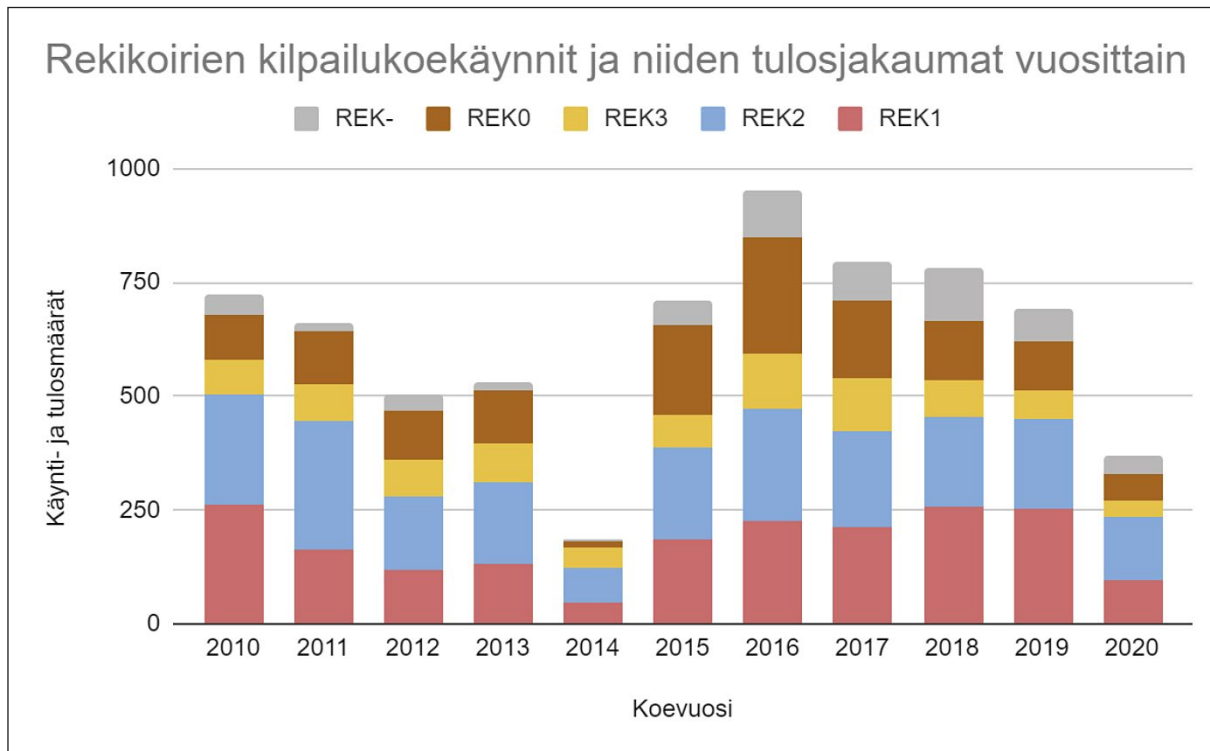
Käyttökoekokeessa osallistujamäärä on rajoitettu SM-koetta lukuun ottamatta ja samanaikaisesti valjakossa voidaan arvostella yleensä kaksi koiraa. Koemaksu on käyttökoekokeessa koirakohtainen. Käyttökoekokeita järjestetään kilpailukoekokeita vähemmän ja paikat varataan usein heti täyteen.

Rodunomaisissa kokeissa hyväksytyin tuloksen (vähintään REK3 tai REKÄ-YLE3) saavuttaa nykyään noin 35 % vuosittain syntyneistä. Osalla koirista on sekä REK- että REKÄ-tulos. Kokeista hyväksytyin tuloksen saaneiden osuus syntyneistä on yleisesti aavistuksen laskussa, mutta jotkut koirat saavat käyttötulokset vasta iäkkäämpinä, jolloin lopullisen prosenttiosuuden näkee vasta kymmenen vuoden päästä syntymävuodesta. Viimeisen viiden vuoden ajalta syntyneille käyttötuloksia tulee varmasti vielä seuraavina vuosina lisää. Toisena syynä on pelkiksi seurakoiriksi hankitut rodun edustajat ja joidenkin kasvattajien kasvattaminen vain seura- tai näyttelykoiratarkoitukseen. Jos kasvattaja ei osaa opastaa pennunostajaa käyttötarkoituksen pariin, ostaja harvoin innostuu harrastuksesta.

Kaikki rodun käyttötarkoituksessa toimivat koirat eivät koskaan saa koetulosta. Tällaisia ovat esimerkiksi työkoirakennelien koirat, joiden sesonki osuu kilpailukaudelle, pitkänmatkan kilpailuihin osallistuvat puhdasrotuiset valjakot (kokeita ei järjestetä käytännössä kyseisellä matkalla) ja valjakot, joissa esim. yksi koirista ei ole rekisteröity. Kilpailussa levinneiden koirien tautiepidemioiden vuoksi muutamit työkoirakennelit ovat vähentäneet kilpailuihin ja kokeisiin osallistumista viime vuosina.

Vuosittain rekikoirien kilpailukokeissa tehdään noin 700 koetulosta. Monille koirille kertyy useita koetuloja kaudessa. Yleisesti REK-koekäynnit ovat olleet hieman laskussa huippuvuodesta 2016 lähtien. Vuosittaiset koekäyntimäärät riippuvat paljon sääolosuhteista. Esimerkiksi talvella 2014 lähes kaikki kilpailukokeet jouduttiin perumaan huonon lumitilanteen vuoksi ja samoin talvella 2020 lumitilanne oli huono. Loppukevään isoja kilpailukokeita jouduttiin perumaan 2020 koronatilanteen vuoksi. Lumisina talvina kokeisiin osallistuu enemmän koiria, koska tällöin myös treenausmahdollisuudet ovat usein paremmat ja myös vähemmän tavoitteellisesti harrastavilla on edellytykset saada koirat kisamatkan edellyttämään kuntoon.

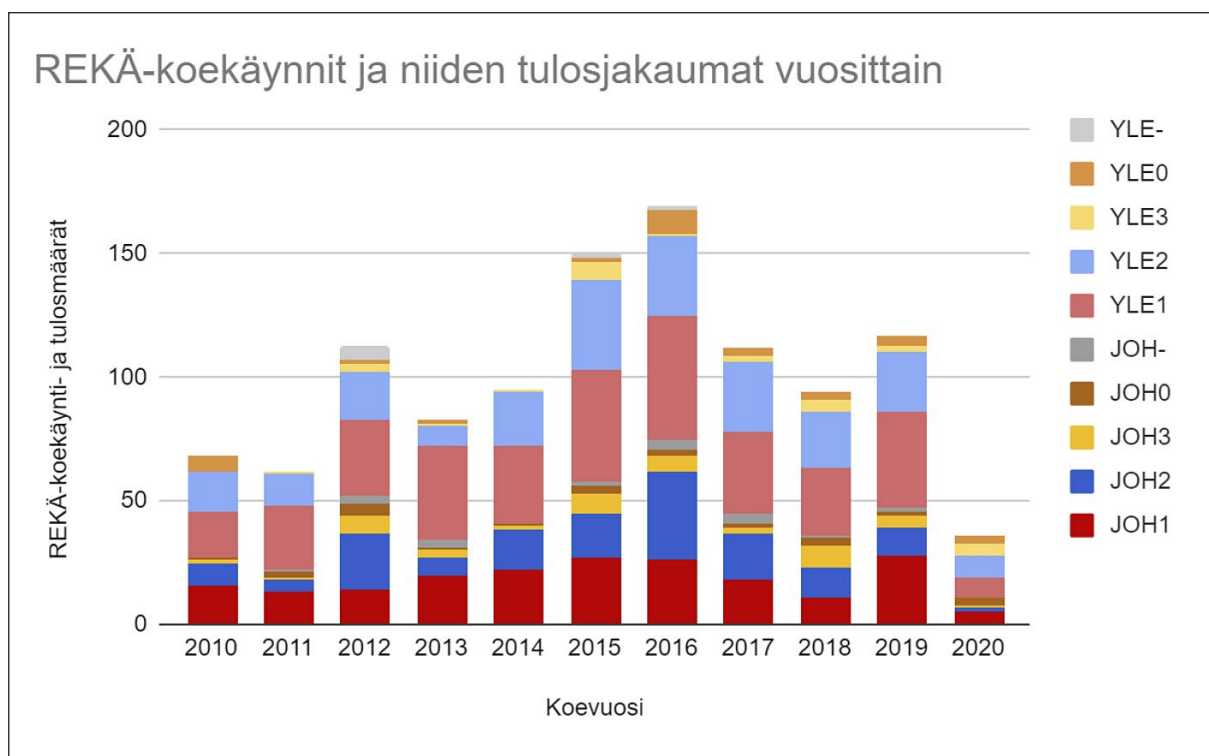
Kilpailukoetuloksista nykyään reilusti yli puolet ovat arvosanoiltaan kiitettäviä (REK1) tai hyviä (REK2). Aikaisemmin niiden osuus on ollut pienempi.

Osittain tulosjakauman muuttumista selittävät ajajien erilaiset treenitavoitteet. Osa siperianhuskyajajista harrastaa tavoitteellisesti valjakkourheilua ja hankkii kaiken saatavilla olevan tiedon sekä varusteet. Niin ajajan kuin koirienkin treenaus on systemaattista ja tarkasti suunniteltua tähdäten valjakkokilpailuissa myös roduttomien rekikoirien joukossa pärjäämiseen. Koiria aktiiviharrastajilta löytyy usein sen verran, että kilpailuvaljakkoon on mahdollista valita parhaimmat. Osa harrastajista taas haluaa vain koiralleen hyväksytyin koetuloksen, mutta ei ole niin kiinnostunut valjakkokilpailuista tai kilpailuissa pärjäämisestä sinänsä. Heillä saattaa olla juuri vaadittava koiramäärä tai jopa koiramäärältään vajaa valjakko. Vaikka valjakossa olisi yksi erittäin hyvä koira, valjakon hitain koira määrää vauhdin viime kädessä ja koko valjakon tulos on sen mukainen.

Kärkipään valjakoiden ajat asettavat koetulosrajat kaikille valjakoille ja kärjen ajat ovat koko ajan nopeampia ja nopeampia. Ero kärjen ja vain koetulosta havittelevan harrastajan välillä kasvaa jatkuvasti. Tärkeintä ei kuitenkaan ole kokeissa saavutetut tulokset vaan se, että mahdollisimman moni harrastaja testaisi koiriaan rodun käyttötarkoituksessa. Kilpailuissa ja kilpailukokeissa tapaa muita harrastajia, saa erilaisia vinkkejä ja samalla ajaja voi vertailla valjakonsa sen hetkistä tasoa muihin valjakoihin. Vaikka valjakko saisi hylätyn tuloksen (REK0), saavutettu tulos kertoo, että valjakko on ajanut matkan koirat vetäen maaliin ja valjakon koirat ovat tulleet toimeen toistensa sekä ohitettavien valjakoiden ja ihmisten kanssa. Tällöin myös tiedetään todistettusti, että kyseisillä koirilla harrastetaan ainakin jonkin verran valjakkoojoo, koska kilpailukokeeseen ei voi lähteä treenaamatta.

Käyttökokeita on niin ikään jouduttu talviaikaan perumaan sääolosuhteisiin vedoten. Vuoden 2020 rekikoirien käyttökokeiden määrään vaikutti korona. Kysyntä käyttökokeisiin osallistumiseen on kova ja joissakin kokeissa paikat varataan täyteen heti. Vuosittain käyttökokeisiin osallistuu noin sata siperianhuskyä. Käyttökoetuomareita on tällä

hetkellä vähän, joten kokeiden määrää ei voida lisätä. Käyttökokeeseen osallistuminen on yksittäisen tai muutaman koiran omistajalle huomattavasti helpompaa kuin kilpailukokeeseen osallistuminen. Yksittäinen koira voidaan sijoittaa vieraaseen valjakkoon, eikä käyttökoe edellytä koiralta kisakuntoa.

Reilusti yli puolet kokeisiin osallistuvista koirista ilmoitetaan yleiseen luokkaan. Suurin osa käyttökokeisiin osallistuvista koirista saa joko kiitettävän (YLE1/JOH1) tai hyvän (YLE2/JOH2) tuloksen.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Suomessa on Suomalaisen Siperianhuskyseuran kyselyn mukaan (syksy 2015) yli tuhat rekisteröityä siperianhuskyä työkoirana safaryirytyksissä. Luvussa ei ole tapahtunut oleellisesti muutoksia 2020-luvulle tultaessa. Tämä tarkoittaa noin 15 % nykyisestä koirakannasta. Koska rodun rekisteröinnit ovat kasvaneet ja safarikoirien määrä pysynyt ennallaan, safarikoirien prosentuaalinen osuus on laskenut 20 %:sta. Vuonna 2020 aktiivisesti kasvattavia (vähintään kaksi pentuetta viimeisen viiden vuoden aikana) safarityötä tekeviä kenneleitä oli 28.

Valitettavasti kaikki safaryirytykset eivät koe saavansa koirien rekisteröimisestä mitään hyötyä, joten rekisteröityjen siperianhuskyjen lisäksi työkäytössä on useita puhdasrotuisten siperianhuskyjen rekisteröimättömiä jälkeläisiä. Päätoimisten koiravaljakkoyritysten lisäksi moni useita siperianhuskyja omistava valjakkoharrastaja järjestää epäsäännöllisesti koiravaljakkoojelutusta esimerkiksi tapahtumissa.

Muun muassa siperianhuskyyn arktisuus, sosiaalisuus sekä ihmisiä että koiria kohtaan ja hyvä työskentelyasenne tekee siitä oivan koiran safaryirytysten tarpeisiin. Monet turistit haluavat nähdä arktisen, paksuturkkisen, pystykorvaisen, sosiaalisen ja parhaassa tapauksessa vielä sinisilmäisen rekikoiran. Siperianhuskyja työskentelee koiravaljakkoyrityksissä myös Ruotsissa, Norjassa, Baltiassa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa. Joitakin siperianhuskyja treenataan maailmalla ammattimaisesti rekikoirakilpailuihin.

Siperianhuskyjen muut harrastukset

Siperianhuskyilla kilpaillaan valjakkolajien lisäksi vähäisissä määrin agilityssa, rallytokossa ja tottelevaisuuskokeissa (toko). Kaikki lajit ovat oivaa ajanvietettä siperianhuskylle, mutta niiden motivointi voi olla haastavaa. Siperianhusky ei sovi lajien tavoitteelliseen huipulle tähtäävään harrastamiseen vaan siihen löytyy muita rotuja.

Agilityssa vuosittain kilpailee alle viisi eri siperianhuskyä. Tuloksissa esiintyy suurta vaihtelua, mutta parhaimmillaan siperianhuskyt ovat nousseet agilityn korkeimpaan luokkaan (Maxi 3). Tokossa muutama siperianhusky on käynyt alokasluokassa ja yksittäinen koira avoimessa luokassa vaihtelevin tuloksin. Viime vuosina tokossa on kilpaillut vuosittain maksimissaan yksi siperianhusky. Rallytokossa on lajin virallistamisen jälkeen (2015) kilpaillut 21 eri koiraa. Vuonna 2020 lajissa kilpaili kuusi eri siperianhuskyä. Vuonna 2019 rotuun saatiin ensimmäiset Rallytokovaliot (FI RTVA), kun kaksi siperianhuskyä saavutti valionarvoon vaadittavat tulokset.

Rodulla on kilpailtu myös metsästyskoirien jäljestyskokeessa (MEJÄ), muttei aivan viime vuosina. Yksi rodun edustaja on saavuttanut jäljestämisvalion arvon 2009.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Vuosisatoja liikkumaan ja ankariin oloihin työhön jalostettu koira on vain harvoin tyytyväinen pelkkään lyhyeen hihnalenkkiin ja sohvalle makoiluun. Siperianhusky vaatii runsaasti liikuntaa ja mielellään fyysistä työtä. Käytännössä rodun liikunnantarve on helpointa toteuttaa tarjoamalla koiralle mahdollisuus vetämiseen lämpötilojen salliessa. Yksittäisen siperianhuskyn voi opettaa vetämään kickbikea, pyörää, hiihtäjää, ahkiota tai esimerkiksi rengasta. Tulee kuitenkin muistaa, että alun perin siperianhusky on totunut työskentelemään ryhmässä. Yhden siperianhuskyn omistaja voi ottaa yhteyttä alueen muihin harrastajiin tai valjakon voi tehdä useamman eri omistajan koirista. Eri valjakkoharrastajien yhteistapaamisissa on usein mahdollista saada koiransa juoksemaan valjakossa tai motivaatioksi treeniseuraa.

Siperianhusky on luotu elämään ja työskentelemään laumassa. Se on käyttäytymiseltään erittäin sosiaalinen eläin ja usein siperianhusky tarvitsee oman lauman koiraseuraa, eikä viihdy yksin. Moni siperianhusky viihtyy parhaiten ulkokoirona laumakaveriensä seurassa. Alkukantaisena rotuna siperianhusky pitää ympäristön tarkkailemisesta. Säänkestävän, paksun turkkinsa ansiosta se on vallan tyytyväinen ulkokoiron elämään.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Siperianhusky on luonteeltaan laumakoira ja yksinoloon liittyvät ongelmat ovat selkeästi yleisempiä ilman jatkuvaa koira- tai ihmisseuraa elävillä siperianhuskyilla. Omaa laumaansa ikävöidessään siperianhuskyilla on taipumusta äänellä ulvomalla ja tuhota paikkoja.

Kesällä 2020 toteutetussa noin 1500 rodun edustajaa kattavassa kyselyssä eroahdistuksessa, joka oli määritelty liikana riippuvuutena ihmisestä, esiintyi huomattavasti eroa koiraseuran määrästä riippuen. Luonnekyselyyn osallistuneista ainoana koirana elävistä siperianhuskyista noin kolmasosa potee eroahdistusoireita. Koiralaumassa elävillä siperianhuskyilla taipumus eroahdistukseen on huomattavasti pienempi (n.3 %). Eroahdistuneiden ainoana koirana elävien koirien määrä on laskenut edellisen JTO:n lukemasta.

Monillekaan siperianhuskyjen omistajille eroahdistus ei tuota ongelmia, koska omistajat tiedostavat rodun olevan laumakoira ja laumaan kuuluuikin jo käyttötarkoituksen takia useampi koira. 2020 kyselyn mukaan 96% siperianhuskyista elää vähintään kahden koiran laumassa. Tällöin koirat eivät käytännössä koskaan joudu olemaan aivan yksin. Ainoana koirana elävä siperianhusky ei välttämättä muutenkaan pääse toteuttamaan itseään rotutyypillisessä tehtävässä, jolloin koiralla voi olla ylimääräistä energiaa ja se purkautuu eroahdistuksen tyyppisinä oireina.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Nartut tulevat tyyppillisesti ensimmäisen kerran kiimaan noin 6-12 kuukauden iässä. Juoksuaikojen välit ovat usein 5-8 kuukautta, mutta yleisesti esiintyy myös pidempiä kiimavälejä vuoteen asti. Yleensä astutukset onnistuvat siperianhuskyilla mutkattomasti.

Kasvattajakyselyssä vuonna 2020 93 % kasvattajista vastasi, että kaikki astutukset olivat tapahtuneet luonnollisesti. Muillakin kasvattajilla astumisvaikeudet olivat olleet yksittäistapauksia. Kaksi kasvattajaa vastasi yrittäneensä käyttää urosta, joka ei suostunut astumaan narttuja. Kaikki vastaukset huomioiden astumisvaikeudet ovat harvinaisia. Siperianhuskyt hoitavat yleensä pentujaan hyvin. Kasvattajakyselyssä 2020 97 % kasvattajista ei ollut koskaan kohdannut ongelmia nartun pentujen hoitamisessa.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Laumassa työskentelevänä koirana siperianhuskyn tulee olla hyvin sosiaalinen sekä ihmisiä että muita koiria kohtaan. Aikuinen siperianhusky on usein melko välinpitämätön muita vieraita koiria kohtaan. Oikean luonteen omaava siperianhusky tulisi voida ongelmitta sijoittaa vieraaseen valjakkoon tuntemattomien koirien joukkoon työskentelemään.

Kesällä 2020 toteutetun luonnekyselyn mukaan siperianhusky on hyvin harvoin aggressiivinen ihmisille. Alle prosentti 1500 koiran otannasta käyttäytyi aggressiivisesti ihmistä kohtaan..

Saman luonnekyselyn perusteella noin 4 % siperianhuskyista käyttäytyi aggressiivisesti oman lauman koiria kohtaan. Pääsääntöisesti ongelmat tulivat esiin yli neljän koiran laumoissa. Oman lauman ulkopuolisille koirille aggressiivisuutta esiintyy hieman enemmän. Luonnekyselyn mukaan noin 4 % siperianhuskyista käyttäytyi vieraita koiria kohtaan aggressiivisesti.

Kennelliiton terveyskyselyyn 2015 vastanneista siperianhuskynomistajista kolme 137:stä vastaajasta ilmoitti koiran kastraation syynä olleen haitallisen voimakkaan dominoivan käytöksen.

Valitettavasti siperianhuskyissa esiintyy joskus koiria, joilla on voimakas epätoivottuihin asioihin kohdistuva saalistusvietti. *Kesän 2020 luonnekyselyn mukaan aggressiivista käyttäytymistä tai liiallista saalistusviettä pentuja tai pieniä koiria kohtaan esiintyi noin 4 %:lla vastatun 1500 koiran otannassa. Pääasiassa pentuihin tai pieniin koiriin aggressiivisesti suhtautuvat koirat kuuluivat isoon, yli kymmenen koiran laumaan.* Omistajan on syytä tiedostaa, että rodussa esiintyy kyseistä ongelmaa ja estää parhaansa mukaan vahinkojen syntyminen, jos koira vaikuttaa epäluotettavalta.

Monet rodun yksilöt ovat ainakin jossain määrin kiinnostuneita riistasta ja erilaisista saaliseläimistä. Ominaisuus tulee huomioida pidettäessä rodun yksilöitä vapaana. *Etsijäkoirien 2020 vuositilston mukaan erilaiset huskyt ovat toiseksi yleisin etsittävä karannut koira rescuekoirien jälkeen.* Joillakin yksilöillä riistavietti on häiritsevän voimakas ja saattaa pahimmillaan hankaloittaa yksilön toimimista rekikoirana. *Luonnekyselyn mukaan noin 7 %:lla esiintyy häiritsevän voimakasta riistaviettä.*

Pelot ja ääniherkkyys

Alkukantaisena rotuna siperianhuskyt saattavat suhtautua hieman arkaillen epäilyttäviin asioihin. Isoissa laumoissa elävillä siperianhuskyilla ei välttämättä ole kokemuksia oman elinympäristönsä ulkopuolelta ja pentuna sosiaalistaminen on saattanut jäädä vähemmälle. Tällöin ne saattavat pelätä asioita, joihin ne eivät ole tottuneet. Alttius pelkoihin ja ääniarkuuteen on kuitenkin yleensä kiinni myös perintötekijöistä.

Arkuutta ja erilaisten tilanteiden kohtuutonta jännittämistä esiintyy luonnekyselyn mukaan noin 5 % siperianhuskyista. 2020 kyselyssä tuli esiin myös aavistuksen edellistä kyselyä enemmän pelkopurevia siperianhuskyja (1 % kyselyn kokonaiskoiramäärästä). Valjakkotyöskentelyssä aroilla koirilla ei välttämättä esiinny ongelmia edes erilaisissa paikoissa, koska koira saa turvaa laumasta ja se on motivoitunut työhönsä.

Stressi ja pakkomielteinen käyttäytyminen

Työkoirarotuna siperianhuskytulisi osata rauhoittua ja levätä silloin kun se ei ole töissä. Kuitenkin rodussa esiintyy välillä yksilöitä, jotka eivät osaa rauhoittua vaan esimerkiksi ravaavat ympäri tarhaa jatkuvasti, kaivavat maanisesti tai kiertävät hihnassa ympyrää. Ne ovat yleisesti rauhattomia ja hermostuvat helposti, vaikka koira saisi tekemistä ja virikkeitä. Joillakin yksilöillä rauhattomuutta ja stressiä esiintyy normaalissa poikkeavista olosuhteissa kuten kilpailupaikalla. Siellä koira ei välttämättä kykene syömään tai juomaan normaalisti sitä stressavasta tilanteesta johtuen.

Luonnekyselyn perusteella 5 %:lla siperianhuskyista esiintyi häiritsevän voimakasta stressikäyttäytymistä tai pakkomielteistä käyttäytymistä kuten jatkuvaa ravaamista, kaivamista jne. Koira lauman koolla tai harrastuksilla ei näyttänyt olevan merkitsevyyttä käyttäytymisen yleisyyteen. Pakkomielteisen käyttäytymisen yhtenä laukaisevana tekijänä on turhautuminen.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikääntyneiden koirien käytöshäiriöitä esiintyy rodussa hyvin satunnaisesti. Vanhoilla koirilla saattaa esiintyä demen-tian kaltaisia oireita.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Siperianhuskytulisen rakenteen on liioittelemaan ja koirien käytös elekieleltään helposti tulkittavissa. Rekikoirana toimiva siperianhusky altistuu suurelle rasitukselle. Useinkaan siperianhuskyt eivät helposti näytä kipuaan, mutta sairaudet ja erilaiset vammat kuten venähdykset saattavat aiheuttaa koiran vetäytymisen syrjään laumasta. Jotkut yksilöt saattavat osoittaa myös aggressiivisuutta lauman muita yksilöitä kohtaan kokiessaan kipua.

Kipua aiheuttavien sairauksien lisäksi esimerkiksi silmänsairaudet saattavat aiheuttaa koiran erilaisen käyttäytymisen. Heikentyneet näkökyky voi tehdä koiran olon epävarmaksi.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Hyvän käyttökoiran ominaisuudet ovat osittain samoja, joita vaaditaan yhteiskuntakelpoiselta koiralta. Siksi jokaisen kasvattajan välittämättä siitä, mihin tarkoitukseen ja kenelle kasvattejaan myy, pitäisi ottaa jalostusvalinnoissaan myös koirien luonne ja käyttäytyminen huomioon.

Hyvähermoisen koiran kanssa eläminen on kaikissa olosuhteissa helpompaa. Hyvähermoinen koira ei myöskään itse koe niin paljon stressiä ja sen on helpompi olla.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Suomessa moni mieltää rodun rekikoiraksi ja hankkii sen tätä tarkoitusta varten. Harrastajien keskuudessa suurta huolen aiheita aiheuttaa rodussa jonkin verran esiintyvä työskentelyhaluttomuus. Rekikoiralle hyvä työskentelyasenne on erittäin tärkeä ja koira voi korvata sillä muita puutteitaan. Jos rodun työskentelyhaluttomien koirien määrä kasvaa, se vähentää valjakkoharrastajien halukkuutta hankkia siperianhuskyja ja yhä suurempi osa siperianhuskyista päätyisi seurakoiraksi.

Siperianhusky on erittäin voimakkaasti laumakoira. Luonnekyselyn ja muun siperianhuskyomistajilta saadun tiedon perusteella on selvää, että yksin elävä siperianhusky kärsii kohtuu usein eroahdistuksesta. Läheskään kaikki siperianhuskyt eivät viihdy yksin ilman laumaansa, vaikka niitä olisi pennusta asti siihen opetettu ja koiran päivittäisestä liikunnasta ja aktivoinnista huolehdittaisiin. Ongelmaa tulee kuitenkin harvoin esiin, koska suurin osa rodun edustajista elää laumassa.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Siperianhuskyta tulisi testata riittävästi erilaisissa olosuhteissa ja koiran sekä sen lähisukulaisten työskentelyasenteen tulisi vaikuttaa jalostuspäätöksiä tehdessä. Riittävä testaus tarkoittaa koiran säännöllistä treenaamista mielellään useamman vetokauden. Suurin osa siperianhuskyista pitää vetämisestä ainakin kun se on koiralle helppoa ja hauskaa. Todellinen työskentelyasenne näkyy kuitenkin vasta koiran jo hieman väsyessä tai säännöllisten toistojen kautta sekä haastavammassa olosuhteissa.

Jo siperianhuskyyn käyttötarkoitus edellyttää laumakoiran luonnetta ja lisäksi valjakkoharrastajan arkea helpottaa, jos koira on kiintynyt la-umaansa hyvin. Laumassa elävä ja alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan työskentelevä siperianhusky hyvin harvoin kärsii eroahdistuksesta, eikä asia ole ongelma. Kuitenkin ensimmäiseksi koirakseen siperianhuskyta hankkivalle tai siperianhuskyyn seurakoiraksi hankkivalle asiasta voi tulla iso ongelma. Jalostuksella kasvattajat pyrkivät vähentämään helposti stressaantuvien ja liikaa omistajasta riippuvaisten koirien määrää, mutta yksin eroahdistuksesta kärsimiseen harvoin kiinnitetään huomiota, koska lauman omistajalle sillä ei ole merkitystä. Siperianhuskyta hankkivan onkin syytä tiedostaa ja heille tulisi painottaa, että rotu on jalostettu nimenomaan laumassa eläväksi käyttökoiraksi. Ainoana koirana siperianhuskyyn pitäminen vaatii omistajalta paljon aikaa: koiran tulee saada viettää aikaa ihmisten kanssa, sille tulee tarjota paljon vauhdikasta liikuntaa ja lisäksi sen tulisi saada toteuttaa sosiaalisia taitojaan muiden koirien kanssa.

Suurimmat ongelmat siperianhuskyyn kanssa elämisessä olisivat estettävissä riittävällä rotuun perehtymisellä. Suuri vastuu on myös rodun kasvattajilla, joilla tulisi olla riittävä kokemus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta. Valitettavasti viime vuosina rotuun on ilmestynyt yhä enemmän kasvattajia, jotka eivät itse harrasta koiriensa kanssa eivätkä myöskään kysele pennun ostajalta rotuun perehtyneisyydestä.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Siperianhusky ei kuulu PEVISAan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Rotu on yleisesti elinvoimainen ja terve, astutukset ja synnytykset ovat yleensä helppoja ja luonnonmukaisia eikä rakkenteesta johtuvia sairauksia esiinny. Elinikä on pitkä, noin 13-16 vuotta. Hitaan fyysisen kehityksen, alkukantaisuuden ja hyvän perusterveyden ansiosta terveydentila rodun yksilöillä säilyy hyvänä pitkälle vanhuuteen. Kennelliiton terveystarkastuksen syksyn 2015 vastausten perusteella rodulla esiintyy vähemmän synnynnäisiä vikoja kuin koiraroduilla keskimäärin. 87 % 137:stä vastanneesta siperianhuskyyn omistajasta ilmoitti, ettei koiralla ole esiintynyt synnynnäisiä vikoja. 137 siperianhuskyyn omistajasta myös 73 % ilmoitti koiransa olleen aina terve ja hyvinvoiva, kun kaikkien rotujen vastausten keskiarvo oli 57 %. Siperianhuskyilla esiintyy samaisen kyselyn perusteella myös vähemmän iho-ongelmia (96 % vastaajista ilmoitti siperianhuskynsa terveeksi), silmänsairauksia (92 % vastaajista ilmoitti siperianhuskynsa terveeksi), suun tai nielun sairauksia (97 % vastaajista ilmoitti siperianhuskynsa terveeksi), sydänsairauksia (99 % ilmoitti terveeksi), hengityselimistöön ongelmia (96 % ilmoitti terveeksi) tai lisääntymisongelmia kuin muilla koiraroduilla. Siperianhuskylla ei esiinny merkittävästi vakavia tai vastustettavia perinnöllisiä sairauksia tai vikoja, mutta kuten kaikissa roduissa, myös sillä esiintyy vikoja, jotka eivät välttämättä ole perinnöllisiä ja joilla ei aina ole vaikutusta koiran elämänlaatuun tai jotka ovat lääkityksellä hoidettavissa tai korjattavissa esim. leikkauksella. Listassa on mainittu myös joitakin sairauksia, joita saattaa esiintyä, mutta joista ei ole riittävästi tietoa. Kirjallisuudessa luetelluista rodun sairauksista suurin osa on erilaisia silmävikoja. Useimmat näistä silmänsairauksista eivät aiheuta siperianhuskylla merkittäviä muutoksia näkökykyyn tai sokeuta koiraa, eivätkä vähennä koiran elämänhalua.

Silmäsairaudet

Terveystutkimuksista eniten siperianhuskyille tehdään silmäpeilauksia. Gonioskopiatutkimus ei kuulu normaaliin silmätarkastukseen, mutta se on siperianhuskyille suositeltava. *Gonioskopiatutkimusten määrä on ollut kasvussa.*

Vuosi	Syntyneitä	Silmätarkastus					Gonioskopia				
		Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %	Katarakta (Kaikki muodot)	Tutkittu	Tutkittu %	Ei poikkeavaa/ puhdas	Ei poikkeavaa/ puhdas %	
2005	427	137	32%	131	96%	4	6	1%	4	67%	
2006	437	158	36%	139	88%	8	5	1%	5	100%	
2007	493	155	31%	148	95%	6	1	0%	0	0%	
2008	534	155	29%	139	90%	8	11	2%	7	64%	
2009	606	187	31%	163	87%	4	18	3%	12	67%	
2010	566	148	26%	136	92%	2	9	2%	5	56%	
2011	581	162	28%	149	92%	1	8	1%	8	100%	
2012	597	141	24%	130	92%	3	5	1%	5	100%	
2013	613	173	28%	160	92%	4	9	1%	3	33%	
2014	620	162	26%	141	87%	2	13	2%	4	31%	
2015	539	153	28%	134	88%	4	23	4%	14	61%	
2016	524	115	22%	104	90%	2	15	3%	11	73%	
2017	596	158	27%	138	87%	4	25	4%	19	76%	
2018	674	86	13%	82	95%	0	13	2%	10	77%	
2019	635	5	1%	5	100%	0	0	0%	0	0%	
	8442	2095	25%	1899	91%	52	161	2%	107	66%	

Perinnöllinen katarakta (Hereditary Cataract)

Perinnöllinen harmaakaihi eli hereditaarinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. *ECVO:n (The European College of Veterinary Ophthalmologists) rotua koskevissa tiedoissa vuodelta 2017 siperianhuskyjen harmaakaihin oletetaan olevan ehkä polygeeninen, autosomaali resessiivinen joillakin muuttujilla. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti, mutta ECVO:n rotuspesifisten tietojen perusteella siperianhuskyjen posterior kortikaalisen kaihin puhkeamiseksi määritellään 6kk - vuoden ikä.* Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Ennen luovutusikää todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu ”opaalinharmaaksi”. Näkökykyyn se ei vaikuta.

Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyy kuitenkin ns. toissijainen kaihi. Siperianhuskylla on oma erityinen kaihiyypinsä, jonka muoto, esiintymisikä ja kehittyminen on tyypillistä juuri tälle rodulle. Useimmilla yksilöillä samentumia ilmenee jo 8-18kk:n iässä, joskus harvemmin niinkin myöhään, kuin 4 vuoden iässä.

Siperianhuskyilla kaihia esiintyy keskimääräisesti muita rotuja yleisemmin. Siperianhuskyyn perinnöllisen kaihin sijainti on linssin takaosassa. Jo 6-8 kuukauden ikäisillä voidaan todeta lisääntyneitä höyhenmäisiä säikeitä, jotka myöhemmin muodostavat tyypillisesti ylösalaisin olevan Y-kirjaimen muotoisen kuvion. Muutaman kuukauden kuluttua voidaan havaita pyöreähkö tai pyörityneen kolmion muotoinen samentuma, jonka sisällä näkyy tämä Y-kirjain. Koiran näkökyvyssä ei voida havaita mitään vikaa, joskin joidenkin yksilöiden on vaikeampaa nähdä kirkaassa valossa. Myöhemmin kaihimuodostelma kiinteytyy ja pienentyy, siirtyen myös lähemmäksi linssin ydintä uusien linssin

solujen muodostuessa (linssi muodostaa ikään kuin "vuosirenkaita"). Usein on nähtävissä tiiviimpi rengas samentuman ympärillä ja kun linssiä katsotaan rakolampulla, voidaan nähdä, että samentumasäikeet ovat ympäröineet myös linsin ytimen. Tämän tyyppinen kaihi on erikoinen useammastakin syystä. Kaihi, joka ilmenee näin nuorilla koirilla ja aiheuttaa näin suuria linssimuutoksia, yleensä kehittyä edelleen ja johtaa ennemmin tai myöhemmin sokeuteen. Siperianhuskyyn harmaakaihin edistyminen pysähtyy hyvin nopean varhaiskehityksen jälkeen. On myös harvinaista, että näinkin suuret samentumat aiheuttavat niin vähän näön heikentymistä. Siitä on seurauksena, että sairastuneet koirat saattavat toimivat hyvin valjakossa ja perhekoirina, eivätkä tarvitse kaihileikkausta.

On myös havaittu (USA:ssa), että *joillakin* koirilla, jotka on tutkittu nuorina ja joilla on todettu selvä kaihi, on samentuma toisessa silmässä vähitellen pienentynyt ja hävinnyt kokonaan. (Tämän tyyppistä kaihia esiintyy myös afgaaninvinttikoiralla) Kun koira on sitten vanhemmiten tutkittu uudelleen, on niillä ollut toinen linssi normaali ja toisessa linssissä patologisesti tyypillinen kaihi. Onkin spekuloitu, että mikäli tällaista häviämistä tapahtuu molemmissa silmissä, ja koirat tutkitaan vasta vanhemmina, saattavat geneettisesti sairastuneet yksilöt osoittautua kliinisesti terveiksi. Siksi kaihitutkimus rakolampulla olisikin tehtävä mahdollisimman nuorille yksilöille. Menetelmällä voidaan erottaa varhaisimmatkin höyhenmäiset Y-muotoiset kaihisäikeet ja samentumat voidaan erottaa periytymättömistä samentumista, jotka johtuvat sikiöaikaisten verisuonten epänormaalista pienenemisestä.

Perinnöllinen kaihi voidaan todeta jo 6-18 kuukauden iässä ja löytyy yleisimmin noin 1-3 vuoden iässä. Perinnöllisen harmaakaihin vähentäminen kannasta on suhteellisen vaikeaa, sillä tarkkaa periytymistapaa ei tunneta, mutta on viisainta suhtautua siihen, kuten autosomaaliin resessiiviseen vikaan. Tällöin sairaan koiran vanhemmat ovat ns. varmoja kantajia, osa sisaruksista niin kliinisesti kuin myös geneettisesti terveitä ja osa kliinisesti terveitä sairauden kantajia. Ongelma ei olekaan kaihiin sairastuneet koirat, vaan ne SH-populaatiossa olevat kantajakoirat, joiden kantajuutta ei pystytä millään toteamaan ja tutkimattomat koirat. Esiintymistiheys suomalaisessa kannassa on 2,5%, (tutkittu aikaväli 2005-2020.) Jos periytymistavaksi oletettaisiin autosomaali resessiivinen, tarkoittaisi se sitä, että noin 26,6% kaikista yksilöistä mahdollisesti kantaa kaihia perimässään. Jos kaihin esiintymistiheys saataisiin laskemaan esim. yhteen prosenttiin (1%) olisi kantajayksilöitä vielä niinkin paljon kuin 18%! *Suomalaisessa kannassa kaihin esiintymistiheys on hyvin samansuuruinen kuin esimerkiksi englantilaisessa siperianhuskykannassa samalla ajanjaksolla (yli 3000 tutkittua siperianhuskyä). Ruotsissa kaihin esiintymistiheys on vuosien 2012-2020 tulosten perusteella 4,5% (vajaa 300 tutkittua siperianhuskyä).*

Siperianhuskyilla yleisin esiintyvä kaihimuoto on postpolaarinen, jossa samentuminen alkaa keskeltä linsin takaa. Yleensä perinnöllisessä kaihissa molemmissa linseissä on muutoksia, mutta toinen silmä voi samentua aikaisemmin kuin toinen. Mikäli koiralla todetaan perinnöllinen kaihi, ei sitä tule käyttää jalostukseen. Sairaaksi todetun koiran molemmat vanhemmat kantavat HC-alleelia. Kantajat periyttävät HC-alleelin tilastollisesti noin puolelle jälkeläisistään. HC-alleelin kantajuutta ei pystytä vielä toteamaan, mutta tulevaisuudessa se on toivottavasti mahdollista geenitestin avulla. Sairaan koiran vanhempia, pentuesisaruksia ja jälkeläisiä voi käyttää jalostukseen tarkalla jalostusvalinnalla. Tehtävissä yhdistelmissä ei suositella lähisukulaisuutta kaihia sairastavien koirien kanssa. Jos kaihijälkeläisiä syntyy lisää, tulee tällainen koira sulkea pois jalostuksesta.

Glaukooma eli silmänpainetauti (vanha nimitys "viherkaihi")

Glaukoomassa silmän sisäinen paine nousee silmänesteidensä vapaan virtauksen estyessä. Tauti on koiralle erittäin kivulias ja vaatii erittäin nopeaa ja tehokasta hoitoa. Näön pelastamisessa on kysymys yleensä tunteista. Silmänpainetta voidaan hoitaa silmätippoilla, mutta tilanne voi huonontua nopeasti milloin tahansa. Usein viimeisenä keinona on silmän poisto. Kuitenkaan mikään hoito ei ole sairautta ja oireita lopullisesti parantava. Usein toisen silmän poiston jälkeen myös toinen silmä alkaa oireilla vuoden parin sisällä ensimmäisen silmän poistosta.

Glaukooma ei aina ole perinnöllistä, *mutta yleensä silmän kammiokulman rakenteessa on perinnölliseksi katsottavia poikkeamia.* Silmänpainetauti voi puhjeta yhtäkkiä monista eri syistä, esim. traumat ja tulehdustilat. Usein taustalla on kuitenkin muutoksia kammiokulmassa tai pektinaattiligamenteissa ja trauman aiheutuessa tällaisella koiralla silmän nestekierto häiriintyy normaalia koiraa enemmän aiheuttaen glaukooman.

Primääriä *suljetun kulman glaukoomaa (PCAG)* pidetään perinnöllisenä sairautena, johon siperianhuskylla on alttius. Erilaisia periytymismekanismeja on esitetty. *Oletus on, että puhkeamiseen vaikuttaa useita eri geenejä yhdessä ympäristötekijöiden kanssa.* Sairautta ei voida todeta etukäteen vaan silmänpainemittaus sekä gonioskoopilla ja rakolampulla tehty tutkimus kertoo tutkimushetken tilanteen. *Gonioskopiolla voidaan ennustaa alttiutta glaukoomalle silmänesteidensä kierron häiriintyessä. Glaukoomakoirailla on nykytietämyksen mukaan lähes aina gonioskopia-tutkimuksessa ollut kammiokulman epänormaali rakenne.* Sairaus kehittyä yleensä hyvin nopeasti, joten koiralle ei enää paineen noustessa tehdä virallista silmätutkimusta, jotta tulos näkyisi Koiranetissä. Sairastunutta koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Suositellaan myös, että sairastuneen koiran sisarukset tutkitaan gonioskopiatutkimuksessa, jossa voidaan todeta alttiutta glaukoomaan.

Kennelliiton silmätutkimuksissa glaukoomaa on vuosina 2005-2020 todettu 4 koiralla. Lisäksi Koiranetissä glaukooma on merkitty kuolinsyynä kahdeksalle vuosina 2005-2020 syntyneelle koiralle. Näiden lisäksi jalostusneuvonnalla on tiedossa 8 glaukoomaan sairastunutta vuosina 2005-2020 syntyneitä koiraa. Tietoja yhdistelemällä voidaan päätellä glaukooman todetun varmuudella reilulla 20 2005-2020 syntyneellä siperianhuskylla.

Englantilaisessa kannassa suunnilleen samalla ajanjaksolla 3000 tarkastetun siperianhuskyn tulosten perusteella glaukoomaan Igoniodysgenesiksen (huomioitavaa eri asteikko) esiintyvyys on rodussa n. 4%. Amerikkalaisen tutkimuksen (2004) perusteella glaukooman esiintyvyys on yleisesti 0,7% pohjoisamerikkalaisilla koirilla ja siperianhuskyilla esiintyvyys on 1,88% eli huomattavasti yleisempää kuin keskiarvo koiralla.

Pektinaattiligamenttidysplasia, ICAA eli 'kammiokulman epänormaali rakenne'

Normaaliin silmätarkastukseen kuulumattomassa gonioskopiatutkimuksessa voidaan todeta, onko koiralla alttiutta sairastua glaukoomaan. Perinnöllisen glaukooman oletetaan osittain johtuvan gonioskopiatutkimuksessa todettavista silmän iridokorneaalikulman (silman värikalvon ja sarveiskalvon välinen virtauskulma) ahtaudesta ja/tai pektinaattiligamenttien epämuodostuneisuudesta, jotka haittaavat silmänesteiden vapaata virtausta. Suurin osa nestekierrosta kulkee pektinaattiligamenttien läpi virtauskulman kautta. Pektinaattiligamenttidysplasia (PLD) nimitystä käytetään kaiken asteisista löydetyistä kehityshäiriöistä. Epänormaalista virtauskulmasta ja paksuuntuneista ligamenteista käytetään myös nimityksiä goniodysgenesis, goniodysplasia ja PPG (alttiutuu primääriin glaukoomaan).

Aikaisemmassa asteikossa vuoteen 2018 asti koirat saavat merkinnän epänormaali L.pectinatum ja muutokset merkittiin merkinnöillä fibrae latae ligamenteissa esiintyessä muutoksia, laminae ligamenttien alueella esiintyessä levyjä ja oclusio, jos virtauskulma oli kaventunut tai sulkeutunut. Pektinaattiligamenteissa alle 25 % muutosten katsottiin olevan vielä normaaleja. Laminae ja oclusio -merkinnöissä muutoksien aste oli aina vähintään kohtalainen. Vuodesta 2018 gonioskopiatutkimuksissa otettiin käyttöön uudenlaiset arviointikriteerit ja tutkimuksessa tutkitaan, onko kammiokulma rakenteeltaan ja/tai leveydeltään epänormaali. Tutkimuksessa esiintyviä muutoksia kutsutaan nimellä ICAA (Iridocorneal angle abnormality). Uutta arviointikriteereissä on kannan ottaminen kammiokulman leveyteen. Asteikko on seuraava:

Pektinaattiligamentin poikkeama (PLA):

FL (fibrae latae) 0-50 %: TERVE

FL > 50 % ja / tai LA (laminae) < 25% : TODETTU aste LIEVÄ

LA 25-50%: TODETTU, aste KOHTALAINEN

LA > 50 %: TODETTU, aste VAKAVA

Kammiokulma (ICA):

- ahdas: TODETTU, aste KOHTALAINEN

- sulkeutunut: TODETTU, aste VAKAVA

Vakavin löydöksistä määrää kirjattavan gonioskopiatuloksen.

Nykytietämyksen mukaan kammiokulman rakenne voi kehittyä huonompaan suuntaan iän myötä (tutkimuksissa tuloksen muuttumista havaittu mm. sileäkarvaisilla noutajilla, walesinspringrspanielilla ja leonberginkoiralla, ei siperianhuskylla), joten ECVO (The European College of Veterinary Ophthalmologists) on suosittelee tutkimuksen uusimista kaikilla roduilla, myös siperianhuskyilla 1,4 ja 7 vuotiaana. Aiheesta saadaan tutkimusten perusteella lisätietoa tulevaisuudessa.

Gonioskopiassa todetut vakavimmat muutokset silmissä saattavat altistaa koiran sairastumaan glaukoomaan, kun taas lievimmät ja kohtalaiset muutokset eivät todennäköisesti haittaa koiraa koskaan ja havaitaan vain silmätutkimuksessa. Pektinaattiligamenttidysplasia ja kulman kaventuminen ovat siis ennusteita koiran alttiudesta sairastua, mutta ne eivät itsessään ole sairaus. Vakava-asteisia muutoksia omaavista koirista vain vähäinen osa sairastuu elämänsä aikana glaukoomaan eli suuristakin muutoksista huolimatta koira elää yleensä terveenä elämänsä loppuun asti.

Siperianhuskyilla on todettu olevan perinnöllistä alttiutta ahtaisiin kammiokulmiin ja pektinaattiligamenteihin. Kirjallisuuden mukaan eriasteisia muutoksia esiintyy noin 20- reilulla 30%:lla siperianhuskykannasta. Gonioskopiatutkimuksia on tehty Suomessa varsin vähän, mutta niiden määrä on selkeässä kasvussa. Gonioskopiatuloksia alettiin kirjata Koiranetiin vasta vuonna 2009, joten sitä vanhempia tuloksia ei Koiranetistä löydy. Koiranetin mukaan vuosina 2005-2020 syntyneistä ja gonioskopiassa tutkituista koirista muutoksia on todettu 54 koiralla eli 34%:lla gonioskopiassa tutkituista. Vakava-asteisia muutoksia esiintyi 11 koiralla (7%:lla gonioskopiassa tutkituista koirista). Ruotsissa samalla ajanjaksolla on gonioskopiatutkittu 100 siperianhuskyä, joista 21 % on todettu muutoksia kammiokulmassa. Kammiokulman epänormaalien rakenteiden periytymistapa on tuntematon. Siperianhuskyä ei suositella käytettäväksi jalostukseen, jos gonioskopiassa muutosten aste on merkitty vakavaksi. Muutosten ollessa

vähäisempiä (lievä tai kohtalainen) koira on suositeltavaa käyttää jalostukseen gonioskopiassa terveeksi tutkitun koiran kanssa. Gonioskopiatulosten lisäksi jalostuksessa tulee huomioida suvuissa esiintyneet glaukoomatapaukset.

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous)

PHTVL / PHPV on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen eikä lasiainen kehity normaalisti. Sairaus ilmenee samentumina linssin takakapselissa, linssin muodonmuutoksina tai linssin aineenvaihduntahäiriöinä (kaihimuutokset). Verisuoni- ja lasiaisjänteet voivat sisältää toimivaa aktiivista suonitusta ja altistaa silmänsisäisiin verenvuotoihin. Merkittävät tiivistymät vaikuttavat koiran näkökykyyn.

Löydös jaetaan vakavuudeltaan kuuteen asteeseen, joista aste 6 tarkoittaa sitä, että silmä on sokea. Lievimmässä asteessa (1) näkyy linssin takapinnalla ainoastaan pieniä pigmenttipisteitä, jotka eivät vaikuta näkökykyyn eivätkä muutokset pahene iän myötä. Asteen 1 muutoksia voi olla vaikea havaita ja ne etenevät hyvin harvoin kaihiksi. Vakavammissa asteissa muutokset voivat aiheuttaa linssin lisääntyvää samentumista. Jos on epäselvyyttä, onko tutkimuksessa todettu sairaus kaihi vai PHTVL / PHPV, asia voidaan todeta ultraäänitutkimuksella.

Jalostustietojärjestelmän tutkimustuloksissa sairaat koirat jaotellaan asteen mukaan kahteen luokkaan: aste 1 tai aste 2-6. *Koiranetin mukaan PHTVL / PHPV:n astetta 2-6 on todettu kahdeksalla, astetta 1 yhdellä silmätarkastuksessa käyneellä 2005-2020 syntyneellä siperianhuskylla.* PHTVL:n 2-6 astetta ei suositella käytettäväksi jalostukseen sairauden periytyvyyden vuoksi. Kennelliiton jalostustieteellisen toimikunnan 2010 tekemän päätöksen mukaisesti PHTVL / PHPV:n aste 1 ei voi sulkea pois jalostuksesta kokonaan millään rodulla. Asteen 1 siperianhuskyja suositellaan käytettäväksi kuitenkin jalostukseen vain terveiden yksilöiden kanssa.

Korneadystrofia (CD)/ Sarveiskalvon dystrofia

Perinnöllinen korneadystrofia tarkoittaa esimerkiksi rasvakristallien kerääntymistä sarveiskalvon keskiosiin, sen pinta- ja keskikerrokseen, ovaalin muotoiseksi samentumaksi. Tämäntyyppinen sarveiskalvon dystrofia on perinnöllinen sairaus esimerkiksi siperianhuskylla. Etenevä sarveiskalvon syvimmän osan rappeuma (endotelialainen dystrofia) voi myöhemmässä vaiheessa johtaa näön heikkenemiseen. Varsinkin nuorilla koirilla on vaikea erottaa perinnöllistä muotoa muista sarveiskalvon samentumista, kuten sarveiskalvon lipidoosista tai kolesterioosista, jotka eivät ole perinnöllisiä vaan mahdollisesti ruokintaperäisiä tai rasva-aineenvaihdunnan häiriötiloja. Sairauden epäillään periytyvän autosomaali resessiivisesti.

Sarveiskalvon rappeumaa esiintyy siis kahta muotoa: lievä pinnallinen näköä haittaamaton hento samea alue (epiteelinen/stromaalinen dystrofia) ja sarveiskalvon syvien osien rappeuma (endotelialainen dystrofia). *Vakavissa tapauksissa, joissa epiteelinen/stromaalinen muoto aiheuttaa koiralle näköongelmia tai kipua, koira ei tulisi käyttää jalostukseen.* Endoteelinen dystrofia-diagnoosin saaneita koiria ei tulisi koskaan käyttää jalostukseen.

Siperianhuskyilla sarveiskalvon dystrofiaa on todettu joitakin tapauksia Suomessa. 2005-2020 syntyneistä silmätutkituista koirista neljällä on todettu sairauden stromaalinen muoto Koiranetin mukaan. 25 koiralle on myös kirjattu merkintä todetusta sarveiskalvon dystrofiasta, mutta valitettavasti muotoa ei ole määritelty tarkemmin. Kahdelle koiralle on kirjattu sarveiskalvondystrofia, epäilyttävä. Osalla koirista merkinnässä ei ole mitään lisätietoja, mutta 13 koiralle sairauden asteeksi on merkitty lievä ja kahdelle kohtalainen.

XL-PRA (X-linked progressive retinal atrophy) X-kromosomiin kytkeytynyt PRA

XL-PRA:ssa silmän verisuonitus vähitellen surkastuu ja samalla verkkokalvo ohentuu (atrofia). Silmän verkkokalvolla olevat valoa aistivat solut (tapit ja sauvat) tuhoutuvat, jonka seurauksena koira sokeutuu.

Siperianhuskylla esiintyy ainoastaan X-kromosomiin kytkeytynyttä PRA:ta. Sairastuneet koirat ovat useimmiten uroksia, jotka ovat saaneet sen emältä perimässään X-kromosomissa. Nartut sairastuvat ainoastaan, mikäli niiden isä on ollut XL-PRA-sairas ja emä sairas tai sairauden kantaja.

Suomalaisessa siperianhuskykannassa todettu muutama tapaus. *XL-PRA voidaan dignisoida geenitestillä ja pariuudempaa PRA-tapausta suomalaisessa siperianhuskykannassa on osoitettu olevan muuta kuin XL-PRA:ta testiin perustuen.*

Eosinofiilinen bronkopneumonia

Eosinofiilinen bronkopneumonia on autoimmuunisairauksiin luettava koiran hengitysteiden sairaus, jossa koiralla esiintyy kroonista yskää, limaa ja sen hengitys vaikeutuu. Koiran eosinofiilisessä keuhkotulehduksessa keuhkokudokseen kertyy puolustusreaktion seurauksena ylen määrin eosinofiilisiä valkosoluja. Aiheuttajina saattavat olla ympäristön ärsykkeet kuten allergiat, loistaudit tai sienet, homeet sekä bakteerit.

Oireita ovat pitkään jatkuva yskä, johon liittyy yleensä kakomista ja hengenahdistusta. Koira saattaa myös oksentaa limaa ja sillä voi esiintyä sierainvuotoa. Koira kestää yleensä rasitusta terveitä lajitovereitaan huomattavasti paremmin. Oireet loppuvat yleensä heti kortisonilääkityksen aloittamisen jälkeen. Kortisoni vähentää yliherkkyysoireita keuhkokuolemaksi ja sen määrää on tarkoitus vähentää pienimmälle mahdolliselle tasolle, jossa koira ei oireile. Lääkitystä voi joutua käyttämään pitkänä kuureina tai säännöllisesti läpi koko koiran elämän.

Sairausten diagnosointi varmasti on hankalaa ja kallista. Noin puolella sairaista koirista todetaan verikokeissa eosinofiilien määrän kasvaneen. Hankalammin saatavissa olevasta keuhkokuumeesta voidaan nähdä eosinofiilien määrän kasvu ja vahvistaa diagnoosi. Tutkimuksilla suljetaan pois sydänsairauksien, kroonisen keuhkotulehduksen, vierasesineen ja keuhkokasvaimen sekä muiden sairauksien mahdollisuus. Eosinofiilien määrän kasvua voivat aiheuttaa loiset, sieninfektiot, homesairaudet tai allergiat. Jos mitään muuta syytä yskälle ei todeta, sairauden voidaan olettaa olevan eosinofiilista bronkopneumoniaa. Monilla eosinofiilista bronkopneumoniaa sairastavilla koirilla oireet pahenevat keväällä siitepölykaudella.

Siperianhuskylla tavataan koiran eosinofiilista keuhkotulehdusta tavallista yleisemmin. Sairaus tulee yleensä ilmi koiran työskennellessä valjakkokäytössä. Kennelliiton terveystarkkailuun syksyyn 2015 tulleissa vastauksissa noin sadasta vastaajasta viisi ilmoitti koiransa sairastavan eosinofiilista bronkopneumoniaa. *Jalostusneuvonnan tiedossa on 20 EBP-tapausta.* Eosinofiilinen bronkopneumonia on yleisempää nartuilla kuin uroksilla ja puhkeamisikä tyypillisesti aikuisiällä.

Sairauteen on perinnöllinen alttius, mutta periytymistapa on vielä tuntematon. Sairastunutta koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Vanhempien ja sisarusten jalostuskäytössä tulee huomioida koiran muiden ominaisuuksien painoarvo ja ettei toisen osapuolen lähisuvuissa esiinny sairautta.

Epilepsia

Epilepsia on koirien yleisin hermostosairaus. Se voi johtua perinnöllisistä ja ei-perinnöllisistä syistä kuten kasvaimista, traumasta, infektiosta tai aineenvaihdunnan häiriöistä elimistössä. Tyypillinen ikä idiopaattisen epilepsian puhkeamiselle on 0,5 - 5 vuotta. Sairaus ilmenee tavallisesti yleistyneinä kohtauksina ja harvemmin paikallisina kohtauksina, joiden huomaaminen voi olla vaikeaa. Epilepsiakohtauksen kesto on yleensä muutamia minuutteja. Kohtauksen alussa koiran niska ja raajat ovat jäykkinä ja eläin kaatuu maahan ja voi olla hengittämättä. Tätä seuraa nykimisvaihe, jonka aikana saattaa esiintyä virtsaamista, ulostamista, leuan pureskeluliikkeitä ja syljeneritystä. Kohtauksen jälkeen koiran käyttäytyminen voi olla poikkeavaa useiden tuntien ajan. Kohtausten voimakkuus vaihtelee. Kohtausten väliaikoina koira on aivan normaali. Altistavia tekijöitä kohtauksille ovat mm. kiima, stressi, jotkin lääkkeet sekä muutokset normaalielämässä. Epilepsiaa voidaan hoitaa lääkkeillä, jos kohtauksien tiheys ja laatu sitä vaativat.

Perinnöllistä epilepsiaa esiintyy lähes jokaisessa koirarodussa. Sen periytymismallia ei tunneta. Taudin taustalla voi olla useita perimän riskitekijöitä. *Jalostusneuvonnalla on tiedot 88 suomalaisesta epilepsiaa sairastavasta siperianhuskyista. Näistä 59 on syntynyt aikavälillä 2005-2020. Suurimmassa osassa jalostusneuvonnan tietoon tulleissa tapauksissa korilta löytyy epilepsiaa myös lähisuvusta. Kennelliiton terveystarkkailussa syksyyn 2015 mennessä pari vastaajaa sadasta ilmoitti koiransa sairastavan epilepsiaa. Sairaus on ilmoitettu kuolinsyiksi Koiranetissä 13 siperianhuskylle, jotka ovat syntyneet vuoden 2005 jälkeen.*

Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen, koska idiopaattinen epilepsia on suurella varmuudella periytyvä. Epilepsiakoiran täyssisarusten jalostusta tulee harkita hyvin tarkkaan. Epilepsiajälkeläisiä tuottanutta yhdistelmää ei suositella toistettavaksi. Samoin on vältettävä yhdistelmiä, joissa molempien vanhempien lähisuvuissa esiintyy epilepsiaa.

Spondyloosi

Spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja /tai -siltoja. Spondyloosia kehittyä usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta joskus rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkikipuja ja hyppämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella - toisinaan paikalliset oireet helpottavat, kun luutumisen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin ja jopa vaikeaa spondyloosia sairastava koira voi olla täysin oireeton, joten kartoituskuvaaminen on jalostuksellisesti tärkeää.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin kuvaaminen on suositeltavaa aikuisikäiseltä, mutta ei vielä vanhalta koiralta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle.

Ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7-S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

Arvostelussa käytettävä asteikko:

SP0 puhdas	Ei muutoksia
SP1 lievä	Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP2 selkeä	Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP3 keskivaikea	Todetaan silloittumia (täysisiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3-7 nikamavälissä.
SP4 vaikea	Edellisiä vakavammat muutokset

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1-13) sekä lannenikamat (1-7) ja ristiluu. Tätä asteikkoa noudataan koiran viiteen ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5-7 vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhallakin koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SP0 lausuntoa.

Spondyloosin on todettu olevan periytyvää (perinnöllisyys 0,42 - 0,62). Suuri periytymisaste on merkki siitä, että jalostusvalinnalla voidaan saavuttaa nopeaa edistymistä spondyloosin vähentämisessä.

Spondyloosin periytymismekanismia ei tarkkaan tiedetä, mutta periytymismuoto on samanlainen kuin esimerkiksi lonkkanivelen kasvuhäiriössä tai patellaluksaatiassa. Spondyloosin kehittymistä säätelee monta geeniä, jotka ovat vaikutustavaltaan ja suuruudeltaan erilaisia. Lisäksi ympäristötekijät voivat muokata ominaisuutta geenien niille antamien raamien puitteissa.

Siperianhuskyilla on löydetty spondyloosi-tapauksia joko sattumalta lonkkakuvausten yhteydessä tai tarkoituksella kuvattuna. Joissakin tapauksissa spondyloosia on löydetty sairastuneen siperianhuskyn lähisuvusta poikkeuksellisen paljon, mikä viittaisi vahvasti perinnöllisyyteen. *Siperianhuskyjen selkäkuvausmäärät ovat olleet kasvussa viimeisen viiden vuoden aikana. 2005-2020 välillä syntyneitä siperianhuskyja on selkäkuvattu 250 kpl (2,8% aikavälillä syntyneistä). Näistä 13 siperianhuskylla on todettu spondyloosi (SP1 eli lievä 10 kpl, SP2-4 kutakin yksi kappale). Tällä otannalla esiintyvyys suomalaisessa siperianhuskykannassa olisi 5,2%. Kannattaa kuitenkin huomioida, että virallisesti siperianhuskyt ovat saaneet Kennelliiton selkälausunnon vuodesta 2012, joten sitä vanhempia tuloksia ei Koiranetistä löydy. Jalostusneuvonnalla on Koiranetin tietojen lisäksi tiedossa parikymmentä epävirallisesti kuvattua koiraa, joilla osalla on todettu spondyloosi.*

Siperianhusky suositellaan kuvattavan, mikäli yhtään epäilyttää esimerkiksi koiran valjakkotyöskentelyn muuttuessa tai jos jalostuskoiran lähisuvussa esiintyy spondyloosia. Vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta ja niiden jälkeläiset voidaan rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiäsuun vaikutuksen arvioimiseksi.

Lonkkaniveldysplasia

Suomessa siperianhuskyjen lonkkia on aikaisemmin tutkittu melko vähän. Lonkkakuvien tutkimusmäärät ovat kuitenkin olleet selkeässä kasvussa viimeisen viiden vuoden aikana.

Pääasiassa siperianhuskyilla on hyvät lonkat eli A- tai B-lonkat (92% 2005-2020 syntyneistä lonkkakuvausta siperianhuskyista). Lonkkakuvaustulokset ovat selkeästi yleisempiä näyttelylinjaisilla koirilla ja osittain siksi niillä esiintyy myös enemmän huonoja lonkkatuloksia. Huonompia lonkkatuloksia esiintyy satunnaisesti myös käyttölinjaisissa koirissa. Muissa pohjoismaissa samalla ajanjaksolla tervelonkkaisten prosenttiosuus tutkituista on hyvin Suomen kaltainen (Norjassa ja Ruotissa molemmissa 94%:lla tutkituista A- tai B-lonkat). Jalostukseen on suositeltavaa käyttää ainoastaan tervelonkkaisia (A tai B) koiria. E-lonkkaisen koiran jälkeläiset voidaan rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin.

Lonkkakuvaustulokset

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2005	427	10	2	2			14
2006	437	15	2	1			18
2007	493	13					13
2008	535	25	5	2	1		33
2009	610	28	8	4			40
2010	567	26	8	2	1		37
2011	587	35	11	4	1		51
2012	599	18	10	1	2		31
2013	633	32	13	5		1	51
2014	626	38	11	1	2		52
2015	576	43	11	2	2		58
2016	524	32	8	1	3		44
2017	596	50	15	5	1		71
2018	675	27	20	4	1	1	53
2019	635	7		1			8
Yhteensä	8520	399	124	35	14	2	574
%-osuus tutkituista		70%	22%	6%	2%	0,3%	

Muut sairaudet

Siperianhuskyilla esiintyy lähes kaikkia sairauksia, mitä koiraroduilla on diagnosoitu, mutta sairaiden yksilöiden määrä on erittäin vähäinen (liite 4). Suomessa on todettu yllä olevien sairauksien lisäksi esimerkiksi polven ristsidevaurioita, sinkin imeytymishäiriötä, purentavikoja, kilpirauhasen vajaatoimintaa, patellaluksaatiota (2/2 vanhemman pennut voidaan rekisteröidä vain EJ-rekisteriin), allergioita, silmäluomien sisäänpäin kiertymistä, ylimääräisiä ripsiä (esiintyvyys 1,5% 2005-2020 syntyneistä silmätutkituista), nivelrikkoa, napatyriä, hampaiden kiilleongelmaa, iho-ongelmia ja sydänsairautta. Sydänsairaudet ovat Kennelliiton terveystutkimuksen 2015 mukaan diagnosoitu vasta vanhemmalla iällä 12-13 vuotiailla. Kennelliiton terveystutkimuksen iho-ongelmista kärsivien siperianhuskyjen oireilu riippuu muista koiraroduista ja enemmän vuodenajoista ja koiran ruokavaliosta tai sen muutoksista. Tutkimuksen mukaan tuki- ja liikuntaelinsairaudet hankaloittavat siperianhuskyjen harrastuskäyttöä muita koiraroduja enemmän. Tämä johtuu harrastuskäyttönä olevan valjakkotyöskentelyn fyysisestä rankkuudesta.

Yleisen kirjallisuuden ja Kennelliiton terveystutkimuksen mukaan siperianhuskyilla esiintyy hieman keskimääräistä enemmän kivesvikaisuutta. 2015 Kennelliiton terveystutkimuksen mukaan noin 5,11 % (7 kpl) 137:sta vastatusta siperianhuskyista omasi kivesvikoja. Amerikkalaisessa siperianhusky populaatiossa kivesvikaisuutta on todettu tutkimuksen mukaan esiintyvän n. 14 % (Zhao et al. 2010). Tutkimuksessa vuodelta 2014 siperianhuskyjen genomista on löydetty piilokiveksisyyteen liittyviä alueita (Zhao, X. et al. 2014).

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt (vuoden 2020 loppuun mennessä Koiranetiin merkityt)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä	%-osuus kuolleista
Petovahinko	8 v 3 kk	1	0%
Käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseensa	7 v 5 kk	3	0%
Pennun synnyttäminen vika tai epämuodostuma	1 v 9 kk	3	0%
Synnytysvaikeus	6 v 4 kk	4	0%
Iho- ja korvasairaudet	6 v 4 kk	5	0%
Immunologinen sairaus	4 v 6 kk	7	0%
Sisäeritysrauhasten sairaus	8 v 3 kk	8	1%

Kadonnut	4 v 3 kk	9	1%
Hengitystiesairaus	6 v 9 kk	17	1%
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8 v 4 kk	19	1%
Sydänsairaus	8 v 2 kk	20	1%
Silmäsairaus	5 v 8 kk	23	1%
Selkäsairaus	8 v 2 kk	25	2%
Hermostollinen sairaus	5 v 2 kk	30	2%
Luusto- ja nivelsairaus	6 v 5 kk	32	2%
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 v 2 kk	42	3%
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 v 9 kk	45	3%
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 v 6 kk	54	3%
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 v 6 kk	65	4%
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 v 1 kk	81	5%
Tapaturma tai liikennevahinko	4 v 11 kk	149	10%
Kasvainsairaudet, syöpä	10 v 1 kk	200	13%
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 v 11 kk	353	23%
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 v 10 kk	356	23%
Kaikki yhteensä	9 v 1 kk	1551	

Yllä oleva taulukko kertoo Koiranet:n mukaan omistajien ilmoittamat tiedot koiriensa kuolemasta joulukuun loppuun 2020 mennessä. Moni omistaja jättää vanhuuteen kuolleen koiransa kuolintiedot ilmoittamatta Koiranet:iin, joka osaltaan vääristää tuloksia. Keskimääräistä elinikää laskee erityisesti erilaiset tapaturmat, joita aktiiviselle käyttökoirarodulle voi käydä.

Yleisesti ottaen rotu on pitkäikäinen ja moni siperianhuskyista voi työskennellä valjakossa vielä 12 vuodenkin iässä. Valitettavasti läheskään kaikki koirien omistajat eivät ilmoita koiriensa kuolinsyytä. Tilaston mukaan yleisin sairaus kuolinsyynä on syöpä ja kasvaimet, jotka ovat kaikki rodut huomioiden varsin yleinen kuolinsyy. Kennelliiton terveyskyselyyn vastanneiden siperianhuskyjen omistajien tietojen perusteella siperianhuskyjen kasvaimet ovat hieman useammin pahanlaatuisia kuin koiraroduilla keskimäärin.

4.3.4 Lisääntyminen

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pentuekoko	4,5	4,8	4,9	5,1	5,2	4,8	4,6	4,3	5	5	4,9

Viimeisen kymmenen vuoden aikana rodun keskimääräinen pentuekoko on Suomessa vaihdellut 4,5 ja 5,2 pennun välillä. Keskimääräisessä pentuekoossa ei ole viimeisen vuoden aikana esiintynyt selkeää suuntausta vaan pentuekoko on pysynyt melko tasaisena. Ruotsissa pentuekoko on viime vuosina ollut keskimäärin samaa luokkaa suomalaisten pentueiden kanssa eli viisi pentua pentuetta kohden.

Astumisvaikeudet

Kesällä 2020 kasvattajille teetetyssä kyselyssä astumisvaikeuksia esiintyy rodussa melko vähän. Neljä kasvattajaa vastasi yhden astumisen tapahtuneen epäluonnollisesti, kun kyselyyn vastanneet olivat kasvattaneet yhteensä yli 2000 pentuetta. Aina nartut eivät anna valitun uroksen astua, mutta toisen uroksen kylläkin. Joskus astumisvaikeuksissa on kyse erittäin iäkkästä uroksesta. Viiden vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna astumisvaikeudet näyttävät vähentyneen viimeisen viiden vuoden aikana jonkin verran ja luonnollisten astutusten osuus on pysynyt samana.

Tiinehtymisvaikeudet

Kesällä 2020 kasvattajille teetetyssä kyselyssä tiinehtymisvaikeuksia oli 21 pentuesuunnitelmassa, kun kyselyyn vastanneet kasvattajat olivat teettäneet yhteensä yli 200 pentuetta. Yleensä kyse oli kennelin yksittäisestä nartusta, mutta kolmessa kennelissä kahdella nartulla tai samalla nartulla kahteen kertaan oli ollut tiinehtymisvaikeuksia. Eroa tiinehtymisvaikeuksissa ei ollut edellisen JTO:n kyselyyn.

Synnytysongelmat

Kyselyn mukaan synnytysongelmia esiintyi noin 15%:ssa syntyvissä pentueissa, kun otanta oli yli 200 pentuetta. Viiden vuoden takaiseen kyselyyn vertaamalla synnytysongelmat rodussa ovat lisääntyneet. Esimerkiksi polttoheikkous on perinnöllistä, joten kasvattajien tulisi kiinnittää huomiota asiaan.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

2020 kyselyn perusteella alle prosentilla nartuista esiintyy pentujen hoitamiseen liittyviä ongelmia.

Pentukuolleisuus

Kuolleena syntyneitä pentuja oli 2020 teetetyn kyselyn mukaan 12% pentueista. Synnytyksen jälkeen ennen luovutusikää oli pentuja kuollut lähes yhtä monessa pentueessa. Syitä olivat suuruusjärjestyksessä pennun heikkous, synnynnäiset epämuodostumat ja ongelmat synnytyksessä. Huomioitavaa on, että kukaan kasvattaja ei maininnut pennun kuolemaan olevan syynä emon käytös, vaikka se oli yhtenä vastausvaihtoehtona. Edellisen JTO:n kyselyyn verrattuna pennun heikkous kuolinsyynä oli kasvattanut osuuttaan.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Synnynnäisiä vikoja tai epämuodostumia ei esiinny rodulla normaalia enempiä. Muutamissa pentueissa on esiintynyt yksittäisiä epämuodostuneita pentuja. Rodulla ei ole mitään rakenteellisia seikkoja, jotka voisivat altistaa synnynnäisten vikojen tai epämuodostumien syntymiselle.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmiin

Siperianhuskylla ei ole sellaisia anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat sen sairauksille, hyvinvointi- tai lisääntymisongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rotu on yleisesti ottaen terve ja hyvinvoiva. Sillä ei myöskään ole suuria ongelmia lisääntymisessä vaan pentueet syntyvät yleensä normaalin astumisen kautta.

Yleisimpiä ja koiran elämän kannalta hankalimpia sairauksia ovat eosinofiilinen bronkopneumonia, epilepsia, spondyloosi sekä silmänsairauksista glaukooma ja HARMAAKAIHI. Riippuen sairauden asteesta ja vasteesta lääkahoitoon edellä mainitut sairaudet saattavat vaikuttaa niin koiran arkielämään kuin myös sen käyttöön rekikoirana. Mitään koiraa haittaavaa sairautta sairastavaa koiraa ei tulisi käyttää jalostukseen ja koiran sairaudesta olisi hyvä informoida kasvattajalle sekä rotujärjestön jalostusneuvonnalle.

Ongelmien mahdollisia syitä

Sairauksien kitkemistä rodusta on estänyt avoimuuden puute. Nykyään sairauksista puhutaan aikaisempaa avoimemmin, mutta kaikki kasvattajat/ jalostukseen uroksiaan antavat eivät ole kiinnostuneet selvittämään jalostuskoiriensa suvuissa esiintyviä riskejä. Osa sairauksista on päässyt yleistymään asenteen ja ilmapiirin vuoksi vuosien saatossa. Rodun jalostusneuvonta on ottanu 2016 omaan käyttöönsä listaukset, johon on kerätty kaikki eri lähteistä saatavilla olleet sairastuneet koirat sairauksittain. Tietoa pyritään jakamaan yhdistelmän terveysriskeistä kysyville. Listauksessa on myös huomioitu sairastuneiden koirien sukulaisuuksia.

Eosinofiilinen bronkopneumonia on huonosti tunnettu sairaus, jota ei aina osata diagnosoida. Sairautta ei ole jalostuksessa huomioitu riittävän vakavasti ja siitä ilmoittaminen on täysin omistajan varassa. Rodun taustalla esiintyy historiallista sukusiitosta ja joissakin yhdistelmissä sukusiitosasteet ovat korkeita. Tämä vaikuttaa osaltaan autoimmunisairauksien kuten eosinofiilisen bronkopneumonian esiintymiseen.

Spondyloosin esiintyvyyteen saattaa vaikuttaa koirien käyttäminen vetokäytössä erityisesti nuorena, jolloin selkä joutuu kovalle rasitukselle. Kaikkia spondyloosin takia oireilevia koiria ei välttämättä tunnisteta tai viedä selkäkuvatavaksi.

Epilepsiaa sairastavien koirien kaikkia kohtauksia ei välttämättä huomata, koska yleensä rodun edustajat asuvat ulkona. Epilepsia-kohtauksia saaneiden koirien ilmoittaminen jalostusneuvonnalle ja muiden harrastajien tiedoksi on täysin omistajan varassa.

Glaukooma on koiralle erittäin kivulias. Omistaja huomaa koiransa oireet varmasti. Osittain glaukooman perinnöllisyyttä on saatettu vähätellä pitämällä glaukoomaa trauman aiheuttamana, vaikka taustalla on trauman lisäksi usein perinnöllinen alttius. Koiranetissä näkyvää virallista silmänpaineen mittausta tai gonioskopiaa ei yleensä tehdä jo glaukoomaan sairastuneelle koiralle, joten tieto koiran glaukooman ilmoittamisesta on ainoastaan omistajan varassa.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Rotumääritelmän yleisvaikutelmassa todetaan siperianhuskyn olevan keskikokoinen, nopeasti ja keveästi liikehtivä käyttökoira, jonka liikkeet ovat vapaat ja joustavat. Sen kohtuullisen tiivis runko, tiheä karvapeite, pystyt korvat ja tuuheakarvainen häntä viittaavat rodun pohjoiseen alkuperään. Sen luonteenomainen liikunta on sulavaa ja ilmeisen vaivatonta. Se työskentelee alkuperäisessä tehtävässään valjaissa erittäin kyvykkäästi, vetäen kevyttä kuormaa kohtalaisella nopeudella pitkiä matkoja. Voiman, nopeuden ja kestävyuden tasapaino näkyy rungon mittasuhteissa ja rakenteessa. Urokset ovat urosmaisia, mutta eivät koskaan karkeita, nartut narttumaisia, olematta kuitenkaan rakenteeltaan heiveröisiä. Hyvässä kunnossa oleva, kiinteä- ja hyvälihaksinen siperianhusky ei ole ylipainoinen.

Rotumääritelmän tiivistelmässä tärkeimmiksi rotuominaisuuksiksi mainitaan keskikokoisuus, kohtuullinen luusto, tasapainoiset mittasuhteet, vapaat ja vaivattomat liikkeet, oikeanlaatuinen karvapeite, rodunomaiset pää, korvat ja häntä sekä hyvä luonne. Raskaslustoisuus, ylipainoisuus, rajoittuneet tai kömpelöt liikkeet, pitkä- tai pörrökarvaisuus ovat virheelliset. Siperianhusky ei koskaan vaikuta niin raskaalta tai rotevalta, että se toisi mieleen kuormajuhdan, eikä niin kevyeltä ja heiveröiseltä, että se toisi mieleen pikajuoksijan. Molemmat sukupuolet antavat erittäin kestävä vaikutelman.

Rodun rotumääritelmä kokonaisuudessaan on esitetty liitteessä 3.

Rodun sisällä koirien ulkonäössä esiintyy suurta vaihtelua. Linjojen ääripäissä olevat koirat poikkeavat tyypiltään huomattavasti toisistaan. Toisen ääripään koirat ovat hyvin kevytluustoisia ja toisessa ääripäässä ovat erittäin raskaslustoiset koirat. Kumpaakaan ääripäätä ei tulisi suosia jalostuksessa. Tavoitteena on tasapainoisen kokonaisuuden muodostava koira, joka liikkuu kevyesti tehokkain askelin. Huomiota tulisi kiinnittää myös koirien oikeanlaiseen lihaksistoon. Etu- ja takaosan kulmausten tulisi olla tasapainossa keskenään. Tällä hetkellä Suomessa koirilta löytyy usein hyvin takakulmauksia, mutta etuosien kulmaukset eivät ole tasapainossa takaosan kanssa. Etuosien kulmaukset ovat usein takaosaa niukemmat. Hyvin rakentunut etuosa on paljon liikkuvalla koiralle tärkeä, koska laukatessa suurin osa koiran painosta kohdistuu sen eturaajoihin. Etukulmauksien lisäksi ranteiden tulisi olla riittävän joustavat. Rekikoirille oleellista on tassujen muoto ja kestävyys. Jonkin verran näkyy litteitä tassuja.

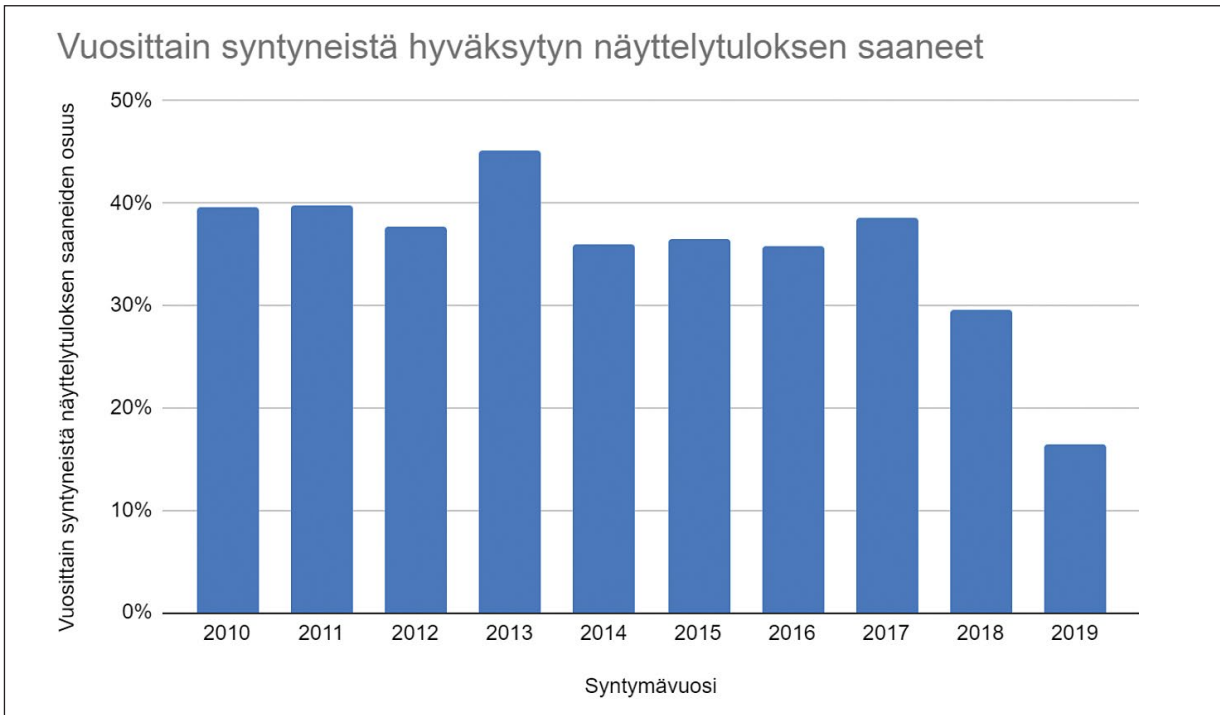
Rotumääritelmässä rodun kooksi on asetettu nartuille 51-56 cm ja uroksille 53-60 cm. Erityisesti käyttölinjassa esiintyy jonkin verran rotumääritelmässä mainittuun kokoon nähden liian kookkaita koiria. Paljon esiintyy myös koiria, jotka ovat lähellä rodun ylärajaa. Erittäin kookkailla koirilla saattaa esiintyä ongelmia valjakossa työskennellessä. Toisaalta taas lähinnä näyttelylinjoissa esiintyy hyvinkin pieniä rotumääritelmän alarajan alle meneviä koiria. Turkin laatu vaihtelee siperianhuskyilla normaalisti paljon vuodenajan mukaan, joten oikeanlaisen turkin arvioiminen näyttelykehässä voi olla haastavaa. Rotumääritelmä kuvaa rodun turkkia kaksinkertaiseksi ja keskipitkäksi. Koira vaikuttaa tiheäturkkiselta, mutta karvapeite ei ole koskaan niin pitkä, että selvät äärihiivat häviäisivät. Pohjavilla on pehmeää ja tiheää sekä tarpeeksi pitkää tukemaan peitinkarvaa. Erityisesti käyttölinjan ääripäässä esiintyy ohutta karvapeitettä. Joskin karvanlaatu voi silti olla tiivis. Toisaalta rotuun syntyy aina silloin tällöin koiria, joiden karva on pitkää ja äärihiivat peittävää. Niitä kutsutaan wooly-nimellä. Näyttelylinjaisilla koirilla esiintyy välillä erittäin vahvaa karvapeitettä ja virheellistä pystyä peitinkarvaa.

Rodun käyttötarkoituksen kannalta erittäin tärkeää ovat liikkeet. Rakenteelliset heikkoudet tulevat usein esiin koiran liikkeitä tarkasteltaessa. Rotumääritelmä kuvaa liikkeitä seuraavasti: "Luonteenomainen liikunta on sulavaa ja ilmeisen vaivatonta. Koira liikkuu nopeasti ja keveästi. Näyttelykehässä se tulisi esittää talutin löysänä, kohtalaisen nopeassa ravissa, jolloin eturaajojen pitkä askel ja takaraajojen hyvä työntö tulevat esiin. Edestä katsottuna koiran kävellessä kätälät eivät astu samalle linjalle, mutta nopeuden lisääntyessä kätälät vähitellen siirtyvät lähemmäksi toisiaan, kunnes päkiät astuvat rungon pituusakselin alla olevalle linjalle. Kun kätäläien jäljet yhtyvät, etu- ja takaraajat liikkuvat suoraan eteenpäin, kyynärpäät tai polvet eivät käännä sisään eivätkä ulos. Kumpikin takaraaja astuu samaan kohtaan kuin samanpuoleinen eturaaja. Koiran liikkussa selkälinja pysyy kiinteänä ja tasaisena."

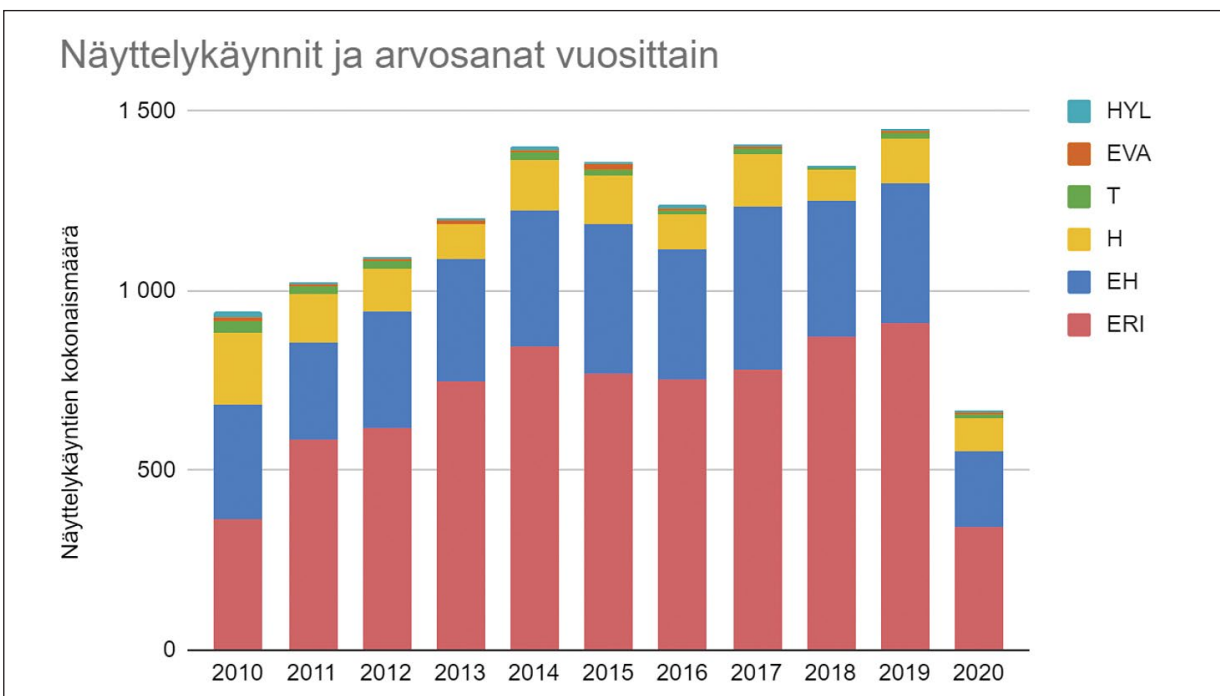
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Siperianhuskyista osa käy näyttelyissä hyvinkin aktiivisesti, mutta pelkästään rekikoiraksi hankituista koirista monikaan ei käy elämänsä aikana näyttelyissä kertaakaan. Esimerkiksi työkoirakennellessä useiden koirien vieminen näyttelyyn saattaa olla jo kustannus- ja tautiriskikysymys. Moni aktiivinen rodun harrastaja pyrkii käyttämään koiran edes kerran näyttelyssä sen elämän aikana. *Hyväksytyin näyttelytuloksen käy hakemassa elämänsä aikana vajaan 40% siperianhuskyista. Alla olevasta taulukosta pitää huomioida, että viime vuosina syntyneet koirat ehtivät vielä keräämään näyttelytuloksen myöhemmin.*

Alla olevasta taulukosta on nähtävissä, että rodun näyttelykäyntien määrä on kasvanut melko tasaisesti vuoteen 2014. Tämän jälkeen käyntien määrä on pysynyt melko tasaisena. Vuoden 2020 vähäisiin näyttelykäyntimääriin on syynä koronaviruksen aiheuttamat näyttelyiden peruutukset ja ihmisten haluttomuus osallistua epidemia-aikana tapahtumiin. Arvosanojen prosentuaaliset osuudet ovat pysyneet suht samoina. Arvion H eli Hyvä osuus arvioista on hieman vähentynyt, kun taas arvion ERI eli Erinomainen osuus on hieman kasvanut.

Ulkomuodon arvostelussa tärkein on rotujärjestön järjestämä erikoisnäyttely, joka muistuttaa jossain määrin jalostustarkastuksia. *Erikoisnäyttely on saavuttanut suuren suosion ja sinne osallistuu vuosittain 350-400 koiraa. Erikoisnäyttelyn suosio on ollut kasvussa ja se lukeutuu maan suurimpiin ellei suurimmaksi erikoisnäyttelyksi. Suomen erikoisnäyttelyssä esitettävien siperianhuskyjen määrä on maailmanlaajuisesti suurimpia, joissa rotua on näin paljon koolla.* Siihen osallistutaan suurin joukoin usein tapahtuman hengen vuoksi ja paremminkin ajatuksella saada asiantuntijan lausunto koirasta, kuin tavoitteena voittaa näyttely. *Erikoisnäyttelyyn pyritään saamaan kokeneita, rodun käyttötarkoituksen hyvin tuntevia ulkomuototuomareita. Erikoisnäyttelyn koirista useimpia käytetään aktiivisesti vetokoirina ja ne edustavat pääsääntöisesti käyttölinjaa.*

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rodulla ei järjestetä jalostustarkastuksia.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Rakenteensa puolesta lähes kaikki rodun yksilöt kykenevät vetämään ainakin lyhyitä sprinttimatkoja rekeä. Vauhdin kasvaessa, treenien ja toistojen tullessa rankemmiksi sekä matkojen pidentyessä rakenteelliset heikkoudet tulevat esiin esimerkiksi jumeina, jäykkyytenä, ontumisina tai vetohaluttomuutena. Osalla koirista rakenteelliset puutteet voivat aiheuttaa koiran poistamisen tavoitteellisesti treenaavasta valjakosta.

Käyttötarkoituksen mukaisesti siperianhuskyyn liikunta tulee aina olla vaivatonta ja sujuvaa sekä tehokasta. Tasapainoinen rakenne mahdollistaa oikeanlaisen liikunnan. Epätasapainoinen liike kuluttaa koiraa sen käyttötarkoituksessa erityisesti pitkillä matkoilla. Näyttelykehässäkin koiraa tulisi peilata siihen, miten kyseisen koiran voisi kuvitella työskentelevän valjakossa pitkäkestoisessa rasituksessa. Käyttötarkoituksen kannalta oleellista on myös hyvä lihaksisto, tassujen muoto ja kestävyys.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Siperianhuskyissa on esiintynyt aina jonkin verran kokovaihtelua. Erityisesti käyttölinjaisissa rodun edustajissa on ollut havaittavissa suurikokoisia yksilöitä. Rodun keskimääräinen koko on kasvanut ja keskikokoa pienempiä koiria näkee harvemmin kuin ennen. Myös erikoisnäyttelyiden tuomarit ovat kiinnittäneet huomiota kookkaiden yksilöiden määrään ja koon kasvuun. Siperianhusky on kuitenkin perinteisesti isomman valjakon koira, jolloin isosta koosta on haittaa.

Rekikoirille tärkeitä ominaisuuksia ovat liikkeet ja lihaksisto. Monilta rodun edustajilta puuttuu liikkeistä tehokkuus. Liikkeiden tulisi olla tehokkaat ja vaivattomat, jotta koiralta löytyy kestävyyttä myös pidemmille matkoille.

Oleellista on myös oikeanlainen lihaksisto. *Viimeisten vuosien aikana koirien lihashuoltoon on kiinnitetty enemmän huomiota ja tarjolla on erilaisia hoitomuotoja, joilla mahdollistetaan koiran maksimaalinen suoritus käyttötarkoituksessa. Hieronnalla, laserhoidolla, naprapaatin tai eläinfysioterapeutin käsittely ovat urheilvalle koiralle hyväksi. Kuitenkin tulee muistaa, että jos käyttötarkoituksessa järkevästi ja suunnitellusti työskentely aiheuttaa koiralle toistuvia jumeja, eikä se pysty työskentelemään ilman säännöllistä käsittelyä/hoitoa, koira ei ole jalostuskoira mahdollisista hyvistä käyttöominaisuuksista huolimatta. Tämä ei tietysti koske koiria, joiden jumeihin on esimerkiksi tapaturmainen syy (autokolari, tapaturmainen loukkaantuminen pettäneellä uralla tms.). Toistuvat jumit, ontumiset jne. aiheutuvat monessa tapauksessa suoraan tai välillisesti rakenteellisista tai lihaksiston heikkouksista ja ne tulevat sitä helpommin esiin, mitä rankemmin ja useammalla kaudella koiraa treenataan.* Jalostuksessa tulisi suosia hyvä rakenteisia ja tasapainoisesti liikkuvia koiria.

Ongelmien mahdollisia syitä

Ylikorkeiden tai kookkaiden koirien määrän lisääntymiseen ovat saattaneet vaikuttaa valjakkokilpailut. Monet kilpailijat kilpailevat käytännön syistä johtuen pienen luokan valjakolla ja sprinttimatkoilla. Pienessä valjakossa lyhyellä matkalla isosta koirasta on enemmän hyötyä kuin haittaa. Yhden ja kahden koiran kelkkailu-, kickbike ja pyöräilyluokissa isosta koirasta on enemmän apua voimansa vuoksi. Myös neljän koiran valjakossa on huomattavasti eroa sillä, juokseeko valjakossa neljä koon alarajoilla olevaa narttua vai neljä isoa urosta. Sprinttimatkojen urat ovat yleensä nopeita ja hyvin tampattuja, jolloin isokaan koira ei uppoa hankeen. Sprinttimatkoilla matkat ovat luonnollisesti lyhyitä ja keskikokoisten koirien parempi kestävyys ei tule esiin. Nykyään sprinttikisoja järjestetään paljon myös sulanmaan kisoina, jolloin reitit eivät upota ja matkat ovat talvikautta lyhyempiä.

Käyttökoiraksi jalostetuilla siperianhuskyilla on yleensä hyvä työskentelymotivaatio. Rakenteelliset ja lihaksistosta johtuvat ongelmat voivat jäädä huomaamatta, kun koira työskentelee kovassa vireessä hyvin.

Näyttelyissä tai seurakoirana elävälle siperianhuskylle oikeanlaisilla liikkeillä tai lihaksistolla ei ole suurtakaan merkitystä. Näyttelyssä voi esiintyä lihaskunnoltaan hyvin eriasteisia koiria ja pahimmillaan koiran lihaksistoa on vaikea arvioida koiran kunnosta johtuen. Näyttelykehät ovat monissa näyttelyissä liian pieniä tai sisänäyttelyissä liukkaista, jotta siperianhuskyn oikeanlainen maatavoittava tehokas ravi pääsisi niissä oikeuksiinsa. Tuomarien tulisi myös liikuttaa koiria kehässä riittävästi.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Koko jalostuksen tavoiteohjelma muokattiin edellisellä kerralla Kennelliiton ohjeiden mukaiseksi. Edellinen JTO on ollut voimassa 1.1.2017-31.12.2021.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Siperianhuskyrodun ensimmäinen jalostusentavoiteohjelma hyväksyttiin rotujärjestön vuosikokouksessa 16.5.1998, jonka jälkeen siihen on tehty yksi muutos (SHS vuosikokous 21.5.2000), koskien koirien liian varhaista jalostuskäyttöä ja silmätarkastuksen suosittamista ennen jalostuskäyttöä. Seuraavan tavoiteohjelman Suomen Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta hyväksyi 26.9.2006, sen päivityksen 16.8.2011 ja se on ollut voimassa 1.1.2012 - 31.12.2016.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Alla on listattu vuosien 2010-2020 aikana eniten jalostukseen käytetyt urokset ja nartut.

								Suomeen rekisteröityjen pentujen tulokset					
Uros		Näyt. - tulos	Käyttö- tulos	Silmä- tark.	Pentu- eita	Pen- tuja	Näyt- tulos	Käyttö- tulos	Silmä- tark.	Näyt.- tulos	Käyttö- tulos	Silmä- tark.	
1	ANDY'S JOY LOOK AT ME	EH	ei	ok	11	60	7	1	7	12%	2%	12%	
2	CRY OUT BEACH BOY	ei	ei	ei	10	54	10		14	19%	0%	26%	
3	KAKASTAVI DOUBLE OR NOTHING	ei	ei	ok	11	50	2	0	1	4%	0%	2%	
4	EXPRESS YOUR-SELF GALLADRIA- NOVITARIS	H	ei	ok	10	42	1	0	4	2%	0%	10%	
5	MAGLELIN BARAK	ERI	REK1	ok	7	42	27	20	24	64%	48%	57%	
6	ANDY'S JOY JUST KIDDING	ERI	ei	ok	9	46	6	0	2	13%	0%	4%	
7	TULLATUULEN JACK	ERI	FI KVA	ok	7	41	13	11	9	32%	27%	22%	
8	DUBFIRE VELNIO MALÜNÄS	SERT	ei	ok	6	37	13	0	13	35%	0%	35%	
9	LUMIKIISAN BEETA MYRSKY	ERI	REK1	ok	6	39	21	18	9	54%	46%	23%	
10	KASAKAN JACK SPARROW	FI MVA	FI KVA	ok	6	34	7	2	3	21%	6%	9%	
11	PRICKEN	ei	REK3	ok	11	58	37	35	33	64%	60%	57%	
12	KONUVERES NOSTALGIC HEARTBREAKER	SERT	ei	ok	6	30	8	0	3	27%	0%	10%	
13	SAINEN YLLÄS	FI MVA	FI KVA	ok	5	30	6	8	12	20%	27%	40%	

14	SUSITIEVAN KUURNA	EH	REK1	ok	8	42	7	8	17	17%	19%	40%
15	REPONEN	SERT	REK2	ok	6	27	10	2	6	37%	7%	22%
16	JETSANI'S ARIN RALLI	SERT	REK2	ok	4	27	10	2	6	37%	7%	22%
17	ARCTIC SOUL IRON MAIDEN	FI MVA	REK1	ok	6	26	21	12	14	81%	46%	54%
18	ARCTIC SOUL COOL COGNAC	FI MVA	FI KVA	ok	5	26	22	13	21	85%	50%	81%
19	ICESMILE'S NANTAN	SERT	FI KVA	ok	5	25	18	9	11	72%	36%	44%
20	FOXFIRE TUX- EDO JUNCTION	FI MVA	REK2	ok	5	25	21	7	23	84%	28%	92%

		Suomeen rekisteröityjen pentujen tulokset											
Narttu		Näyt - tulos	Käyttö- tulos	Silmä- tark.	Pentu- eitä	Pen- tuja	Näyt- tulos	Käyttö- tulos	Silmä- tark.	Näy.- tulos	Käyttö- tulos	Silmä- tark.	
1	BLACK HAPPIES ERICA	SERT	ei	ei	5	30	7	0	3	23%	0%	10%	
2	SESI		ei	ei	OK	4	27	4	0	2	15%	0%	7%
3	NINI		ei	ei	OK	5	27	4	1	1	15%	4%	4%
4	TAIGA QUEST CROW	EH	REK1	OK	3	26	9	6	10	35%	23%	38%	
5	AARTI LINORA ICEBLUE	EH	ei	ei	5	26	5	0	5	19%	0%	19%	
6	ANDY'S JOY NEVER MIND		ei	ei	OK	6	28	5	0	5	18%	0%	18%
7	LAYLA ESKI- MOSKI DOMEK		ei	ei	ei	4	23	1	0	1	4%	0%	4%
8	SUMU USVAN ZELJA	H	ei	ei	3	23	0	0	0	0%	0%	0%	
9	KUURAKUONON CLASSIC LADY BEL AIR	EH	ei	OK	4	22	10	1	5	45%	5%	23%	
10	ARCTIC SOUL ZELDA	FI MVA	FI KVA	OK	3	22	17	11	17	77%	50%	77%	
11	ANDY'S JOY QUEEN QUINTESSA		ei	ei	OK	4	22	4	1	6	18%	5%	27%
12	TULLATUULEN JEMINA	EH	FI KVA	OK	3	21	13	15	11	62%	71%	52%	
13	SELJANKAN PAM PAM PAMELA		ei	ei	ei	4	21	0	0	0	0%	0%	0%
14	KUKANOKSAN AJATAR	EH	ei	OK	3	21	8	3	8	38%	14%	38%	
15	UUMEN AURA		ei	ei	OK	3	20	0	0	3	0%	0%	15%
16	ARCTIC SOUL COOL CHANEL	FI MVA	FI KVA	OK	3	20	17	11	16	85%	55%	80%	
17	DACABE LOOK AT ME	H	ei	OK	3	20	5	1	3	25%	5%	15%	
18	POLAR SPEED DIIGU		ei	ei	ei	3	20	0	1	0	0%	5%	0%
19	SNOW GALAXY GOODQUITE'S NICE BABY	EH	ei	ei	5	26	11	2	5	42%	8%	19%	
20	YAVANNA'S CATLYN		ei	ei	Glau- koo- ma	3	19	2	0	2	11%	0%	11%

Siperianhuskyissä on selkeästi nähtävissä sekä narttujen että urosten puolelta, että kun koiralla itsellään on hyväksyty kilpailukoe- tai käyttötulos, sen jälkeläisillä mitä suuremmalla todennäköisyydellä on sekä hyväksyty kilpailukoe- että käyttökoetulos sekä hyväksyty näyttelytulos. Jalostukseen on käytetty koiria, joilla ei ole mitään tulosta (silmatarkastus, koetulos, näyttelytulos) ja myöskään niiden jälkeläisillä ei ole usein tuloksia juuri lainkaan. Kysymys lienee, onko kyseessä jalostus vai määrän lisääminen.

On oletettavissa, että testaamattomien ja tarkastamattomien koirien jalostuskäytöllä rodun keskitaso ei nouse. Käytetyimpien koirien listoilta löytyy useampi koira, jonka omat tulokset kuten myös jälkeläisnäytöt ovat selkeästi huonompia kuin rodun keskitaso. Jalostuskoirina eniten käytettyjen listalta tulisi löytyä hyviä käyttökoiria, jotka ovat myös periyttäneet ominaisuuksia jälkeläisilleen.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

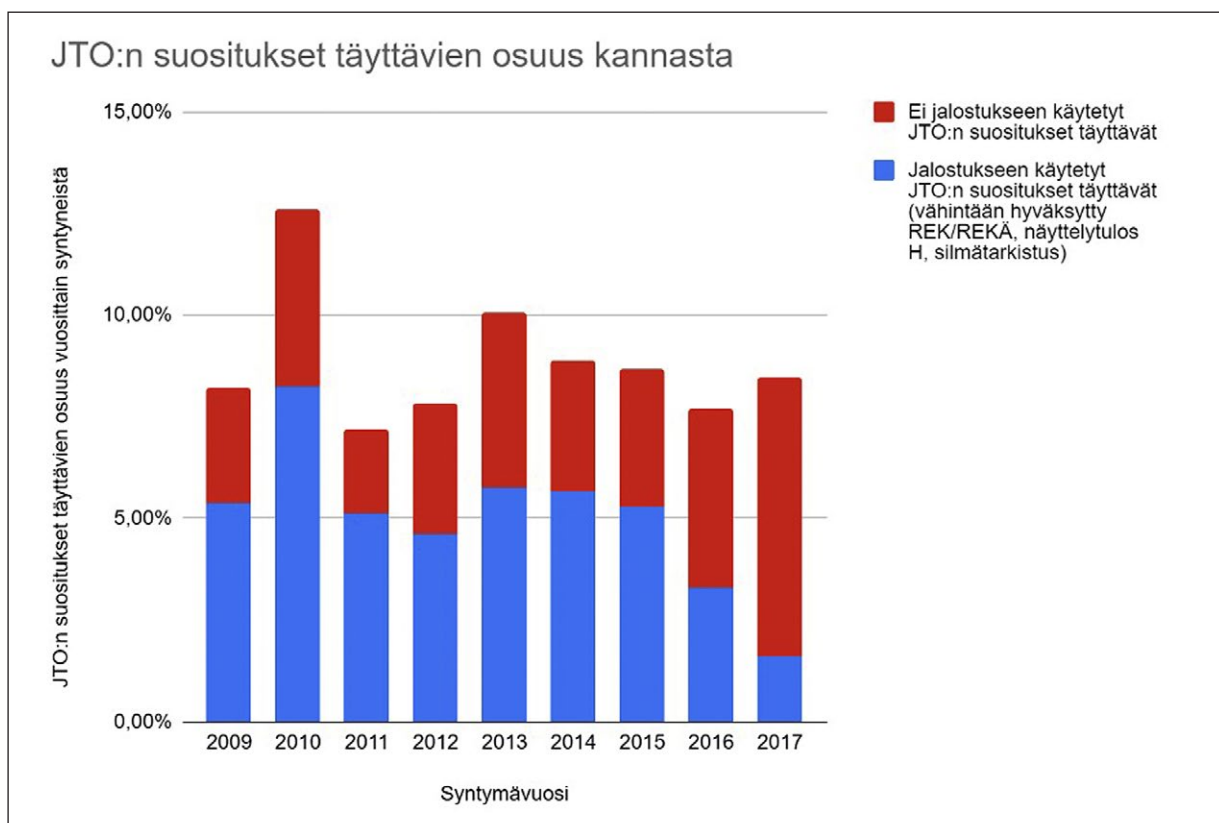
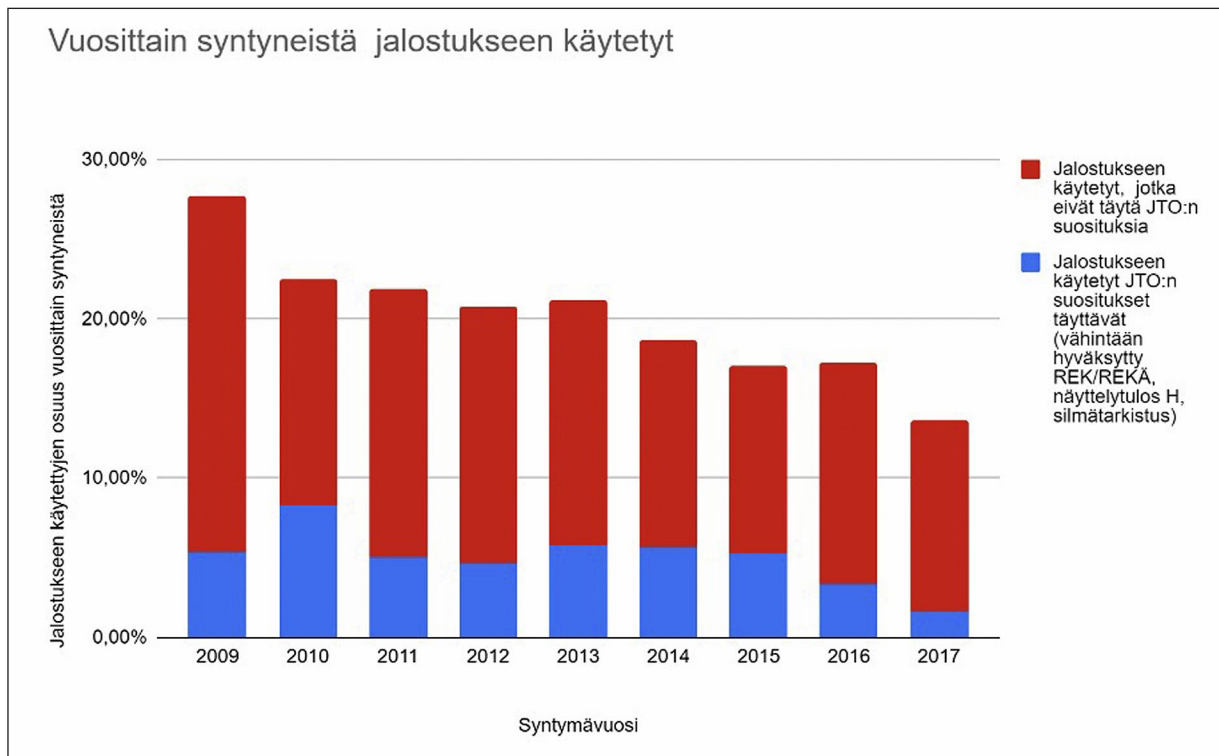
Edellisen JTO:n toimintasuunnitelman toteutuminen

Edellisen jalostuksen tavoiteohjelman (2017-2021) voimassaoloaikana rotujärjestöllä oli suunnitteilla seuraavia toimenpiteitä:

Toimenpide	Toteutus	Tulos
<i>Parhaiden työkäytössä olevien urosten tietojen kerääminen listaksi niistä tietoisuuden lisäämiseksi kasvattajien avuksi</i>	<i>Vuodesta 2016 alkaen on luotu työkäytössä toimivien jalostusurosten lista, jonne safaryrittäjät ovat voineet tarjota koiriaan. Listan olemassaoloa on mainostettu rotujärjestön lehdessä ja internet-sivuilla sekä luentopäivässä.</i>	<i>Työkäytössä toimivien jalostusurosten listalle on ilmoitettu vähäisesti koiria, mutta kuitenkin muutamat safaryrittäjät ovat hyödyntäneet tilaisuuden. Listalla on vajaat kymmenen urosta. Kauden aikana lista on toimitettu reilulle kymmenelle nartun omistajalle.</i>
<i>Jatkuva terveystietojen kerääminen ja tietokannan ylläpitäminen eri sairauksien osalta</i>	<i>Terveystietoja on alettu keräämään kootusti yhteen lähteeseen vuodesta 2016. Keväällä 2020 otettiin käyttöön lomake, jolla omistaja voi ilmoittaa sairauksista sähköpostin ohella.</i>	<i>Terveystietolistaukseen eri sairauksien osalta on saatu tietoja noin 220 siperianhuskysta. Osassa sairauksista sairastuneiden koirien välille on löydetty sukulaisuusyhteyksiä.</i>
<i>Kasvattajapäivien pitäminen 2017</i>	<i>Syksyllä 2018 pidettiin luentopäivän nimellä kasvattajille ja harrastajille suunnattu tilaisuus, joka koostui jalostustoimikunnan luennosta rodun terveydestä, kasvattajajulkaisu- ja muototuomarin luennosta rodun rakenteesta ja kasvattajavaljakkoajajan luennosta rodusta rekikoirana</i>	<i>Paikalla oli noin 40 kuulijaa, jotka osallistuivat luentoon aktiivisesti. Luentopäivä sai positiivista palautetta.</i>
<i>Syksyllä 2015 toteutetun luonne- ja kasvattajakyselyn uusiminen rodun tilanteen muutosten kartoittamiseksi JTO:n voimassaoloajan loppupuolella</i>	<i>Kesällä 2020 toteutettiin samalla kaavakkeella vastaava kysely. Tällöin vastaukset viiden vuoden takaiseen ovat vertailtavissa. Samalla selvitettiin harrastajien halukkuutta liittyä PEVISA:aan</i>	<i>Kyselyyn saatiin 224 vastausta ja vastaajat omistivat yhteensä noin 1500 siperianhuskya. Vastauksista saatiin hyvää tietoa rodun tämän hetken tilanteesta.</i>
<i>Ilmoitetaan kirjallisesti jalostuskoirien, joiden jälkeläismäärä ylittää 2% sukupolven rekisteröinneistä, omistajille monimuotoisuuden kannalta haitallisen suureksi muodostuvasta jälkeläismäärästä. Samoin julkaistaan tiedot rotujärjestön lehdessä kuten myös tiedot koirista, joiden toisen polven jälkeläismäärä ylittää suositeltavan ylärajan 6% sukupolven rekisteröinneistä.</i>	<i>Jalostusurosten omistajiin ei ole oltu yhteydessä. Siperianhusky-lehden vuoden ensimmäiseen numeroon on vuosittain koottu artikkeli "Koiranetin kertoma vuodelta 20xx", jossa on tuotu esiin eniten käytetyt urokset sekä toisen polven jälkeläismäärät.</i>	<i>Toivotaan kasvattajien tutustuvan vuosittaisiin raportteihin ja niiden vaikuttavan tuleviin yhdistelmiin tarpeen mukaan.</i>
<i>Näyttelytoimikunta järjestää ulkomuototuomareille koulutusta.</i>	<i>Ulkomuototuomareille on järjestetty koulutusta ja esitely mm. valjakkoajoa.</i>	<i>Uusia rodun käyttötarkoituksessaan nähneitä tuomareita.</i>

Lisäksi jalostustoimikunta on parin vuoden välein tehnyt lehteen listauksen kasvattajittain, josta näkee kasvattajan lähivuosina tekemät pentueet ja yhdistelmissä JTO:n suositusten huomiointi.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostussuosituksen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Reilua 20 % rodun edustajista käytetään elämänsä aikana jalostukseen kerran tai useammin. Koska rotu on käyttökoira, valveutuneet kasvattajat testaavat koiriaan vetokauden tai varsinkin uroksen kohdalla useita vetokausia ennen jalostukseen käyttämistä. Reilu 5 % vuosittain syntyneistä rodun edustajista täyttää JTO:n suositukset (Koiranet: hyväksytty rekikoirien kilpailukoetulos tai käyttökoetulos, näyttelystä vähintään laatumaininta H (hyvä) ja silmätarkastustulos ok) ja niitä käytetään jalostukseen. Jalostuksen ulkopuolelle jää vajaat 80 % kannasta.

Läheskään kaikkia mitattavia jalostussuosituksia täyttäviä koiria ei käytetä jalostukseen (5 % jää käyttämättä jalostukseen).

Aikaisemman JTO:n jalostussuosituksset ovat melko hyvin ajan tasalla, mutta pelkät suosituksset eivät näytä tehoavan. Jalostussuositukssehtojen täyttämisen ei ole mitenkään mahdotonta pentujen teettämistä suunnittelevan koiran omistajalle ja myös rodun keskitason yksilölle jalostussuositukssehdot ovat melko helposti täytettävissä. 2020 harrastajille suunnatussa kyselyssä 76 % 215:stä vastaajasta piti rodun jalostussuosituksia sopivina.

Alle kaksivuotiaana jalostukseen käytettyjen koirien osuus, käytetyimpien jalostuskoirien ja niiden jälkeläisten tuloksesta kertova taulukko ja jopa viisi kertaa toistettavat yhdistelmät herättävät kysymyksen, miten rodun tulevaisuus voidaan turvata. Yleensä useasti toistettavissa yhdistelmissä ja täysin tuloksettomien ja testaamattomien jalostuskoirien useita kertoja jalostukseen käyttämisen taustalla ei ole jalostus vaan rodun edustajien määrän lisääminen.

2016 hyväksytyssä JTO:ssa esitetään "Jos tilanne pahenee, ainoa tapa estää ongelmallisten yhdistelmien rekisteröiminen on Pevisaan liittymisen. Pevisan avulla voitaisiin estää alle kaksivuotiaiden koirien jalostuskäyttö, uusintayhdistelmä voitaisiin sallia esimerkiksi vain toistamiseen ja jalostuskoirilta voitaisiin vaatia hyväksyty käyttötulos (REK tai REKÄ) sekä silmätarkastustulos esimerkiksi kahden pentueen jälkeen. Kaksi pentuetta on riittävä määrä takaamaan geneettisen vaihtelun testaamattomalta ja tutkimattomalta koiralta."

Vuoden 2021 vuosikokouksessa jalostustoimikunta esitti Pevisaan liittymistä erikseen äänestettävillä ehdoilla: silmätarkastus ennen kolmatta pentuetta, käyttötulos (REK tai REKÄ) ennen kolmatta pentuetta, jalostuskoirien alaikärajaksi kaksi vuotta ja sama yhdistelmä sallittaisiin tehdä vain kahdesti. Vuosikokouksessa jäsenistö päätti, ettei rotu liity PEVISA:aan millään ehdolla äänin 57 - 33.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

- Olemassa olevan käyttöominaisuuksiltaan testatun koirakannan laaja hyödyntäminen. Jalostuksessa tulisi hyödyntää myös laajasti työkoirakantaa.
- Välttää yhdistelmiä, joissa vanhemmat ovat samoista sukulinjoista.
- Välttää yhden sukulinjan liiallista käyttöä.
- Ulkomaisten ja harvinaisempien sukujen käyttö jalostukseen.
- Eri urosten käyttö tulee pitää jatkossa tasaisena ja myös toisen polven jälkeläismäärän suositelluissa rajoissa pysymiseen tulee kiinnittää huomiota.
- Koko populaation käsittävä, väistämättä tapahtuva sukusiitoksen kasvu pyritään pitämään mahdollisimman pienenä: kasvunopeus ei saisi olla enemmän kuin 0,25 % vuodessa. Uroksen jälkeläisten määrä ei saisi ylittää 5 %:a rekisteröidyistä pennuista yhdessä sukupolvessa

Käyttäytyminen ja luonne

- Ylläpitää siperianhuskyn käyttötarkoitukseen ja yhteiskuntakelpaisuuteen soveltuvaa luonnetta. Siperianhuskyn tulisi myös jatkossa olla helposti käsiteltävissä oleva sosiaalinen laumakoira. Rodulle kuuluu hyvä stressinsietokyky.
- Saada mitattua tietoa käyttökokeiden kautta luonteesta ja käyttäytymisestä.

Käyttöominaisuudet

- Säilyttää siperianhuskyn käyttöominaisuudet hyvänä rekikoirana niin retkeily-, kilpailu- kuin työkoirakäytössä.
- Lisätä rekikoirakilpailuihin ja kokeisiin osallistuvien koirien määrää. Kaikki rodun yksilöiden mitattava tai arvioitava testaaminen kilpailuissa ja kokeissa vie rotua eteenpäin.
- Kannustaa rodun testaamista myös alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisilla matkoilla. Rodun yksilöitä olisi toivottavaa nähdä enemmän keski- ja pitkänmatkakilpailussa.
- Kannustaa siperianhuskyjen käyttöä myös jatkossa työkoirana.
- Säilyttää rodussa esiintyvät hyvät johtajakoiraominaisuudet kuten esimerkiksi avoimella kentällä juokseminen,

vanhojen peittyneiden urien löytäminen, heikkojen jäiden tunnistaminen jne.

- Rotumääritelmän mukaisesti rodussa tulisi säilyttää nopeuden, voiman ja kestävyuden tasapaino.
- Säilyttää rodulla oleva hyvä ruoan hyväksikäyttökyky. Rodun yksilöillä tulee myös olla hyvä ruokahalu.

Terveys ja lisääntyminen

- Ylläpitää siperianhuskyjen hyvää yleistä terveystilannetta. Suositellaan jatkossakin koirien aktiivista silmäpeilaamista. Jalostuskoirien laaja tutkiminen esimerkiksi gonioskopia-, selkä-, lonkka- ja polvitutki- musten avulla on aina hyväksi. Tällöin saadaan kartoitettua ja edistettyä rodun tilannetta terveyden osalta.
- Ylläpitää rodun tilannetta pitkäikäisenä käyttökoirana. Terve, hyvärakenteinen ja oikein treenattu siperianhusky pystyy toimimaan hyvin rekikoirana vielä toisella kymmenellä.
- Selvittää siperianhuskyjen todellinen tilanne eosinofiilisen bronkopneumonian, epilepsian ja glaukooman osalta ja saada tietoa diagnosoiduista koirista.
- Pyritään estämään rodussa esiintyvien sairauksien yleistymisen koirakannassa.
- Säilyttää rodun hyvät lisääntymisominaisuudet. Tavoitteena on koira, jolla on normaali lisääntymisvietti ja joka synnyttää ja hoitaa pennut normaalisti

Ulkomuoto

- Rodun käyttötarkoitukseen soveltuvan ulkomuodon säilyttäminen.
- Säilyttää rodun arktisuus, kuten esimerkiksi säänkestävä kaksinkertainen karvapeite.
- Estää koon liika kasvaminen. Jatkossa tulee kiinnittää huomiota koon säilymiseksi rotumääritelmän mukaisena.
- Rodun ulkomuodossa tulee näkyä voiman, nopeuden ja kestävyuden tasapaino.
- Tassujen kestävyys on tärkeä ominaisuus rodun käyttötarkoituksen kannalta ja siihen tulee jatkossakin kiinnittää huomiota.
- Rodunomaista vaivatonta maatavoittavaa liikuntaa tulisi painottaa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Tärkeintä on huomioida jalostuskoiran taso kokonaisuutena. Jalostuskoirien tulee olla kaikin puolin terveitä ja niillä ei tule olla arkielämää hankaloittavia luonneominaisuuksia. Arkaa, aggressiivista tai muuten rodulle ei toivottuja epätypillistä luonnepiirteitä omaavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Jalostuskoira ei saa sairastaa mitään koiran arkielämää tai käyttökoirana toimimista hankaloittavaa sairautta kuten glaukoomaa, eosinofiilista bronkopneumoniaa, epilepsiaa tai pahaa allergiaa. Suositeltavaa on, että yhdistelmän molempien vanhempien lähisuvuissa ei esiinny samaa terveystilannetta.

Terveystuloksista jalostuskoirilta toivotaan ainakin yli 18 kk saatu silmätarkastuslausunto. Suositus on, ettei kataraktaa tai muita koiraa haittaavaa sairautta sairastavaa koiraa käytetä jalostukseen. C-lonkkaisia tai huonommat lonkat omaavia koiria ei suositella käytettävän jalostukseen.

Jalostuskoirien tulee olla yli 24 kk astutusajankohtana. Suositeltavaa on, että jalostuskoiralla on takanaan vähintään yksi kausi, jolloin se on voinut työskennellä täysipainoisesti käyttötarkoituksen mukaisessa tehtävässä. Ihanteellista olisi, että jalostusnarttu saisi ensimmäisen pentueensa ennen kuuden vuoden ikää. Yli kahdeksan vuotiasta narttua tulee käyttää jalostukseen harkiten nartun kunnan mukaan. Kennelliitto vaatii yli kahdeksanvuotiaalta nartulta ennen nartun astutusta annetun eläinlääkärin terveystodistuksen.

Jalostuskoirien ominaisuudet tulee olla testattu rekikoirana ja niillä tulee olla hyvä työskentelyhalukkuus. Käyttöominaisuuksien testaamiseen soveltuvat hyväksytyt rekikoirien käyttö- ja/tai kilpailukoe (REKÄ ja REK), läpi juostu pitkänmatkan valjakkokilpailu tai koiran pitkäaikainen työkäyttö. Jalostuskoirien työskentelyä olisi toivottavaa seurata useamman kauden ajan. Jalostuskoiran on kestettävä säännöllistä treeniä työskentelyhalukkuuden kärsimättä.

Rodulle on ominaista hyvä ruoan hyväksikäyttökyky. Tätä ominaisuutta tulisi mahdollisuuksien rajoissa vaalia. Jalostuskoirien tulee omata hyvä ruokahalu, koska se turvaa energiansaannin myös väsyneenä pitkäkestoisen työsuorituksen jälkeen.

Ulkomuodollisesti molempien vanhempien tulisi mahtua rotumääritelmään. Jalostuskoiran tulisi olla käynyt näyttelyssä 15 kk iässä tai vanhempana vähintään arvosanalla H (hyvä). Suositeltavaa on esittää jalostuskoira erikoisnäyttelyssä.

Toivottavaa on, että jalostukseen käytettävien yksilöiden lihaksisto sekä tassujen ja anturoiden kestävyys olisi hyvä. Yhdistelmän sukusiitoskertoimen ei ole toivottavaa ylittää 6,25 % kuudella sukupolvella laskettaessa. Liiallista sukusiitosta montaa sukupolvea peräkkäin ei suositella.

Yhdistelmien uusimista ei suositella, ottaen huomioon pentumäärä per pentue - 10 koiran pentuetta ei kannata välttämättä lähteä uusimaan lainkaan, kun taas pienistä pentueista voi yhdistelmän uusia kerran. Samaa yhdistelmää ei tule toistaa kahta kertaa enempää. Sekä uroksen että nartun jälkeläisnäyttöjä terveyden, luonteen, käyttöominaisuuksien ja ulkonäön suhteen tulee seurata ja vasta niiden perusteella harkita lisäjalostuskäyttöä. Suositeltavaa olisi, että jalostuskoirille käytettäisiin eri pentueissa erisukuisia yksilöitä. Esimerkiksi jalostusnartulle ei suositella käytettäväksi isää ja poikaa tai jalostusuroksen ei suositella astuvan useita narttuja, jotka ovat keskenään sisaruksia tai puolisisaruksia.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Yleisesti yksittäisen koiran jälkeläismäärä ei saisi sukupolvea kohden olla yli 2-3 %. *Siperianhuskyilla suurin uroksen pentumäärä oli vuonna 2020 60 jälkeläistä, joka tarkoittaa 2,3 % sukupolven rekisteröintimäärästä, kun sukupolven välinä on käytetty neljää vuotta.* Ennen yksilön useammin jalostukseen käyttämistä tulee kiinnittää huomiota jälkeläisnäyttöön. Varsinkin uroksen jalostuskäyttö tulisi jakaa pitkälle aikavälille. Urokselle suositeltava maksimipentuemäärä on 10 pentuetta tai 50 pentua. Nartulla suositeltava maksimipentuemäärä on kolme pentuetta jälkeläismäärä ja -näyttö huomioiden. Nartun pentumäärän olisi suositeltavaa jäädä alle 20 pentuun.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

- Rotujärjestö pyrkii säilyttämään siperianhuskyn kaikilta osin rotumääritelmän mukaisena terveenä, hyväluonteisena ja suorituskykyisenä arktisena rekikoirana. Rotujärjestö pyrkii tavoitteeseen järjestämällä rodunomaisia kilpailu- ja käyttökokeita, kasvattajakoulutusta ja rotua käsitteleviä seminaareja, näyttelytuomarikoulutusta ja kannustamalla kasvattajia silmätutkituttamaan koiriaan sekä keräämällä aktiivisesti jalostuksessa tarvittavaa tietoa ja julkaisemalla sitä eri yhteyksissä harrastajien käyttöön. Vuonna 2014 rotujärjestö julkaisi uuden Siperianhusky -valjakkoelemlä kirjan, joka opastaa siperianhuskyjen ja valjakkoharrastuksen maailmaan.
- Rotujärjestö kannustaa kasvattajia käyttämään jalostukseen rodun käyttötarkoituksessa testattuja koiria. Rotujärjestö edellyttää riittävää rotuun tutustumista ennen kennelnimipuollon myöntämistä. Toiveena on, että jokainen kasvattajaksi ryhtyvä ymmärtäisi rodun käyttötarkoituksen ja olisi kykenevä myös neuvomaan pennunostajia harrastuksen pariin. Rotujärjestön pentuvälityksessä on kriteerit, joiden avulla pennunostajien toivotaan kiinnittävän huomiota pentueen vanhempien terveys-, näyttely- ja käyttötuloksiin. Rotujärjestö pyrkii myös tuomaan esiin safaryrityksissä erityisen toimiviksi osoittautuneita yksilöitä, joilla ei välttämättä ole virallisia koetuloksia. "Piilossa" olevien jalostusyksilöiden käytön avulla rodun geeniperimän pienenemistä voidaan estää osittain.
- Rotujärjestössä seurataan kasvattajien jalostuseriaatteita ja jalostuskoirien käyttömääriä. Tarvittaessa rotujärjestö puuttuu asiattomaan kasvatukseen tai jalostuskoirien liialliseen käyttöön. Näyttely-, terveys ja koetulosten perusteella arvioidaan, onko rodussa tapahtumassa kehitystä huonompaan tai parempaan suuntaan. Rotujärjestö voi tuoda esille esimerkiksi lehdessä, jos jokin ongelma tai ei toivottu ominaisuus alkaa yleistyä rodussa. Koirien luonteiden kehitystä seurataan näyttelyarvosteluiden, käyttökokeiden tulosten ja jäsenistölle tehtävien kyselyiden perusteella
- Rotujärjestö palkitsee vuosittain menestyneimmät eri kilpailumatkojen ajajat (vuoden sprinttiajaja, keskipitkän ajaja ja pitkänmatkan ajaja). Menestyneimmät ajajat tekevät kovasti työtä hyvän koiramateriaalin löytämiseksi testaamalla koiriaan kilpailuissa ja niihin treenatessaan. Vuosikokouksessa palkitaan myös erikseen vuoden näyttelyhusky ja vuoden valjakkokoira eri matkoilta (sprintti, keskipitkä ja pitkänmatka). Näin rotujärjestö pyrkii tuomaan esiin myös yksittäisiä koiria, jotka ovat menestyneet erityisen ansiokkaasti. Vuodesta 2015 lähtien eri matkojen valjakkokoirat on päätetty palkita erikseen, koska koirien menestyksen vertaaminen on muuten hankalaa. Pitkän matkan kilpailuita järjestetään huomattavasti vähemmän kuin sprinttikilpailuja.
- Rotujärjestö kouluttaa tuomareita rodunomaisiin kokeisiin turvatakseen mahdollisuuden järjestää kokeita myös tulevaisuudessa. Koulutuksissa on otettu käyttöön sähköisiä apuvälineitä, jotta pitkät välimatkat eivät estäisi koulutautumismahdollisuuksia. Lisäksi rotujärjestö on aktiivinen FCI:n rekikoiratoimikunnassa tuoden esiin Suomessa käytössä olevia koemuotoja.
- Rotujärjestö järjestää vuosittain suosittua erikoisnäyttelyä, johon pyydetään tuomareiksi kokeneita, rodun käyttötarkoituksen hyvin tuntevia ulkomuototuomareita. Erikoisnäyttelyssä kasvattajilla ja harrastajilla on mahdollisuus nähdä useita satoja rodun yksilöitä samalla kerralla. Näyttelyssä käy paljon koiria, joita ei koskaan muulloin esitetä kehässä. Erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestetään usein myös muuta ohjelmaa.

- Rotujärjestö kouluttaa ulkomuototuomareita. Tavoitteena on saada tuomarit ymmärtämään rotupiirteiden lisäksi käyttötarkoituksen kannalta tärkeimmät seikat.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

SWOT-nelikenttäänalyysin tulkinta

Vahvuudet (Strength) - käytä hyväksi, vahvista	Heikkoudet (Weakness) - välttä, lievennä, poista
Mahdollisuudet (Opportunity) - varmista niiden hyödyntäminen	Uhat (Threat) - kierrä, lievennä, poista

Populaatio ja terveys

Vahvuudet - suhteellisen laaja jalostuspohja - matadorijalostusta ei käytetä - käytettyjen urosten/narttujen määrä suuri - perusterve ja pitkäikäinen rotu	Heikkoudet - rodun kahtiajakautuminen - harrastajien tietämättömyys, kokemattomuus - sairauksien osalta avoimuuden puute - käytetään liian nuoria jalostusyksilöitä - kaikkia jalostuskoiria ei terveystutkita - korkeahko historiallinen sukusiitosaste - pelkkään määrän lisäämiseen perustuva kasvattaminen yksittäisten kasvattajien osalta - samojen yhdistelmien perusteeton uusiminen
Mahdollisuudet - linjojen harkitut risteytykset ja takaisin risteytykset sukusiitoksen alentamiseksi mahdollisia - kriisitilanteessa puhtaana säilytettyjen rekisteröimättömien kantojen hyödyntäminen - tiedon saaminen ja jakaminen entistä helpompaa	Uhat - todella vierasta verta ei ole saatavissa - koirien terveystuloksia ei oteta riittävän vakavasti jalostusvalintoja tehtäessä - perinnöllisten sairauksien lisääntyminen

Varautuminen ongelmiin

- pyritään lisäämään avoimuutta koirien terveystiedoista. Jalostusvalintoja tehtäessä tulisi huomioida myös lähisukulaisten terveys ja tiedostaa mahdolliset riskit.
- tuotetaan erisukuisia laadukkaita koiria
- tiedotetaan ja valistetaan harrastajia sekä kasvattajia
- pidetään rotujärjestön kennelnimien puoltamisessa tiettyjen edellytysten täyttymisen linja (liite 1)

Luonne ja käyttöominaisuudet

Vahvuudet - käyttöominaisuuksien painottaminen - aktiivinen, älykäs rotu - perusluonteet pääosin kunnossa - sosiaalinen käyttäytyminen ryhmässä mahdollistaa suurien koiramäärien yhteistyön	Heikkoudet - välinpitämättömyys käyttöominaisuuksista näyttely- tai seurakoirakasvatuksessa - osalla voimakasta metsästysviettiä - arat, liian epäluuloiset tai aggressiiviset yksilöt
Mahdollisuudet - myös muita harrastusmahdollisuuksia: koirahiihto ja -pyöräily, canicross, agility - muutaman koirien omistajien yhteistyö ja yhteis-treenit valjakoiden kokoamiseksi	Uhat - median perusteettomat yleistyvät sekä eri rotujen tahallinen tai vahingossa tapahtuva sekoittaminen toisiinsa - yleisön väärät käsitykset harrastuksesta ja ylireagointi esim. koirien kiinnittämiseen matkaketjuihin maastossa - talvien vähälumisuus ja lyheneminen sekä sen vuoksi pelkkiin kärrykilpailuihin ja sprinttimatkoihin keskittyminen

Ulkomuoto ja rakenne

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">- yhteinen päämäärä toimivasta käyttökoirasta- sallitaan rakenteen variaatioita rotumääritelmän puitteissa	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none">- rodunomaisuuden unohtaminen käyttöominaisuuksien kehittämisen kustannuksella
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">- ulkomuodon variaation ansiosta voi tehdä valintaa- kotimaisten tuomarien koulutuksella näyttelyarvoaste-lujen osaamistasoa nostettavissa	Uhat <ul style="list-style-type: none">- keskittyminen yksinomaan ulkomuotojalostukseen- värien jalostamiseen keskittyminen- näyttelytulosten yliarvioiminen jalostuksessa

Rodun markkinapotentiaali

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">- hyvä luonne- yleensä hyvät käyttöominaisuudet- luonnonmukainen, alkuperäinen rotu- helppohoitoinen turkki- hyvä perusterveys- kaunis	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none">- harkitsematon kasvatus vain perhekoiraksi tai näyttely-tarkoituksiin- rotu ei ehdottomasti sovi kaikille- kaikille pennuille vaikea löytää harrastavat kodit- ei yleensä sovellu yksinäiseksi seurakoiraksi, kaipaa koiraseuraa- osa matkailualasta ei ota vastuuta rodusta ja tunne olevansa osa sitä kokonaisuutena (kaikkia safarikoirien pentuja ei rekisteröidä)
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">- ihmisten luontoelämysten tarve (matkailuala)- lisääntyvä luonnonmukaisuuden ihannoiti yleisön puolelta- valjakkoajoharrastus kasvussa- runsaasti rodusta kiinnostuneita ja uusia harrastajia	Uhat <ul style="list-style-type: none">- rodusta saadaan väärää tietoa (rotu)kirjoista, jotka perustuvat maailmalla julkaistujen kirjojen käännöksiin, myös internetissä on tarjolla paljon virheellistä tietoa, joka antaa väärän käsityksen rodusta- yksilön vetoalujen kitkeminen koulutuksella vastoin rodun perusluonnetta voi aiheuttaa sille huomattavaa stressiä joka voi purkautua häiriökäyttäytymisenä- yleisön väärät mielikuvat arktisuudesta- oletetaan ulkomuodon takia vihaiseksi vahdiksi- rodun siirtyminen enenevässä määrin seura- ja näyttelykoiraksi- vääränlainen susi-ihannoiti

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Jalostuksen tavoiteohjelman voimassaoloaikana rotujärjestöllä on suunnitteilla seuraavia toimenpiteitä:

- Jatketään 2016 aloitetun parhaiden työkäytössä olevien urosten tietojen listausta ja niistä tietoisuuden lisäämistä kasvattajien avuksi. 2021 pyritään kartoittamaan kaikki safariyritykset, joissa toimii vähintään valjakollinen rekisteröityjä siperianhuskyja safarityössä.
- Jatkaa terveystietojen keräämistä ja tietokannan ylläpitämistä eri sairauksien osalta
- Luento/seminaaripäivän pitäminen rodun harrastajille ja kasvattajille koronatilan-teen helpotuttua
- Syksyllä 2015 ja kesällä 2020 toteutetun luonne- ja kasvattajakyselyn uusiminen rodun tilanteen muutosten kartoittamiseksi JTO:n voimassaoloajan loppupuolella.
- Ilmoitetaan kirjallisesti jalostuskoirien, joiden jälkeläismäärä ylittää 2 % sukupolven rekisteröinneistä omistajille monimuotoisuuden kannalta haitallisen suureksi muodostuvasta jälkeläismäärästä. Samoin julkaistaan tiedot rotujärjestön lehdessä kuten myös tiedot koirista, joiden toisen polven jälkeläismäärä ylittää suositeltavan ylärajan 6 % sukupolven rekisteröinneistä.
- Näyttelytoimikunta järjestää ulkomuototuomareille koulutusta.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Rotujärjestö seuraa rodun terveystulosten ja käyttötulosten sekä valjakkokilpailuihin osallistumisen kehittymistä. Pääasiassa rodun yksilöiden jalostuskäyttöä ja tuloksia seurataan jalostusneuvonnassa laatimalla erilaisia tilastoja ja päivittämällä rodun yksilöiden terveystietoja. Jos tilastoinnissa tai terveystiedoissa ilmenee jotain toimenpiteitä vaativaa muutosta, asia tuodaan esiin rotujärjestön hallitukselle. Ohjelmaan kirjattujen jalostuksen tavoitteiden tulee pysyä jatkossakin rodun kehityksen tasalla.

Mikäli tässä JTO:ssa ilmenee kehittämisen tai muutoksen tarpeita, jalostusneuvonta laatii siitä muutosesityksen rotujärjestön hallitukselle ja yhdistyksen vuosikokouksessa käsiteltäväksi. Rotujärjestö on velvollinen huomioimaan JTO:n tavoitteet vuotuista toimintasuunnitelmaansa laatiessaan.

7. LÄHTEET

www.kennelliitto.fi

<http://www.spj.fi/fi/rodut/suomenpystykorva/terveys/epilepsia/>

Spondyloosi ELT Anu Saikku-Bäckströmin julkaisu

Sileäkarvainen noutaja, rodun jalostuksen tavoiteohjelma

Samojedinkoira, rodun jalostuksen tavoiteohjelma

Zhao, X. et al. 2014. A genome-wide association study for canine cryptorchidism in Siberian Huskies. *Journal of Animal Breeding and Genetics*, 131 (3): 202–209.

8. LIITTEET

Liite 1: Rotujärjestön kennelnimen puoltamisohjeistus

Liite 2: Rotujärjestön luonnekysely ja kysely kasvattajille 2020

Liite 3: Rotumääritelmä

Liite 4: Rodulla kirjallisuudessa esiintyvät sairaudet ja lähdeluettelo

Liite 5: Siperianhuskyjen suku- ja jalostuslinjat -kaavio

Liite 6: SHS:n jalostusneuvonnan työohjeet

Liite 7: Siperianhuskyn valionarvosäännöt

Kennelnimien hakeminen

Kennelnimellä tarkoitetaan koiran nimen yhteyteen sitä rekisteröidessä liitettävää kasvattajatunnusta, joka on tavallaan myös koiran sukunimi. Kennelnimellä tunnustetaan saman kasvattajan kaikki kasvatit roduista riippumatta.

Voidakseen hakea kennelnimeä Suomen Kennelliitolta on hakijan/hakijoiden oltava 18 vuotta täyttäneitä ja omata vakinaisen asuinpaikka Suomessa sekä oltava sopiva/t kennelnimien haltijaksi. Lisäksi hakijan on oltava Kennelliiton jäsen sekä jäsen sellaisessa Kennelliiton organisaation kuuluvassa yhdistyksessä, joka edustaa kasvatettavaksi aiottua rotua. Edellä lueteltujen lisäksi hakijan tulee suorittaa hyväksytysti Kennelliiton kasvattajan peruskurssi ja allekirjoittaa kasvattajasitoumus.

Kennelliiton hyväksymiä kasvattajan peruskursseja järjestävät kennelpiirit, jotka ilmoittavat kurseista Koiramme-lehdessä. Kurseista voi myös tiedustella suoraan kennelpiirin aluekouluttajilta.

Kennelnimien hakeminen on maksullista (vuonna 2013 - 200 €).

Kennelnimien hakeminen

Hakija toimittaa allekirjoitetun kirjallisen tai sähköisen kennelnimihakemuksen Kennelliittoon. Kennelliitto toimittaa tiedon saapuneista hakemuksista rotujärjestöille, jotka käsittelevät hakemuksen antaen siitä lausunnon. Rotujärjestö voi antaa hakemuksesta myös kielteisen lausunnon, jolloin ratkaisua voi hakea Kennelliitosta, joka ratkaisee asian.

Ennen SHS:n puoltamista hakijan on tullut suorittaa SKL:n kasvattajakurssi hyväksytysti. Muita rotujärjestön kennelnimianomuksen puoltoon positiivisesti vaikuttavia tekijöitä ovat mm.

- Hakija on aktiivinen harrastaja. Hän ajaa koirillaan sekä kilpailee tai osallistuu rodun käyttötarkoituksen omaisiin tapahtumiin. Hakija on osallistunut rotujärjestön järjestämälle rodun kasvattajakurssille tai muihin rotujärjestön koulutuksiin.
- Suunnittelee kasvattamisesta ja on tiedostanut rodun käyttökoirastatuksen.
- Hakija tarjoaa omistamilleen koirille rodunomaiset olosuhteet ja rodunomiasta toimintaa.
- Hakijalla ei ole aikaisempia pentueita tai jo kasvatettu pentue on tarkkaan harkittu (ei vahinkopentuetta, ei liian nuorina parituksia tms.)

SHS:n puoltoon vaikuttavat myös muut tekijät (anomuksen puolto voi olla mahdollinen selvityksien jälkeen), esim.

- Hakijalla ollut jo yksi tai useampi pentue, jossa yhdistelmän tavoite jää epäselväksi, mutta koiranpito on asiallista (pentueiden vanhempien iät ja nartun pennutusvälit ovat suositusten mukaiset) tai esim. korkeintaan yksi alaikäisen paritus (max. toinen vanhempi). Puolto annetaan lisäselvityksistä riippuen. Hakemus hylätään, jos on paritettu tarkoituksella molemmat vanhemmat alaikäisinä, vakavia terveysongelmia, ongelmia koiranpidon olosuhteissa tms.

Puoltoon negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä ovat mm.

- Anomusta ei puolleta, jos hakija ei ole rotujärjestön jäsen.
- Hakijan perehtyneisyys rotuun on puutteellista eikä hakijalla ole halua tutustua rotuun kattavasti käyttöominaisuudet huomioiden.
- Hakijan motiivi kasvattaa rotua vaikuttaa selvästi pentujen myymiseltä ainoastaan rahallista etua tavoitellen..
- Hakijalla on hyvin epämääräinen koiranpitohistoria tai selviä eläinsuojelurikkouksia.
- Hakijalla ollut jo yksi tai useampi pentue, jossa ei ole huomioitu rotujärjestön suosituksia tai Kennelliiton määräyksiä (esim. pentueiden välit ovat lyhyet tai alaikäisten paritus, jossa toinen tai molemmat vanhemmista ovat oleet hyvin nuoria.)
- Epämääräinen pentue rekisteröimättä tms.

SHS:n jäsenyyssajan vaikutus puoltoon

- Toivotaan, että hakija on ollut SHS-jäsen viimeistään jo silloin kun hakeutuu SKL:n kennelnimikurssille.
- Jäseneksi liittyminen olisi suositeltavaa jo ensimmäisen pennun / koiran hankinta-ajankohdasta, jotta käsitysrodusta olisi vakiintunut jo ennen kasvatustoiminnan suunnittelemista.
- Jos SHS:n jäsenyysaika on alle vuosi, se voi vaikuttaa puoltoon negatiivisesti. Puollossa otetaan kuitenkin huomioon, jos hakija on toiminut tunnetusti rodun

käytön parissa jo pitempään/useampia vuosia (esim. töissä safaryrityksessä, perhepiirissä jäsen, osallistunut tapahtumiin tms.), mutta ei ole henkilökohtaisesti liittynyt SHS:ään.

Kennelliiton julkaisee hakemuksessa mainitun kennelnimien vaihtoehtoineen ja rodut Koiramme-lehdessä tai sähköisesti. FCI:n nettisivuilta on mahdollista tarkistaa jo aiemmin hyväksytyt kennelnimet samankaltaisuuksien välttämiseksi. Valitus kennelnimihakemuksesta tulee tehdä kahden viikon kuluessa julkaisemisesta.

Jos valituksia ei tule, Kennelliitto lähettää hakemuksen FCI:lle, joka käsittelee sen. FCI:n hyväksymä kennelnimi ilmoitetaan hakijalle ja siitä toimitetaan hakijalle todistus. Hyväksytyt kennelnimet julkaistaan Koiramme-lehdessä tai sähköisesti. Hyväksytyt kennelnimet voidaan hakemuksesta lisätä myös kasvattajan aikaisemmille pentueille. Tämä koskee vain sellaisia pentueita, joiden kasvattajiksi on merkitty juuri sama tai samat henkilöt kuin kennelnimien haltijaksi.

Kennelnimien voimassaolo

Kennelnimi on voimassa kennelnimien haltijan eliniän. Kennelliiton hallitus voi poistaa kennelnimien käytöstä haltijalta, joka ei ole Kennelliiton jäsen. Lisäksi hallitus voi poistaa kennelnimien käyttöoikeuden henkilöltä, joka on saanut toiminnastaan kurinpidollisen seuraamuksen.

Kennelnimi voidaan perustellun kirjallisen hakemuksen perusteella siirtää lähisukulaiselle tai kennelnimien haltijan kanssa pitkään toimineelle ja tämän toimintaa jatkavalle henkilölle, jonka tulee täyttää kennelnimien saantiehtot. Kennelnimien haltijan kuoltua voi hänen perillisensä ottaa kennelnimien käyttöön, mikäli hän täyttää kennelnimien saantiehtot. Siirto on maksullinen ja siirrosta päättää Kennelliitto.

Tarkemmin kennelnimianomuksiin voit tutustua Kennelliiton sivuilta:

<http://www.kennelliitto.fi/Fl/jalostusja-kasvatus/kennelnimet/Kennelnimet.htm>

Siperianhuskykysely jalostuksen tavoiteohjelmaa varten osa 1, luonne

Vastauksia saatiin 224 siperianhuskyharrastajalta eli noin 1500 siperianhuskysta touko-heinäkuun 2020 aikana. Kyselyä mainostettiin Siperianhusky-lehdessä sekä eri facebook-ryhmissä. Vastaaminen tapahtui anonymisti, joten vastauksiin tulee suhtautua pienellä varauksella. Silmämääräisesti kaikki vastaukset vaikuttivat aidoilta, mutta joukossa oli joitakin epäloogisia vastauksia. Valjakollisen eli neljä koiraa tai enemmän omisti hieman yli puolet vastanneista. 21-30 siperianhuskyä omisti neljä vastaajaa ja sitä isompia laumoja kahdeksan vastaajaa. Suurin lauma oli yli 50 siperianhuskyä. Tässä yhteydessä suuri kiitos kaikille vastanneille! Jo edellisessä JTO:sta saimme kommenttia, että kyselyn vastausmäärä oli huippuluokkaa.

Kysymykset olivat PEVISA (Perinnöllisten sairauksien ja vikojen vastustamisohjelma) -osuutta lukuun ottamatta samoja kuin viisi vuotta sitten edelliseen jalostuksen tavoiteohjelmaan eli JTO:hon tehdyssä kyselyssä. Edelliseen kyselyyn vastauksia saatiin 137 kpl eli noin tuhannesta siperianhuskysta. Yhteenvedot niistä löytyvät Siperianhusky-lehdistä 4/2015 ja 1/2016. Nyt oli mielenkiintoista verrata, oliko vastauksissa näkyvissä muutoksia. Viimeisen viiden vuoden aikanaan pentujen rekisteröintimäärät ovat olleet aikaisempaa korkeammat eli rodun suosio on kasvanut.

2020 kyselyn vastaajat jakaantuivat käytännössä kolmeen lähes yhtä suureen ryhmään: tuoreet harrastajat, kasvattajat ja rotua pidempää harrastavat (yli viisi vuotta), mutta ei kasvattajat. 76 (34 %) vastaajaa oli ollut rodun parissa alle viisi vuotta. Luonnollisesti he omistivat vähemmän siperianhuskyjä, yleensä 1-2 kpl. Joukkoon mahtui kuitenkin pari noin kymmenenkin siperianhuskyn laumaa. Kasvattajia (tässä tapauksessa viimeisen viiden vuoden aikana pentueen kasvattaneita) vastaajissa oli 72 kpl. Samaa suuruusluokkaa oli pidempään harrastaneitakin.

Vastaajista kolmasosa eli 33 %, 74 siperianhuskyn omistajaa ei ollut rotujärjestön jäseniä. Pääsääntöisesti he olivat melko tuoreita (alle 5v.) harrastajia ja omistivat 1-2 siperianhuskyä. Joukossa on varmasti rodusta kiinnostuneita henkilöitä, koska he ovat

vastanneet koiriensa osalta kyselyyn. Tietoa rodusta, käyttötarkoituksesta ja jäsenyyden hyödyistä olisi hyvä saada myös heille.

Ilahduttavasti vastaajista noin 80 % ilmoitti vedättävänsä siperianhuskyjaan säännöllisesti retkeily/harrastusmielessä/safari tai osallistuvansa valjakkokilpailuihin tai -keiksiin. Hienoa, että näin moni rodun omistaja tarjoaa koiralleen rodunomaista tekemistä! Toisaalta viiden vuoden takaisissa vastauksissa noin 90 % harrasti koiransa kanssa vedättämistä samoilla kriteereillä. Koiravaljakkosafarikäytössä olivat tuoreessa kyselyssä 22 vastaajan koirat (10 %). 65 % vastanneista oli käynyt koiransa kanssa näyttelyssä. 30 % vastaajista mainitsi siperianhuskyjensa olevan myös seurakoiria. Muuten prosentuaaliset osuudet vastaavat viiden vuoden takaisia, mutta seurakoirina siperianhuskyjaan piti edellisellä kerralla 12 % vastaajista.

Yhteensä vastaajat omistivat noin 1500 siperianhuskyä vastaushetkellä. Tarkkaa koiramäärää ei vastauksista saada, koska isompien, yli 20 koiran kennelien koiramäärä kysyttiin kymmenen koiran tarkkuudella. Vastaajien omistamista koirista 85 % (1267 kpl) elää neljän koiran tai sitä isommassa laumassa. Vain 3,4 % (51 kpl) koirista eli ainoana siperianhuskyina perheessä. Siperianhuskyt elävät siis pääasiassa isommissa laumoissa ja tästä syystä laumakäyttäytyminen on rodulle tärkeää. Safarikäytössä olevien koirien määrä koko vastaajien omistamasta yhteismäärästä oli 27 % (n. 410 kpl).

Luonne

Vastausten mukaan 67 huskulla esiintyi eroahdistusta eli liikaa riippuvuutta ihmisestä. Näistä 16 eli ainoana siperianhuskyina. Eroahdistus on yleisempää ainoana siperianhuskyina perheessä elävällä koiralla (todennäköisyys vastausten perusteella 31 %) kuin laumassa elävällä siperianhuskulla (todennäköisyys vastausten perusteella 3 %), mutta ei niin yleistä kuin viisi vuotta sitten tehdyssä samassa kyselyssä. Tällöin puolet yksin elävistä siperialaisista kärsi eroahdistuksesta. 2020 kyselyssä 37 % eli 25 eroahdistunutta siperianhuskyä eli perheessä koti- tai seurakoirana, eikä niiden kanssa harrastettu vetämistä kuin mahdollisesti hyvin satunnaisesti. Tällä on tietysti korrelaatiota myös sii-

hen, että 1-2 koiran laumoissa vedättämistä harrastetaan ehkä yleisesti vähemmän, mutta jos koiraa vedätetään säännöllisesti, näyttäisi eroahdistuksen todennäköisyys pienemmältä.

Eroahdistuksesta kärsivien prosentuaalisessa määrässä ei ole tapahtunut muutoksia viiden vuoden takaiseen.

Ääniherkkyydestä eli reagoimisesta esimerkiksi ilotulitteisiin tai muihin koviin pamauksiin kärsi tuoreen kyselyn mukaan 66 siperianhuskyä (4 % vastaajien kokonaiskoiramäärästä). Prosentuaalinen osuus on samaa luokkaa kuin viisi vuotta sitten.

Aggressiivisuutta tai liiallista saalistusviettä pieniä koiria tai pentuja kohtaan esiintyi 62 siperianhuskulla (4 % vastaajien kokonaiskoiramäärästä). Yleensä tällaista epätoivottua käytöstä esiintyi jollain kymmenen koiran tai isomman lauman jäsenellä. Yleensä käytöstä esiintyi 1-2 lauman koiralla, mutta kolmessa isommassa laumassa käytöstä esiintyi neljällä koiralla. Parissa avoimessa vastauksessa mainittiin pentuihin liittyvän käyttäytymisen menevän varsin nopeasti ohi. Muuten häiritsevän voimakkaaksi vastaajat kokivat 111 siperianhuskyn riistavietin (7 %). Tämä oli ylivoimaisesti eniten vastaajia häirinnyt asia siperianhuskyjen käyttäytymisessä. Eniten häiritsevän voimakkaaksi riistavietin kokivat 1-2 koiran omistajat. Vajaa puolet omistajasta turhan riistavietteisistä yksilöistä asui 1-2 koiran laumassa.

Isommissa laumoissa turhan riistaviettiisiä koiria esiintyi suhteessa huomattavasti vähemmän. Ehkä kyse on myös siitä, että parin huskyn omistajalle riistaviettiisyys tulee enemmän yllätyksenä ja se koetaan helpommin häiritseväksi tai isomman lauman omistajat osaavat kouluttaa/huomioida asian? Avoimissa vastauksissa valitettiin riistaviettiisyyden häiritsevän joillakin yksilöillä jopa vetämistä. Viisi vuotta sitten häiritsevän voimakkaan riistavietin esiintyvyyttä oli 5 % eli riistaviettiisyyttä koetaan olevan hieman enemmän nykyään. Toisaalta 1-2 siperianhuskyn laumojen määrä on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana kun myös rodun suosio on kasvanut ja uusia omistajia tullut rotuun.

Aggressiivisuus ihmisiä tai lapsia koh-

taan on rodussa yhä pientä. Ongelmia esiintyi yhdeksällä siperialaisella (0,6 % vastaajien kokonaiskoiramäärästä). Pelkopuremista esiintyi hieman enemmän: 21 siperianhuskyllä (1 %). Pelkopurijoiden prosentuaalinen osuus on noussut hieman viiden vuoden takaisesta, mutta ei mitenkään merkittävästi. Silti tämän ei olisi suotavaa yleistyä rodussa.

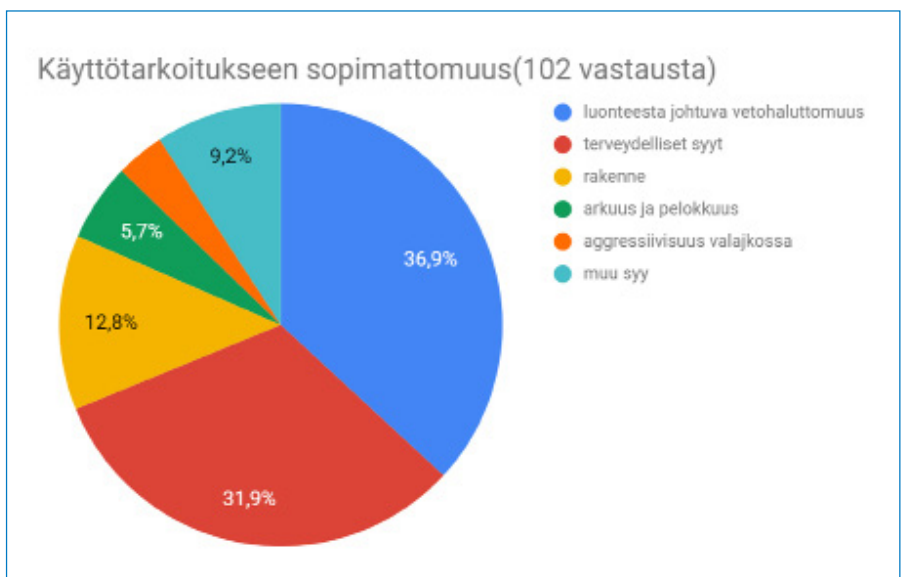
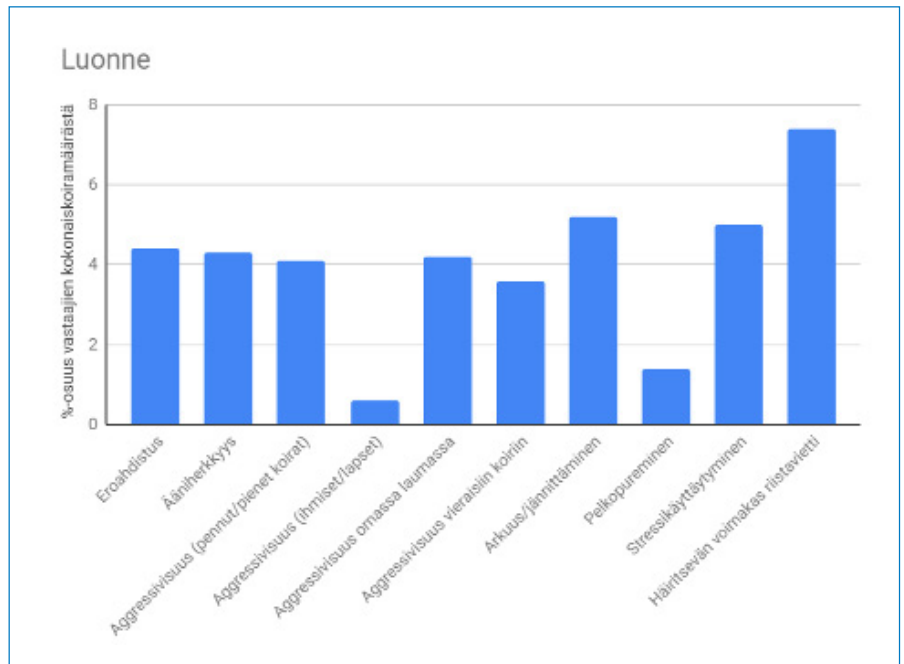
Aggressiivisuutta oman lauman koiria kohtaan esiintyi 64 sh:lla (4 % vastaajien kokonaiskoiramäärästä). Yleensä laumassa oli 1-2 kpl tällaisia koiria, yhdellä vastaajalla tällaisia koiria oli isommassa laumassa 6-10 kpl. Oman lauman koiria kohtaan aggressiivisuutta esiintyi tietenkin vain laumassa elävillä koirilla: lähes kaikki elivät neljän koiran tai sitä isommassa laumassa. Avoimissa vastauksissa todettiin eripuraa joissakin laumoissa esiintyvän esim. kahden koiran välillä, mutta koirat tulivat ok juttuun kaikkien muiden kanssa. Osa mainitsi aggressiivisuuden oman lauman sisällä liittyvän resursseihin kuten luihin, kuppeihin tms. Avointen vastausten perusteella ongelmat olivat yleisempiä nartuilla toisia narttuja kohtaan. Vieraita koiria kohtaan aggressiivisuutta esiintyi hieman vähemmän: 55 kpl (4 %). Aggressiivisuudessa oman lauman tai vieraisiin koiriin ei ole tapahtunut muutoksia viiden vuoden takaiseen.

Arkuutta/tilanteiden kohtuutonta jännittämistä vastaajat kertoivat olevan 78 omistamallaan siperianhuskyllä (5 % kokonaiskoiramäärästä). Häiritsevää stressikäyttäytymistä tai rauhattomuutta, kuten jatkuva edestakaisin tai ympyrän liikkuminen, esiintyi lähes yhtä paljon: 75 kpl. Käytöksessä koirat eivät näytä ottavan mallia lauman muilta koirilta, koska suurimmassa osassa laumoja tällaisia koiria oli 1-2 kpl. Viidessä vuodessa jännittäjien tai stressaajien määrässä ei ole tapahtunut muutoksia.

Ennen aikaista dementiaa eli ikään liittyviä käytöshäiriöitä oli 9:llä vastaajan koiralla.

Joissakin avoimissa vastauksissa käytösongelmista vastattiin käytöshäiriöisten olevan keskenään sukulaisia. Mm. arkuuden kerrottiin liittyvän tietyn pentueen koiriin. Avoimissa vastauksissa kerrottiin myös hieman aroista tai epäilevästi uusiin ihmisiin suhtautuvista koirista, joita ei kuitenkaan koettu ongelmana. Jonkin verran käytöshäiriöisten koirien mainittiin olevan aikuisia kodinvaihtajia tai ongelmallisen käytöksen alkaneen jonkin trauman jälkeen (tappelu tms.).

102 vastaajaa eli hieman vajaa puolet vastaajista oli viimeisen viiden vuoden aikana omistanut /omistaa yhden tai useamman käyttötarkoitukseen sopimattoman siperianhuskyn. Valitettavasti kaikista huskyistä ei siis ole vetokoiraksi edelleenkään. Osuus on sama kuin viisi vuotta sitten. Eniten syiksi käyttötarkoitukseen sopimattomuuteen vastaajat kokivat olevan luonteesta johtuvan vetohaluttomuuden (52 vastaajaa).

Lähes yhtä yleisiä olivat terveydelliset syyt (45 vastaajaa). Muita syitä vetokoiraksi sopimattomuuteen listattiin rakenne (18 vastausta), arkuus ja pelokkuus (8 vastausta) ja aggressiivisuus valjokossa (5 vastausta). Lisäksi syinä mainittiin esimerkiksi erilaiset tapaturmat, joiden takia koirasta ei ollut enää vetokoiraksi. Joissain tapauksissa koirat olivat vetohaluiltaan ailahtelevia. Muuten vastaukset olivat samassa linjassa viiden vuoden takaiseen, mutta terveydellisistä syistä johtuva käyttötarkoitukseen sopimattomuus on kasvanut selkeästi. Osittain syynä voi olla, että jos koira ei vedä, nykyään osataan viedä koira ehkä helpommin tutkittavaksi eläinlääkäriin/fysioterapeutille/osteopaatille tms. ennen kuin leimataan syyn olevan "korvien välissä". Myös tutkimus- tekniikat ovat kehittyneet. Kuitenkin suunta on harmittava, koska jokaisella kasvattajalla toivosi olevan tavoitteena käyttötarkoituk-

seen niin terveyden, rakenteen kuin luonteenkin puolesta soveltuva koira.

Ylivoimaisesti eniten vastaajista vastasi narttujen kiimavälin olevan 5-8 kk (68 % vastaajista). 20 % vastaajista vastasi kiimavälin olevan 8-10 kk ja 8 % 10-12 kk. Alle 5 kk kiimavälejä esiintyi 3 % vastaajan koiralta. Noin vuoden juoksuvälistä joillakin yksilöillä kerrottiin useammassa avoimessa vastauksessa. Jonkin verran avoimissa vastauksissa esiintyi myös mainintoja kiimähäiriöistä, todella lyhyestä välistä tai jakautuneesta kiimasta. Vastaukset ovat linjassa viiden vuoden takaiseen kyselyyn.

JTO-kysely, osa 2: Kasvatustyö, JTO-suositukset ja PEVISAan liittyminen

Vastauksia saatiin 224 siperianhuskyharrastajalta eli noin 1500 siperianhuskyta touko-heinäkuun 2020 aikana. Kyselyä mainostettiin Siperianhusky-lehdessä sekä eri facebook-ryhmissä. Ensimmäinen osa käsitteli luonnetta ja se on julkaistu Siperianhusky-lehden edellisessä numerossa.

Vastaajien kasvatustyö

Kyselyyn vastasi 72 viimeisen viiden vuoden aikana siperianhuskypentueen tai -pentueita kasvattanutta henkilöä. Yhteensä kasvattajat ovat kasvattaneet noin 220 pentuetta, jos pentuemäärä lasketaan vaihteluvälien keskiarvojen mukaan. Tässä tekstissä on käsitelty vastanneilla kasvattajilla viimeisen viiden vuoden aikana eteen tulleita tapahtumia.

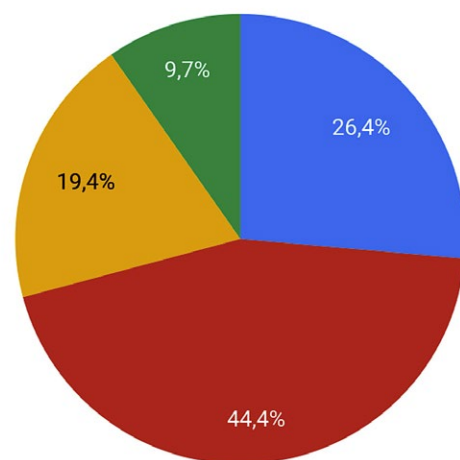
Astumisvaikeuksia oli esiintynyt 10 pentuesuunnitelmassa. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta vastaajilla oli ollut astumisvaikeuksia yhdessä pentueessa. Neljä kasvattajaa vastasi astumisen tapahtuneen epäluonnollisesti. Parissa avoimessa vastauksessa todettiin, että nartut eivät antaneet suosiolla valitun uroksen astua, mutta toisen uroksen kylläkin. Viiden vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna astumisvaikeudet näyttävät vähentyneen jonkin verran ja luonnollisten astutusten osuus on pysynyt samana.

Tiinehtymisvaikeuksia oli 21 pentuesuunnitelmassa. Yleensä kyse oli kennelin yksittäisestä nartusta, mutta kolmessa kennelissä kahdella nartulla tai samalla nartulla kahden kertaan oli ollut tiinehtymisvaikeuksia. Viiden vuoden takaisiin vastauksiin ei ollut eroa.

Synnytyso ongelmia esiintyi 32 pentueessa eli noin 15 %:ssa syntyvissä pentueissa. Viiden vuoden takaiseen kyselyyn vertaamalla synnytyso ngelmat rodussa ovat lisääntyneet. Neljällä vastaajalla synnytyso ngelmia oli ollut kahdessa synnytyksessä, muilla yhdessä. Jalostustoimikunnassa synnytyso ngelmien kasvua pidettiin melko yllättävänä ja asiaan tuleeikin varmasti jatkossa kiinnittää huomiota. Synnytyso ngelmatkin ovat jossain määrin perinnöllisiä.

Kasvattajien viimeisen viiden vuoden aikana kasvatetut pentueet

- 1 pentue
- 2-3 pentuetta
- 4-6 pentuetta
- yli 6 pentuetta

Pentujen hoitoon liittyviä ongelmia oli ollut kuudella kasvattajalla, joilla kaikilla ongelmia oli esiintynyt yhdellä nartulla.

23 kasvattajalla oli yhteensä ollut syntyessään kuolleita pentuja 26:ssa pentueessa. Tämä tarkoittaa noin 12 % kyselyyn vastanneista pentueista. Synnytyksen jälkeen ennen luovutusikää oli pentuja kuollut lähes yhtä monessa pentueessa eli 27 pentueessa. 16 tapauksessa syynä oli ainakin jollain pennulla ollut pennun heikkous. Pennun heikkouden prosentuaalinen osuus kuolinsyistä on kasvanut selkeästi viiden vuoden takaiseen kyselyyn nähden (vastaavasti muiden syiden vähentymisessä). Synnyttäisi epämuodostumia oli ollut 11 pentueen pennussa/pennuissa. Kuudessa tapauksessa syynä kuolemaan olivat olleet ongelmat synnytyksessä. Huomioitavaa on, että kukaan kasvattaja ei maininnut pennun kuolemaan olevan syynä emon käytös, vaikka se oli yhtenä vastausvaihtoehtona.

Valtaosa kasvattajista (68 %) vastasi nartujen imettävän 5-8 vko ja 30 % 9-12 vkoa.

Rodun tilanne kasvattajien ja harrastajien mukaan

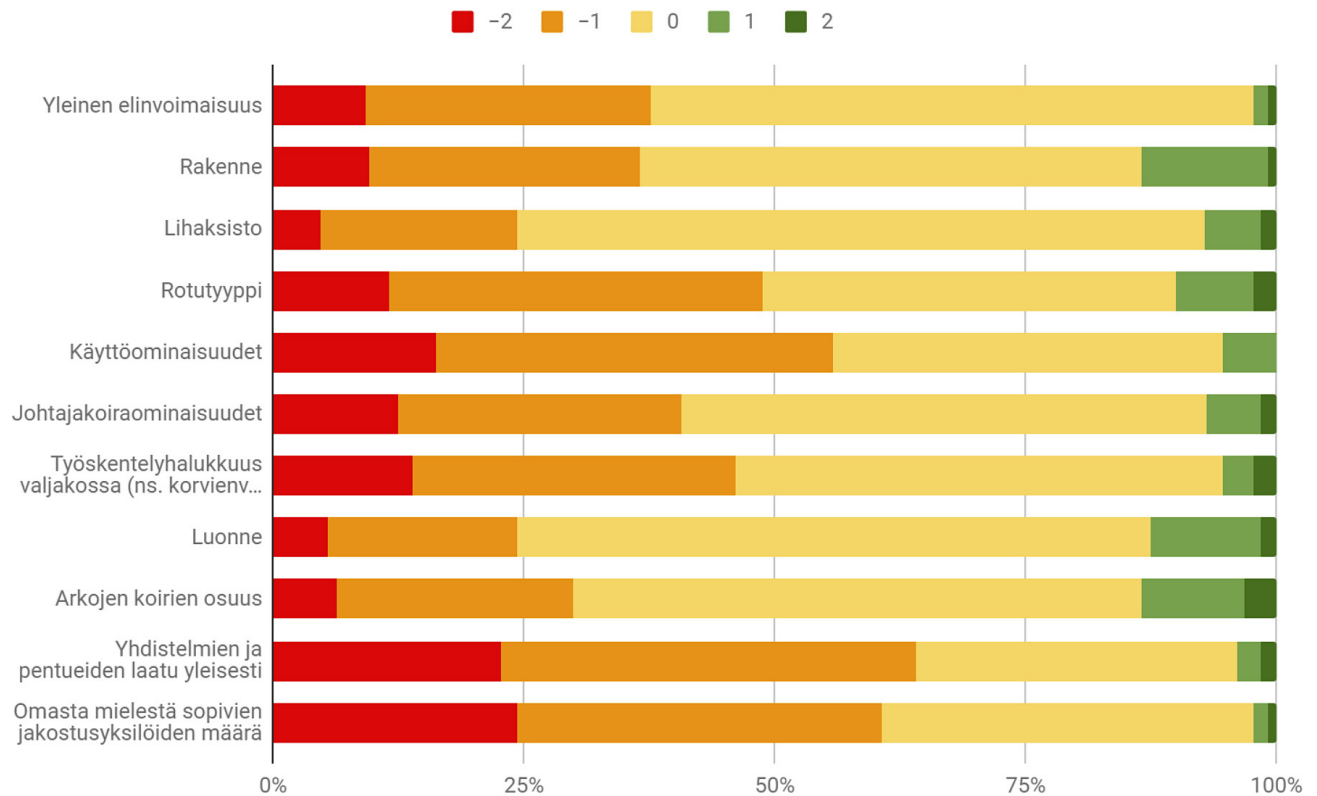
Rodun tilanteesta kysyttiin mielipidettä kasvattajilta ja kaikilta yli viisi vuotta rotua harrastaneilta. Vastaajia oli reilu 130. Rodun tilanteen muutoksista kysyttiin viimeisen viiden vuoden ajalta.

Viisi vuotta sitten kysyttiin samoja asioita ja tällöin rodun käyttötarkoitukseen suoraan liittyvät asiat (lihaksisto, käyttöominaisuudet, johtajakoiraominaisuudet ja työskentelyhalukkuus valjakossa) olivat vastaajien mielestä kehittyneet yleisesti ottaen huonompaan suuntaa 2015 edeltävän kymmenen vuoden aikana. Viimeisen viiden vuoden aikana ollaan myös menty kyselyyn vastanneiden mukaan huonompaan suuntaan eli rotu näyttää menevän monista koko ajan huonompaan suuntaan. Luonne on viimeisen 15 vuoden vastausten perusteella pysynyt aika samalla tasolla koko ajan. Tosin viisi vuotta sitten kukaan ei pitänyt luonteiden huonontuneen merkittävästi. Arkojen koirien osuuden uskotaan hieman kasvaneen edelliseen kyselyyn verrattuna.

72 vastaajaa eli reilusti yli puolet harrastajista/kasvattajista oli sitä mieltä, että rodun ääripäät ovat erkaantuneet yhä enemmän toisistaan. Linjojen sisällä 29 vastaajaa piti tilanteen pysyneen samana, kun taas 44 vastaajaa koki linjojen sisällä hajaantuneisuuden kasvaneen. 7 vastaajaa piti tyyppin yhtenäistyneen linjojen sisällä.

Avoimissa vastauksissa oltiin esimerkiksi huolestuneita siitä, että kasvattajaksi ryhdytään liian lyhyellä kokemuksella ja monilla kasvattajilla on varsinkin alussa liian pieni koiramateriaali. Ajateltiin, että ei nähdä, on-

Viimeisen viiden vuoden aikana...(-2 huonontunut...2 parantunut)

ko koiria sopiva jalostukseen, kun sitä vertaillaan vain oman lauman koiriin. Koiria treenataan ehkä pienvaljakossa ilman tavoitteita ja työskentelyominaisuuksiin ei kiinnitetä riittävästi huomiota. Ehdotettiin ennen kasvattajaksi ryhtymistä pakollista osallistumista pariin kilpailuun. JTK:n huomiona tähän, että nykyään rotujärjestön kennelnimipuolossa edellytetään vuoden jäsenyyttä ja/tai osallistumista johonkin vetokoiratapahtumaan (kisat, yhteistreenit, kokeet tms.).

Samoja koiria käytetään joidenkin vastaajien mukaan liian paljon. Osan kasvattajista mainittiin tekevän pentueita suht tiheään enemmän rahan takia kuin rodun kehitystä ajatellen (esimerkiksi puuttuvat tulokset käyttö-, näyttö ja terveyspuolelta). Tämä hirvitti vastaajia.

Esiin tuli myös, että terveystutkimuksiin toivottiin kiinnitettävän enemmän huomiota: osa ei tutki lainkaan ja osa käyttää koiria, joilla todettu vikaa ja jälkipolvia ei silti tutkita. Kolmessa vastauksessa mainittiin epilepsian yleistyneen.

Muutamia mainintoja oli ei rotumäärittelyn mukaisista koirista ja rotutyypin katoamisesta, koon kasvamisesta (ylikorkudesta ainakin neljässä avoimessa vastauksessa) sekä pitkistä raajoista, keveydestä, turkista, sprintti- ja pitkänmatkankoirien eriytymisestä, puhumattakaan käyttö- ja näyttelylinjan eroista. Lämmenneiden talvien ja sulanmaan kisojen uskottiin vaikuttaneen esimerkiksi

turkin määrän jalostukseen. Muistutettiin, ettei pitäisi tuijottaa pelkästään nopeutta vaan niitä kaikkia ominaisuuksia, jotka tekevät hyvän rekikoiran.

Lisäksi avoimissa vastauksissa mainittiin mm. liian korkeat sukusiitokset, luonne/epävarmuus ja siihen liittyvät käytösongelmat.

Jalostussuosituks

Tähän osioon saivat vastat kaikki kyselyyn osallistuneet halutessaan ja vastauksia saatiin 215 kpl. Nykyisen jalostuksen tavoiteohjelman suosituksia (yli 2v. ikä, hyväksytty käyttötulos (Rek/Rekä, LD-kilpailu tai arvokilpailumenestys), silmätarkastus, näyttelytulos vähintään H) jalostuskoirille pidettiin yleisesti sopivina (76 % vastaajista). 17 % vastaajista piti jalostussuosituksia liian matalina ja 7 % eli 14 vastaajista liian haastavina. Koiramäärän suhteen vastaajajoukoissa ei näyttänyt olevan selkeitä eroja. Vastauksissa todettiin, että rotu on hieman jakautunut tulosmeriitien suhteen; toiset hankkivat kaikki mahdolliset terveystulokset ja näyttelytulokset ja toiset taas keskittyivät käyttö-/kisatuloksiin. Suosituksia noudattavia keskiteinukijoita todettiin olevan vähän.

Liian matalina suosituksia pitävät olisivat kaivanneet suosituksiin mm. gonioskopiaa (3 vastaajaa), EH-tulosta erikoisnäyttelystä tai muusta näyttelystä, tiukempia kriteerejä käyttökokeeseen (pidempi matka + työskentelyhalukkuudesta vähintään 8/10), kovata-

soisia kilpailukokeita määrää vähentämällä ja osallistujia lisäämällä sekä luuston kuvasta selän ja lonkkien osalta (13 vastaajaa, mukana myös suosituksia sopivina pitäviä ja PEVISAN avoimissa vastauksissa mainitut). Toivottiin myös lisähuomiota terveyteen. JTK:n huomautuksena, että gonioskopiaa on suositeltu jo nykyisessä sekä sitä edellisessä JTO:ssa mahdollisuuksien mukaan eli sen suosittaminen ei olisi uusi juttu.

Liian haastavana suosituksia pitävien mukaan mm. kokeita järjestetään vähän ja suositukset suosivat nopeutta, silmätarkastus on turha ja kallis, samoin näyttelytulokset ja suosituksissa suositetaan käyttölinjaisia. Vastauksissa todettiin näyttelylinjaisen omistajalle riittää aivan hyvin, että koiria on "tervepäinen" ja vetää kotioloissa.

Muuten avoimissa vastauksissa toivottiin kiinnitettävän huomiota tuloksettomien narttujen pentuemäärään, hyväksymään todistettavasti työskentelevät safarikoirat käyttötulosta vastaaviksi, asettamaan raja sukusiitosasteelle ja suvun kivesvikaisuuden huomiointi. Lisäksi toivottiin etusijaa käyttökokeisiin tuloksettomille koirille tai kilpailukokeen hyväksymistä vain lumelta sekä näyttelytuloksiä vähintään 18 kk. Suosituksia myös kehuttiin. Todettiin, että jos keskitytään liikaa vain huippuun vetopäähän, pelkona on, että koirat vetävät, vaikka ne olisivatkin täysin rikki. Rikkinäiset koirat eivät ole rodun etu kenellekään.

PEVISA (Perinnöllisten sairauksien ja vikojen vastustamishjelma)

Kyselyn avoimissa vastauksissa eräs vastaaja kommentoi hyvin, että PEVISA ei rotua pelasta vaan järkevät ja vastuulliset kasvattajat. Tämä on totta, koska PEVISA-ehtojen täytyminen ei tee koirasta jalostuskoiraa, vaan jokaisen kasvattajan tulisi tarkastella jalostuskoiriaan kriittisesti, vaikka ehdot/suositukset täyttyisivät ja olla paneutunut rotuun niin hyvin, että tietää koiransa tason. Esimerkiksi luonteeseen tulee näkyvien tulosten lisäksi kiinnittää erityistä huomiota, eikä kaikkia sairauksiakaan voida PEVISA:lla havaita. Siperianhuskyilla esimerkkejä tällaisista sairauksista on epilepsia. Eräässä vastauksessa sanottiin "Kokonaisuus ratkaisee jalostuskoiralla ja siperianhuskyn tulisi huokua elinvoimaa ja terveyttä. Sen pitäisi pysyä hyvässä kunnossa ns. peruspidolla ja sillä olla alkukantaisille eläimille tyypillinen kestävyys."

Käytännössä vain rotujärjestöön kuuluvilla on mahdollista vaikuttaa PEVISA:an liittymiseen vuosikokouksessa. 200 vastaajan perusteella PEVISA:aan liittymistä kannatti 75%. Jos jäsenistön vastauksia painotetaan vastaajan koiramäärällä, luvut ovat 65% kyllä ja 35% ei PEVISA:aa. Kannattajien joukossa oli siis myös isojen kenneleiden omistajia. eikä vain pienten laumojen omistajia.

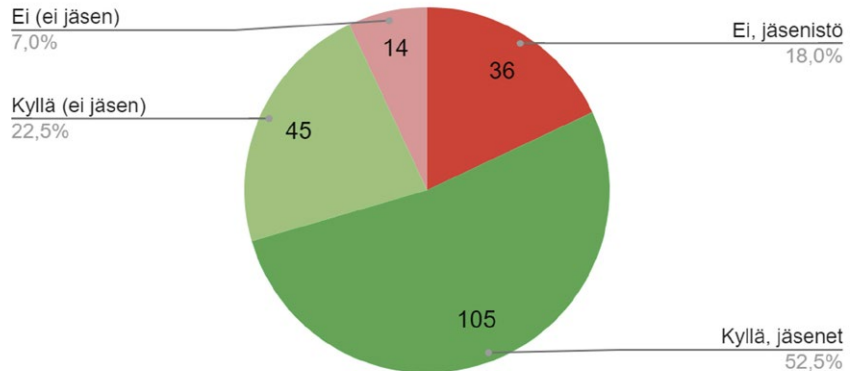
Avoimissa vastauksissa todettiin esim., että suositukset eivät tehoa, joten pakko on ainoa vaihtoehto. PEVISA-ehtoja pidettiin parissa vastauksessa hyvinkin helposti saavutettavina. Toisaalta pelättiin PEVISA:aan jouduttavan ehkä turvautumaan tuonnempana ja ehtojen saattavat sulkea hyviä mahdollisuuksia myös vastuuntuntoisilta ja hyvää näkemystä omaavilta kasvattajilta, jotka olisivat joskus valmiita ottamaan riskejä.

Rotujärjestö on jo pitkään suosittanut jalostuskäytössä koirien yli 2 vuoden ikää ja julkaissut vuosittain lehdessä "alaikäisille" teetetyt pentueet. Tämä ei kuitenkaan ole tuottanut tulosta. Avoimissa vastauksissa ehtoa perusteltiin esim. käyttöominaisuuksien testaamisella ja terveydellä. Nuoren koiran terveydestä ei välttämättä tiedetä vielä kaikkea ja todella nuorille koirille pennuttaminen voi olla haitallista.

PEVISA:n avoimissa vastauksissa muistutettiin, että käyttötulokset eivät kerro käyttökoirastakaan todellista jalostusarvoa. Tuloksia voi saada kovin erilaisissa olosuhteissa. Toisissa vastauksissa taas käyttötulosta pidettiin hyvänä käyttörodulle. Vastaajat myös muistuttivat, että osallistumista käyttökokeisiin tulisi helpottaa, jos siitä tehtäisiin PEVISA-ehto. Pelättiin, että käyttötulosta vaatimalla kasvattajista osa alkaisi keplotella rekisteröimällä pentueita ulkomaille ja käyttötulospakon hyöty jäisi vähäiseksi.

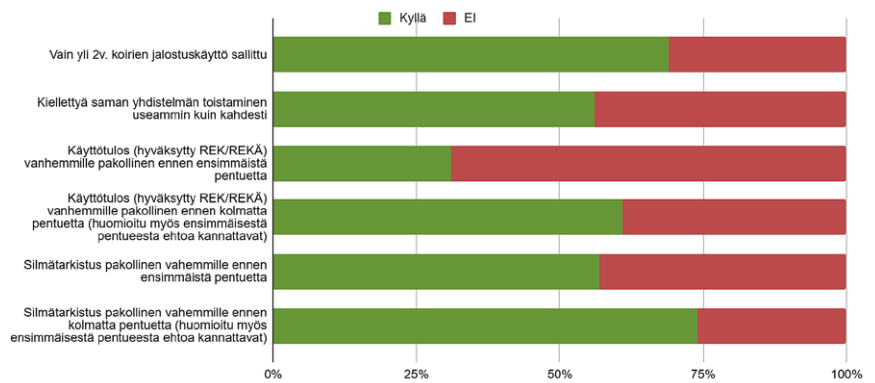
Jos silmätarkistusehtoa vastauksista painotetaan vastaajan koiramäärän perusteella, silmätarkastusta ensimmäisestä tai kolmannelta pentueesta esittävät omistivat n. 810

Liittyminen PEVISA:aan jollakin ehdolla/ehtoilla

Vastanneiden jäsenten kannatus PEVISA-ehdoiksi

140 vastaajaa

siperianhusky (64% jäsenistön kokonaiskoiramäärästä) ja silmätarkastusta ei pakolliseksi kannattavat 460 siperianhusky (36% jäsenistön kokonaiskoiramäärästä). Kun tarkastellaan vain isojen laumojen (yli 20 koiraa) vastauksia, tulokset ovat 50% - 50% eli puolet eivät kannata silmätarkastusta pakolliseksi millään ehdolla.

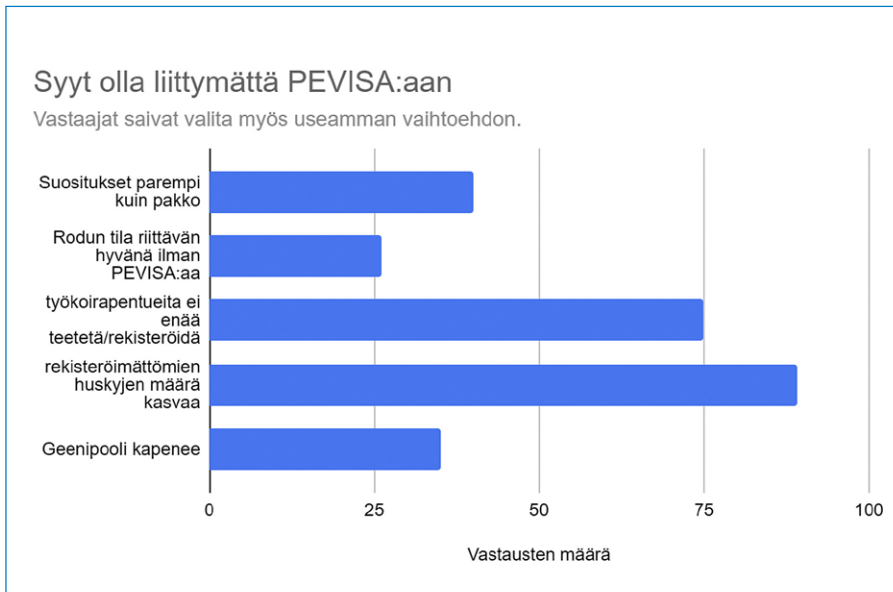
Avoimissa vastauksissa todettiin, että pelkät suositukset eivät silmätarkastusten osalta enää riitä vaan tarvitaan jo pakkoa. Silmätarkastusta toivottiin pakolliseksi jo ekasta pentueesta alkaen, että keplottelu sisaruksilla yms. jäisi. Todettiin, että lisääntyvät silmätarkastukset kertoisivat rodun silmien todellisen tilanteen. Yksi vastaaja kirjoitti, että terveystutkimuksia ei tehdä tasaisesti rodussa vaan keskittyvät joihinkin kenneleihin/linjoihin ja joillakin sukulinjoilla on hyväksyttävää, että kaikki tulokset puuttuvat. Kerrottiin, että kun muutamat menestyvät ja suuret kennelit jättävät koiransa tutkimatta tai suosituksia yleisesti noudattamatta, ne näyttävät huonona esimerkkinä leville ja välinpitämättömyys tuloksista leviää myös aloittelijoille ja pienempiin kenneleihin. Pakolla saatisiin kaikki mukaan.

Muita toivottuja PEVISA-ehtoja olivat (tässä ovat mukana kaikki jäsenistön ja ei jäsen-

ten vastaukset): Gonioskopia (4 vastaajaa), lonkkakuvaus (14) ja kyynärkuvaus (7), sekä kuvaus (14) ja polvitarkastus (2). PEVISA-ehdoksi ehdotettiin myös vasta yli 2v. tarkastuksessa käyneen koiran silmätarkastuksen hyväksymistä jalostuskäyttöön ja että silmätarkastus tulisi olla alle vuoden vanha yli 5v. jalostuskoirilla. Kaksi vastaajaa vaatisi ehdoksi, että vähintään toisella vanhemmista on käyttötulos. Pakollista näyttelytulosta ehdotettiin myös parissa vastauksessa (yli 18 kk saatu vähintään H), jos kerran käyttötulostakin vaaditaan (tasapuolisuus näyttely- ja käyttölinjoille). Ajateltiin, että PEVISA:lla voitaisiin estää epilepsiaa sairastavien koirien tai niiden jalostuskäyttöä samoin kuin muiden sairaiden koirien lähisukulaisten jalostuskäyttöä. Tämä ei ole PEVISA:ssa mahdollista ja varmastikin esim. epilepsia-koiria ilmoitettaisiin entistä vähemmän rotujärjestölle.

PEVISA:aan liittymisen kääntöpuolet

Avoimissa vastauksissa (sekä PEVISA:n kannattajilla, että ei) esiintyi huoli safarikenneiden rekisteröidystä jalostusmateriaalista, joka saattaisi jäädä pois jalostuksesta PEVISA:lla (14 avoimissa vastauksessa). Todellisia työkoiria pidettiin tärkeänä rodulle ja toivottiin

työkäytön riittävän käyttötulokseksi. Esitettiin kysymys, mikä on käyttökoira: koko talven ahertava safarikoira vai pari km käyttökokeessa juossut koira? Safarikoiria testataan usein tiukasti ennen jalostuskäyttöä, koska kukaan safaryrittäjä ei halua vetämättömiä pentuja. Ehdotettiin safarikennelyrittäjille lievennyksiä PEVISA:aan.

Harmiteltiin myös pohjoisessa pitkiä etäisyyksiä tulosten (terveys/käyttö) hakemiseksi sekä sen viemää rahaa. Toisaalta parissa vastauksessa taas todettiin, ettei ehdot jalostuskoiran kolmannesta pentueesta alkaen olisi mahdollisia safarikennelleikään. Pohdittiin, miten jatkossa rodussa suht yleiset vahinkopentueet rekisteröitäisiin.

Yhdessä vastauksessa perusteltiin PEVISA:n käyttökoevaatimuksen olevan väärä suunta, koska LD-valjakon treenaajalle ehdot ovat huonot: Matkalla harvoin kilpailukoet-

-ta, joko sitä ei järjestetä tai osallistujia liian vähän. Keskeytyksen eli tuloksen saamattomuuden riski on huomattavasti isompi kuin sprintillä. Pelkässä LD-kisassa ajavan koiralle LD-REK-kokeeseen osallistuminen on mahdollista myöhempään kuin sprintille ja jos kauden ainoassa LD-kokeessa joutuu esim. keskeyttämään, nartulla voi olla ikää jo 3,5 v., eikä vielä käyttötulosta.

Monissa avoimissa vastauksissa näkyi huoli pentutehtailun ja seurakoiraksi pentuja teettävien tulemisesta rotuun. Osa piti PEVISA:aa hyvänä asiana tämän suhteen, jos ehtoja asetetaan nimenomaan palvelemaan siperianhuskyn toimimista rekikoiraana.

Toiveita rotujärjestölle

Vastauksissa esitettiin toiveita myös rotujärjestölle. Toivottiin, että rotujärjestö olisi näkyvämpi ja avoimempi uusille ja yksittäisille

siperianhuskyjen omistajille (4 vastausta). Rotujärjestön tulisi rummuttaa rotua enemmän käyttökoirana ja kertoa paperittomuuden tai pelkän ulkonäön perusteella hankinnan haittoista. Paperittomuuden haitat eivät ole monille pennun ostajille selvillä. Pahoiteltiin, että uusien alkajien annetaan alussa tehdä kaikki virheet ja aloittelijoille harrastajien toiminta näyttää ulkoapäin melko sisäänpäin kääntyneelle: vasta kun oppii tuntemaan ihmisiä, alkaa saada kokeneemilta neuvoja. Rummutettiin etukäteen tiedon jakamista, sillä koirilla on riski joutua kiertoon, kun uusi harrastaja huomaakin vasta koirat hankittuaan, mitä oikeastaan rodulta haluaisi. Toisaalta painotettiin myös kasvattajien vastuuta olla myymättä pentuja "väärin" koteihin.

Kommentoitiin, että JTO:n suosituksia ja rodun sairauksia tulisi tuoda helposti löydettäväksi ja painottaa niiden merkitystä. Lisäksi vastauksissa toivottiin, että perehtyneitä pennunostajia yritettäisiin tehdä ponnekaalla valistustyöllä. Rotua pidetään liian automaattisesti terveenä. Uskottiin, että kun pentuja ostavat jättävät ostamatta heikkotasoisia yhdistelmiä, niiden määrä vähenee.

Rotujärjestölle ehdotettiin, että sen tulisi antaa enemmän nootia kasvattajille, jotka eivät noudata JTO:ta ja tuoda JTO:n mukaisista kasvatustyötä tekeviä enemmän esiin. Toivottiin näiden tulevan näkyviin myös muille kuin jäsenistölle eli jo pentua harkitsevalle. Räikeästi JTO:ta rikkoville kasvattajille ehdotettiin rotujärjestön voisi pyytämään selvitystä pennutuksien syistä.

Siperianhusky rotumääritelmä

FCI:n ryhmä 5

Pystykorvat ja alkukantaiset tyypit (alaryhmä 1)

SIPERIANHUSKY rotumääritelmä nr. 270

Alkuperämaa: Yhdysvallat

(Hyväksytty: FCI 2.2.1995,

käännös SKL-FKK 23.10.1995)

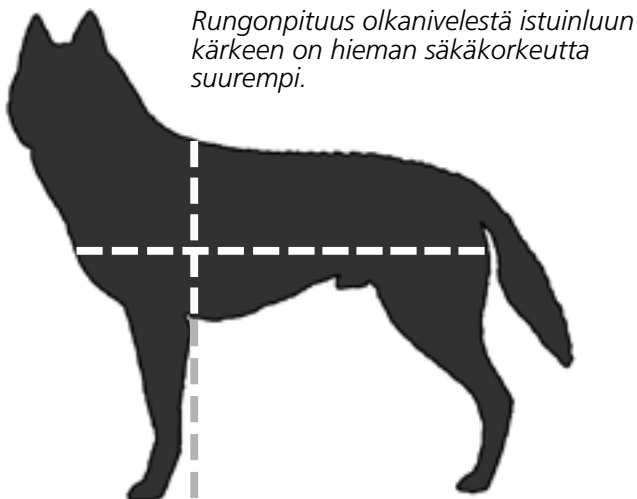
KÄYTTÖTARKOITUS: Rekikoira

YLEISVAIKUTELMA:

Siperianhusky on keskikokoinen, nopeasti ja keveästi liikehtivä käyttökoira, jonka liikkeet ovat vapaat ja joustavat. Sen kohtuullisen tiivis runko, tiheä karvapeite, pystyt korvat ja tuuhea karvainen häntä viittaavat rodun pohjoiseen alkuperään. Sen luonteenomainen liikunta on sulavaa ja ilmeisen vaivatonta. Se työskentelee alkuperäisessä tehtävässään valjaissa erittäin kyvykkäästi, vetäen kevyttä kuormaa kohtalaisella nopeudella pitkiä matkoja. Voiman, nopeuden ja kestävyden tasapaino näkyy rungon mittasuhteissa ja rakenteessa. Urokset ovat urosmaisia, mutta eivät koskaan karkeita, nartut narttumaisia, olematta kuitenkaan rakenteeltaan heiveröisiä. Hyvässä kunnossa oleva, kiinteä- ja hyvälihaksinen siperianhusky ei ole ylipainoinen.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA

Sivusta katsoen rungon pituus mitattuna olkanivelestä lantion takimmäiseen kohtaan on hieman säkäkorkeutta suurempi.

Rungonpituus olkanivelestä istuinluun kärkeen on hieman säkäkorkeutta suurempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Ystävällinen ja lempeä, mutta myös valpas ja seuralinen. Rodulla ei ole vahtikoiran omistushalua, eikä se ole liiaksi epäluuloinen vieraita kohtaan, eikä tappelunhaluinen muita kohtaan. Täysikasvuinen koira voi olla jossain määrin pidättyväinen ja omanarvontuntoinen. Sen älykyys, käsiteltävyys ja innokkuus tekevät siitä miellyttävän seuralaisen ja työskentelyhaluisen käyttökoiran.

Siperianhuskyn rotumääritelmän selitykset

- Lorna Demidoff
- SEPP-testi / tarkennettu epävirallinen rinnakkaisrotumääritelmä
Roland "Doc" Lombard DrVetMed,
Charles Belford, DrVetMed,
Rickhard Moulton ja
Vincent Buoniello (ulkomuototuomari)
- Historialliset lähteet: Bogoras, Jochelson

YLEISVAIKUTELMA

SELITYS: Pyrkimys keskikokoon, joustavaan liikuntaan, voiman, nopeuden ja kestävyden tasapainoon sekä molempien sukupuolien kyvykkyyteen toimia rekikoirina, osoittaa että koiran alkuperäinen tehtävä oli kyetä sisukkaasti vetämään keveää (noin puolet koiran omasta painosta) kuormaa jopa 160 km/pvä. Sitä ei siten ole tarkoitettu vain pikamatkalle tai raskaan kuorman vetoon. Mikä tahansa rakenteen liika jyrkkyys yhtäläillä kuin ylijalous on rajoite kestävyden, nopeuden ja voiman tasapainolle.

Siperianhuskyjen rakenne vaihtelee suhteellisen tiivistä (compact) melko linjakkaisiin (rangy), muttei ole koskaan raskas (cobby). Kaikissa rakennetyypeissä luuston täytyy olla keskivahva ja suhteessa koiran kokoon.

LUONNE

SELITYS: Luonne on erittäin tärkeä osa-alue siperianhuskyllä. Aggressiivinen koira ei ole ryhmään eikä valjakkotyöskentelyyn soveltuva. Koska siperianhusky on rekikoira, pitäisi pienintäkin oiretta tappelunhalun tai hyökkäävyyden suuntaan tuomita mitä ankarimmin. On väitetty, että tsuksien koirat olivat tappeluiden välttämiseksi usein kastroituja mutta tulkinta on väärä. Kastroidu koira, jolla on alentunut aineenvaihdunta tarvitsee vähemmän ruokaa. Kastroidu koira, jolla on alentunut aineenvaihdunta tarvitsee vähemmän ruokaa. Kastroidu koira, jolla on alentunut aineenvaihdunta tarvitsee vähemmän ruokaa. Kastroidu koira, jolla on alentunut aineenvaihdunta tarvitsee vähemmän ruokaa. Kastroidu koira, jolla on alentunut aineenvaihdunta tarvitsee vähemmän ruokaa.

Koira tulisi voida vaikeuksista siirtää valjakosta toiseen.

PÄÄ

SELITYS: Koko, rungon mittasuhteet, turkinlaatu sekä pääpiirteet ovat tärkeitä rotuominaisuuksia puhdasrotuiselle koiralle. Usein väitetään, että pään jalostaminen on vain esteettistä hömpää ja sillä ei ole mitään tekemistä rodun käytön kannalta. Tämä ei ole täysin totta. Käytännön tiede on osoittanut, että hyvin kehittynyt otsapenger ja pitkäkö kuono antavat nenän onteloille erittäin suuren tilan, jolloin sisäänhengitetty kylmäilma lämpiää tarpeeksi ja suojaa täten arkoja silmien ja aivojen rakenteita, samalla se toimii tehokkaana jäähdyttimenä koiran työskennellessä. Kyky työskennellä suu suljettuna estää osaltaan keuhkoja saamasta kylmää. Useimmilla villoilla koiraeläimillä on mantelinmuotoiset silmät, ne ovat myöskin edullisimmat ja parhaiten suojatut vammoilta ja viimalta. Voidaan myös osoittaa, että keskikokoinen, pysty ja

PÄÄ

ILME:

Valpas, mutta ystävällinen ja tarkkaavainen, jopa ilkikurinen.

KALLO:

Keskikokoinen ja suhteessa runkoon, päälaki hieman pyöristynyt. Kallo kapenee leveimmästä kohdasta silmiä kohden.

OTSAPENGER:

Selvästi erottuva. Kuononselkä on suora otsapengerestä kuonon kärkeen asti.

KIRSU:

Harmailla, ruskeansävyyisillä ja mustilla koirilla musta, kuparinvärisillä koirilla maksanväriäinen.

Puhtaanvalkoisilla koirilla kirsu voi olla lihanväriäinen.

”Lumikirsu” vaaleanpunaisin merkein on sallittu.

KUONO-OSA:

Keskipitkä, etäisyys kuonon kärjestä otsapengereseen sama kuin etäisyys otsapengerestä niskakyhmyyn.

Kuono on keskileveä kaveten vähitellen kirsua kohti, kuononkärki ei ole terävä eikä neliömäinen.

HUULET:

Hyvin pigmentoituneet ja tiiviit.

PURENTA:

Leikkaava purenta.

SILMÄT:

Mantelinmuotoiset, kohtalaisen kaukana toisistaan ja hieman vinoasentoiset. Silmät voivat olla väriltään ruskeat tai siniset, keskenään eriväriset tai sekäväriset silmät sallitut.

KORVAT

Keskikokoiset, kolmion muotoiset, lähellä toisiaan ja korkealle kiinnittyneet. Paksut, tiheäkarvaiset, takaosastaan hieman kaartuvat, tanakasti pystyssä, kärjet hieman pyöristyneet ja suoraan ylös suunnatut.

KAULA:

Kaula keskipitkä ja kaartuva, koiran seistessä ylväästi ylhäällä kannettu. Koiran ravatessa kaula ojentuu eteen siten, että pään asento on hieman edempänä.

RUNKO:

YLÄLINJA:

Selkälinja on vaakasuora säästä lantioon.

SELKÄ:

Suora, vahva ja keskipitkä, ei lyhyt ja tukeva, eikä notko mikä johtuu liian pituudesta.

LANNE:

Kiinteä ja hoikka, rintakehää kapeampi.

LANTIO:

Hieman viisto, mutta ei koskaan niin jyrkkä, että se rajoittaisi takaraajojen työntöä.

RINTAKEHÄ:

Syvä ja vahva, muttei liian leveä. Syvin kohta on kyynärpäiden tasalla heti niiden takana. Kylkiluut kaartuvat hyvin selkärangasta lähtien, mutta kaarevuus vähenee kyljissä mahdollistaen vapaat liikkeet.

ALALINJA JA VATSA:

Vatsaviiva hieman kohoava.

hieman pyöristynyt korvan malli on vähemmän altis kylmälle kuin suuri tai luppakorva.

Leikkaava purenta on normaali koiraeläimen purenta. Voidaankin todeta, että ainoastaan silmien lievä vinoasentoisuus ja korvien korkea asento ovat ainoat esteettisyyteen viittaavat. Koska suurimmalla osalla ensimmäisistä Siperiantuonneista kuitenkin oli nämä piirteet, voidaan niitä pitää perusteltavina. Samalla nämä piirteet erottavat siperianhuskyn ”serkuistaan” alaskanmalamuutista, samojedinkoirasta ja grönlandinkoirasta. Siperianhuskyn ilme on valpas, ystävällinen jopa ilkikurinen; raskas syvä pää voi olla vaikuttava ja kevyt elegantti, mutta kummankaan ilme on tuskin ilkikurinen.

KAULA

SELITYS: Kaula tasapainottaa liikettä. Liikkeessä pystyssä kannettu kaula aiheuttaa lyhyet, sidotut liikkeet, ja viittaa suoraan lapaan.

RUNKO

SELITYS: ”Selkä suora ja vahva, selkälinja suora” on vaikutelma, joka tulee saada kun koira liikkuu, jolloin selkälinja pysyy tasaisena ja kiinteänä. Itse asiassa selkäranka kaartuu hieman ennen lannetta, jolloin säkä on hieman korkeammalla kuin lantio. Lievä kaarevuus, joka sijoittuu lantion ensimmäisen kolmanneksen kohdalle (wheelback) on selkärangan voimalle ja kestävyydelle välttämätön. Tämä pyöreys on myös tärkeä energian siirrolle ja säästölle. Noin 30 - 35 ° kulma vastaa lähinnä voiman, nopeuden ja kestävyysvaatimuksia.

RINTAKEHÄ

SELITYS: Kestävyyttä vaadittaessa on rintakehän syvyys erittäin tärkeää, mutta leveys ei tällöin saa olla jalkojen välissä. Tila elintärkeille elimille saadaan rintakehän pituudesta ja syvyydestä, ei leveydestä. Pitkä rintakehä aiheuttaa suhteessa lyhyehkön lanneosan, mutta lanteen liika lyhyys taas liikkeiden jäykkyyttä. Täten hieman pitempi lanneosa on parempi kuin hieman liian lyhyt.

HÄNTÄ:

Tuuheakarvainen, ketun hännän muotoinen. Hännän kiinnityskohta on aivan selkälinjan tason alapuolella. Tarkkaavaisen koiran hännän asento on tavallisesti selän päällä kauniilla sirpin muotoisella kaarella. Koholla oleva häntä ei kierry rungon kummallekaan puolelle eikä makaa litteästi selkää vasten. Koiran ollessa levossa on normaalia, että häntä riippuu. Hännän karvapeite on keskipitkää ja suunnilleen saman pituista yläpuolella, sivuilla ja alapuolella, jolloin häntä muistuttaa pyöreää harjaa.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Seisovan koiran raajat ovat edestä katsottuna kohtuullisen etäällä toisistaan, yhdensuuntaiset ja suorat. Luusto on luja, ei koskaan raskas. Kyynärpää sijaitsee hieman ylempänä kuin säkäkorkeuden puoliväli. Eturaajojen kannukset voidaan poistaa.

Edestä seisovan koiran eturaajat ovat kohtuullisen etäällä toisistaan, yhdensuuntaiset ja suorat. Normaali, liian kapea ja liian leveä väli.

Kyynärpää sijaitsee hieman ylempänä kuin säkäkorkeuden puoliväli ja välikämmen on hieman viisto.

LAVAT:

Taakse sijoittuneet ja viistot. Hyvin kehittyneet lihakset ja jänteet kiinnittävät lavat tiiviisti rintakehään.

OLKAVARRET:

Suuntautuvat taaksepäin olkanivelestä kyynärpäähän, eivätkä ole koskaan kohtisuorassa alustaan nähden.

KYYNÄRPÄÄT:

Tiiviisti rungon myötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

RANTEET:

Voimakkaat ja joustavat.

VÄLIKÄMMENET:

Sivusta katsottuna hieman viistot.

KÄPÄLÄT:

Soikeat, mutta eivät pitkät, keskikokoiset ja tiiviit. Varpaiden ja päkiöiden välit ovat tiheäkarvaiset. Päkiät sitkeät ja paksut. Koiran seistessä vapaasti käpälät eivät käänny sisään eivätkä ulospäin.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaa katsottuna koiran seistessä takaraajat ovat kohtuullisen etäällä toisistaan ja yhdensuuntaiset.

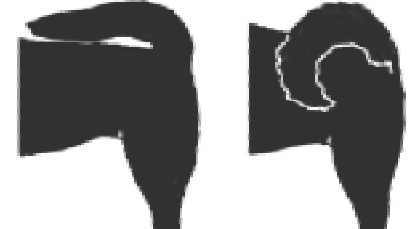
REIDET:

Lihaksikkaat ja voimakkaat.

Oikea hännänasento on selän päällä sirpin muotoisella kaarella. Levossa koiran häntä riippuu.

Virheellisiä hännänasentoja. Selällä makaava ja sivulle kiertyvä häntä.

HÄNTÄ

SELITYS: Usein sanotaan ettei koira juokse hännälään, mutta kun lantion asento vaikuttaa suuresti hännän kiinnitykseen ja lantion asennolla on suuri vaikutus koiran liikkeisiin, ei häntääkään voi pitää pelkkänä koristeena. Oikein asettunut häntä viittaa lantion oikeaan asentoon ja koiralla, jolla on hyvät liikkeet on useimmiten myös hyvä hännänkiinnitys ja kanto. Usein koholla oleva häntä liittyy myös koiran mielialaan, tarkkaavainen koira pitää häntäänsä koholla, kun taas liikkeessä häntä tavallisesti myötäilee tasapainottaen askellusta. Koira, joka työskennellessään pitää häntää koholla ei todennäköisesti tee kovastikkaan töitä.

Hännän karvoituksen pituus taas viittaa oikeaan turkinlaatuun. Pitkät karvajouhet kesäturkkisella koiralla viittaavat liian pitkään turkinlaatuun (woolie), mikä ei ole toivottavaa.

RAAJAT

SELITYS: Siperianhuskyn eturaajojen väli ei saa olla liian leveä (liika leveys viittaa tynnyrimäiseen tai liian leveään rintakehään, joka estää eturaajojen vapaata liikettä). Raajojen pituuden ollessa hieman yli puolet koiran säkäkorkeudesta (~55%) ja kyynärpään sijoituksessa hieman yli puolenvälin viittataan jälleen optimaaliseen nopeuteen, voimaan ja kestävytyteen. Mikä tahansa pitempi viittaisi sprintteriin, mikä tahansa lyhyempi olisi liian hidas ja jäyhäliikkeinen. Lavan tulisi olla noin 30-40° kulmassa. Mikään ei ole parempi indikaattori, kuin lavan asento. Taakseasettunut viisto lapa on joustavin liikkeessä. Suora lapa ja olkavarsi ovat kovasti energiaa kuluttavia. Lapaluun, olkavarren, lantion ja reisiluun tulisi olla yhtäpitkät ja tasapainossa. Sivusta katsottuna välikämmenet ovat hieman viistot, noin 10-15° kulmassa. Joustavat rannenivelet ja välikämmenet estävät tehokkaasti vammautumista kovalla uralla ja ovat tärkeitä myös liikkeen keveydelle ja sulavuudelle. Usein koira, jolla on hyvä etuosa kääntää seistessään tassuja hieman ulospäin (n.10°), jolloin vauhdissa tempoa lisääntyessä ja raajojen siirtyessä lähemmäksi

POLVET:

Hyvin kulmautuneet.

KINTEREET:

Kinnerkulma selvä. Kinner matala. Mahdolliset kannukset tulee poistaa.

KÄPÄLÄT:

Kuten etukäpäliät.

LIIKKEET:

Luonteenomainen liikunta on sulavaa ja ilmeisen vai- vatonta. Koira liikkuu nopeasti ja keveästi. Näyttely- kehässä se tulisi esittää talutin löysänä, kohtalaisen nopeassa ravissa, jolloin eturaajojen pitkä askel ja takaraajojen hyvä työntö tulevat esiin. Edestä katsot- tuna koiran kävellessä käpäliät eivät astu samalle linjalle, mutta nopeuden lisääntyessä käpäliät vähitel- len siirtyvät lähemmäksi toisiaan, kunnes päkiät astuvat rungon pituusakselin alla olevalle linjalle. Kun käpälien jäljet yhtyvät, etu- ja takaraajat liikkuvat suoraan eteenpäin, kyynärpäät tai polvet eivät käänny sisään eivätkä ulos. Kumpikin takaraaja astuu samaan kohtaan kuin samanpuoleinen eturaaja. Koiran liik- kuessa selkälinja pysyy kiinteänä ja tasaisena.

KARVAPEITE

KARVA:

Kaksinkertainen ja keskipitkä. Koira vaikuttaa tiheä- turkkiselta, mutta karvapeite ei ole koskaan niin pitkä, että selvät ääriiviivat häviäisivät. Pohjavilla on peh- meää ja tiheää sekä tarpeeksi pitkää tukemaan peitin- karvaa. Peitinkarva on suoraa ja melko rungonmyö- täistä, ei koskaan karkeaa eikä ulospäin törröttävää. On huomattava, että pohjavillan puuttuminen karvan- lähtöaikoina on normaalia. Siistimmän vaikutelman aikaansaamiseksi on sallittua trimmata viiksiä, sekä karvaa varpaiden väleistä ja käpälien ympäriltä. Karvapeitteen trimmaaminen muista kohdista ei ole sallittua ja trimmattu karvapeite on vakava virhe.

VÄRI:

Kaikki värit mustasta puhtaan valkoiseen ovat sallit- tuja. Monenlaiset merkit päässä ovat yleisiä, mukaan- luettuna monet huomiota herättävät kuviot, joita ei esiinny muissa roduissa.

KOKO JA PAINO

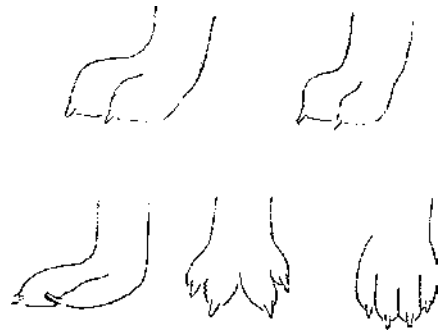
SÄKÄKORKEUS:

Uroksilla 53 - 60 cm (21 - 23,5 tuumaa) ja nartuilla 51 - 56 cm (20 - 22 tuumaa).

PAINO:

Urokset 20 - 27 kg (45 - 60 paunaa) ja nartut 16 - 23 kg (35 - 50 paunaa).

Paino on suhteessa korkeuteen. Yllämainitut mitat ovat korkeuden ja painon ylä- ja alarajat, eikä kum- paakaan äärimmäisyyttä tulisi asettaa etusijalle. On virhe, jos koira antaa vähääkään liian raskasluus- toisen tai ylipainoisen vaikutelman.

tasapainopistettä rungon keskiviivan alle, liikkeen aiheuttama rasitus kohdistuu kahdelle keskimmaiselle varpaalle, jolloin liikunta on tehokkainta. Itse asiassa koirat, joilla on tassut seistessä aivan suoraan eteen- päin, pyrkivät kääntämään ne vauhdissa sisäänpäin (toe-in). Käpälien sitkeys ja paksuus estävät tehok- kaasti vammautumisia ja ontumisia. Takaosallaan koira kehittää voimaa. Nopeimmilla eläi- millä on korkea kinner, joka kehittää suurimman eteenpäin vievän nopeuden, kun taas matala kinner tarvitsee vähemmän energiaa ja on siten kestävämpi. Reiden lihaksiston kehittyneisyys ja hyvä kulmautumi- nen polvilla ja kintereissä viittaavat voimaan ja voi- man siirtoon.

LIIKKEET

SELITYS: Kaikki viittaa jälleen voiman, nopeuden ja kestävyuden tasapainoon ja pieneen energian kulutuk- seen. Etu- ja takaosien kulmauksien tasapaino on avain väsymättömään ja kestävään liikuntaan. Oikein kulmautunut koira pyrkii saavuttamaan liikkeen tasa- painon ja tehokkuuden siirtämällä raajansa rungon pituusakselille. Virheellinen kulmautuminen, tasapai- nottomuus ja ylipainoisuus aiheuttavat tehottomat ja väsyttävät liikkeet. On muistettava, että rotumääritel- män mukaan voiman, nopeuden ja kestävyuden tasa- painoa ilmentää koira, joka on ”nopeasti ja keveästi liikehtivä” ja ”jonka liikunta on sulavaa ja ilmeisen vaivatonta”. Kommentti ”tuo koira kykenee vetämään rekeä!” sanotaan aivan liian usein koirasta, joka on raskasluustoinen, vahva ja suurilihaksinen ja joka vain liikkeessaankin näyttää vetävän 90 kg:n kuormaa.

KARVAPEITE

SELITYS: Siperianhuskyn turkki on ainutlaatuinen arktisten rotujen joukossa. Sekä alaskanmalamuutilla että samojedilla on pitempi ja pörröisempi turkki. Ero johtuu pääasiassa alkuperäisten koirakantojen elin- alueiden sääoloista. Pitkään ja tuuheaan turkkiin muo- dostuvat lumi- ja jääkokkareet olivat vaara hengissä pysymiselle ankarissa tuiskuisissa sääolosuhteissa. Koillis-Aasian koirien turkit olivat täten kehittyneet ihonmyötäisiksi ja hieman rasvaisiksi vastustamaan jään muodostumista. Turkin pituudessa on pientä variaatiota rodun eri yksilöillä, kuitenkin siten etteivät koiran sulavat linjat hämähä ja turkinlaatu on oikea. Varsinkin uroksilla on usein kaulan ja säkän seudulla tuuhea ”kaulus” talviturkissa. Keskimääräinen turkin pituus on n. 2 - 7cm. Trimming on ehdottomasti kiellettyä, jotta turkin luonnollisuus säilyisi.

TIIVISTELMÄ:

Tärkeimmät rotuominaisuudet ovat keskikokoisuus, kohtuullinen luusto, tasapainoiset mittasuhteet, vapaat ja vaivattomat liikkeet, oikeanlaatuinen karvapeite, rodunomaiset pää, korvat ja häntä sekä hyvä luonne.

Raskasluustoisuus, ylipainoisuus, rajoittuneet tai kömpelöt liikkeet, pitkä- tai pörrökarvaisuus ovat virheelliset. Siperianhusky ei koskaan vaikuta niin raskaalta tai rotevalta, että se toisi mieleen kuormajuhdan, eikä niin kevyeltä ja heiveröiseltä, että se toisi mieleen pikajuoksijan. Molemmat sukupuolet antavat erittäin kestävän koiran vaikutelman.

Myöskään yleiset rakennevirheet eivät ole toivottuja, vaikka niitä ei ole tässä erikseen mainittu.

VIRHEET:

PÄÄ:

Liian kömpelö, raskas tai liian kevyt pää. Liian suippo, liian karkea, liian lyhyt tai liian pitkä kuono. Liian vähäinen otsapenger. Muu kuin leikkaava purenta. Liian vinot tai liian lähekkäin olevat silmät. Korvat ovat liian suuret suhteessa päähän, haja-asentoiset tai korvat, jotka eivät ole tanakasti pystyssä.

KAULA

VIRHEET: Liian lyhyt ja paksu tai liian pitkä kaula.

RUNKO

VIRHEET: Liian leveä; tynnyrimäinen; liian litteä tai heikko rintakehä. Heikko, notko tai köyry selkä; laskeva selkälinja.

HÄNTÄ:

VIRHEET: Selkää myötailevä, tiukasti kiertynyt, liian liehuvakarvainen, liian alas tai liian korkealle kiinnittynyt häntä.

RAAJAT

ETURAAJAT

VIRHEET: Pystyt tai löysästi kiinnittyneet lavat. Heikot ranteet. Liian raskas luusto. Edestä katsoen liian kapea tai liian leveä rinta. Ulkonevat kynärpäät. Pehmeät tai haravarpaat. Liian suuret ja kömpelöt tai liian pienet ja hennot kädäpäät, kädäpäälalien ulko- tai sisäkierteisyys.

TAKARAAJAT

VIRHEET: Suorat polvikulmaukset, pihtikinttuisuus; liian kapea tai liian leveä takaosa.

LIIKUNTA

VIRHEET: Lyhyet, hypähtelevät, epävakaat askeleet. Kömpelöt tai keinuvat liikkeet. Ristiinastunta, vinot liikkeet.

KARVAPEITE

VIRHEET: Pitkä- tai pörrökarvaisuus. Karhea tai silkkinäinen karvanlaatu. Muualta kuin sallituista kohdista trimmattu karvapeite.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

KOKO JA PAINO

Urokset yli 60 cm ja nartut yli 56 cm.

HUOM: Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehitynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespusseihin.

AGRESSIIVISUUS

Vihaisuus ja sairaalloiset piirteet ovat hylkääviä virheitä. - FCI:n 2001 ja SKL-FKK:n hallituksen päätöksellä 4.10.2001 on kaikkiin rotumääritelmän tehty lisäys.

VÄRIT

SELITYS: Kaikki värit ja väriyhdistelmät ovat sallittuja. Siperianhuskyllä on aina esiintynyt epäsymmetrisiä kuvioiteja eivätkä ne ole virheellisiä. Ihmissilmää tuntuu kuitenkin – ikävä kyllä – miellyttävän enemmän symmetria kuin epäsymmetria. Värillä ei ole mitään merkitystä siperianhuskylle ja on sen ominaisuuksista tärkeysjärjestyksessä viimeisellä sijalla, eikä mitään väridiskriminointia saa esiintyä!

Joku koira voi vaikuttaa epäedulliselta värinsä puolesta, mutta muut koiran ominaisuudet täytyy aina asettaa arvoasteikossa etusijalle.

KOKO

SELITYS: Koko on siperianhuskyllä keskeinen ominaisuus rakenteen toimivuudelle. Määritelmää pienemmältä koiralta puuttuisi tarvittavaa voimaa, kun taas suuremmalta puuttuisi kestävyttä ja nopeutta. Koon variaatiot täytyy sallia, mutta kumpaakaan ääripäätä ei saa asettaa toista paremmaksi, sillä pyrkimys keskikokoon tulee olla ohjenuorana. Siperianhusky on kokoonsa nähden suhteellisen kevyt koira ja tästä koon ja painon suhteesta johtuen se on säästynyt monilta saman korkuisten, mutta painavampien rotujen luusto- ja nivelsairauksilta. Luuston lujuus on osoitus nopeuden, voiman ja kestävyuden tasapainolle. Siperianhuskyn luusto on koiran kokoon nähden huomattavasti kevyempi kuin alaskanmalamuutin. Suhteessa koiran kokoon siperianhuskyn luustoa voidaan verrata collien, dobermanin tai länsisiperianlaikan luustoon.

Nurmi ja Jean, kaksi siperialaiskoiraa 1920-luvun lopulta Leonhard Seppalan valjakosta, Polar Spring, Maine.

Rodulla kirjallisuudessa esiintyvät sairaudet ja lähdeluettelo

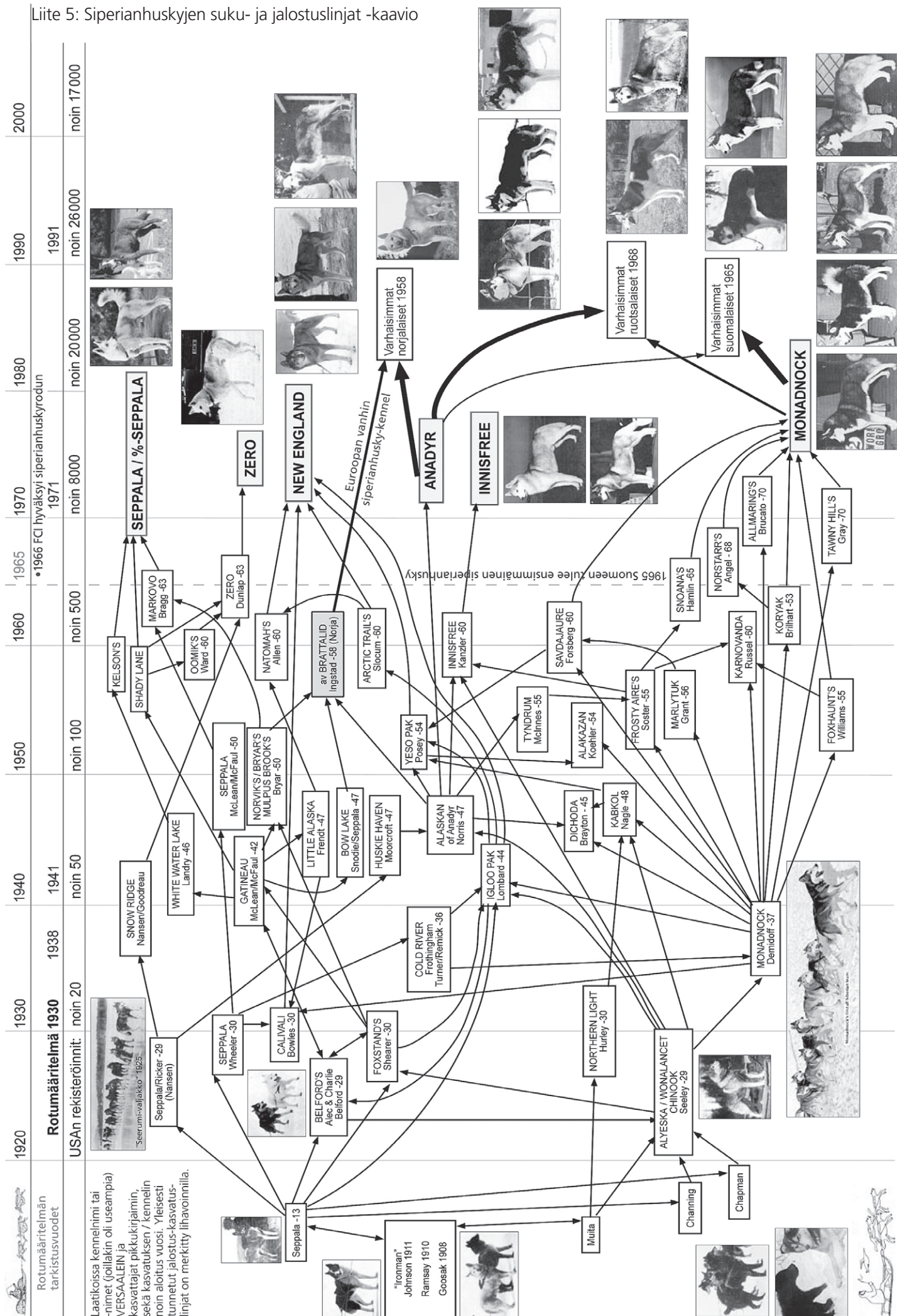
- Degeneratiivinen myelopatia [11]
- Demodikoosi eli sikari- tai karvatuppipunkkioireyhtymä [15]
- Discoidi lupus erythematosus eli DLE [2,7]: immuunivälitteinen ihosairaus.
- Distichiasis [2]
- Ektooppinen ureter [2,11]: kuuluu rotuihin, joilla kohonnut esiintymistiheys. Vialla arvellaan olevan geneettinen tausta, mutta periyymismekanismi on epäselvä.
- Entropion [5,7,11] Silmäluomen sisäänpäinkiertyminen
- Eosinofiilinen granulooma [4,6]
- Eosinophilic bronchopneumopathy [16,17,18] Eosinofiilinen keuhkoputkien ja keuhkojen sairaus
- Epilepsia [2,10,6] kaatumatauti
- Glaukooma [2,5,9,11,13,15]: esiintyy sekä primääri- että sekundaariglaukoomaa. Primäärinen glaukooma johtuu siperianhuskyilla yleensä kammioikulman epämuodostumasta. Australialaisessa tutkimuksessa esitettiin, että silmän sinisellä värillä ja suljetulla kammioikulmalla on jokin yhteys. Vian perinnöllisyyttä ei ole vahvistettu. Kyseisessä australialaisessa tutkimuksessa oli hyvin pieni otos (40 yksilöä), joten päätelmä silmän sinisen värin ja suljetun kammioikulman yhteydestä on ehkä liian hätäinen.
- Hemofilia A eli hyytymistekijä VIII:n puutos [2,11]: periytyy x-kromosomisesti resessiivisesti
- Hemofilia B eli hyytymistekijä IX:n puutos [11]: periytyy x-kromosomisesti resessiivisesti.
- Hypotyreoosi [11] kilpirauhasen vajaatoiminta
- Kastratioiresponsiivinen dermatoosi [1,2,7]
- Katarakta eli HC [1,2,5,7,11,13,6] harmaa kaihi
- Kornean lipidoosi [2]
- Kornean strooman ja/tai epiteelin dystrofia [1,2,3,4,5,6,7,8,11,12,13,14]: sarveiskalvon strooman ja/tai epiteelin rappeuma. Sarveiskalvon sameus. Muihin rotuihin verrattuna siperianhuskyilla sairaus on usein lievä ja itsestään paraneva. Sillä on harvoin kliinistä merkitystä. Se voi johtua myös sekundaarisesti hypotyreoosista. Periytyy autosomisesti resessiivisesti.
- Krooninen pinnallinen keratiitti (pannus) [13]
- Larynxparalyysi [2,11] oireet voivat tulla jo kuuden viikon ikäiselle, mutta yleensä vasta treenauksessa olevalle koiralle. Perinnöllisyyttä ei ole todistettu.
- Linssiluksaatio [1]
- Lonkkanivelen dysplasia eli HD [11]
- Luomikasvaimet [13]
- Patellaluksaatio [11] polvinivelen sijoiltaan meno
- Persistoiva hyperplastinen primaarilasiainen eli PHPV [5]
- Persistoivat pupillamembraanit eli PPM [13]
- Piilokiveksisyys [11] kuuluu rotuihin, joilla kohonnut esiintymistiheys. Vika periytyy joillain eläinlajeilla autosomisesti - resessiivisesti.
- Progressiivinen retinan atrofia eli PRA [2,5,7,11,13]: siperianhuskeilla PRA harvinainen ja ilmenee myöhemmässä iässä kuin muilla roduilla. Muista tunnetuista PRA muodoista eroten PRA periytyy siperianhuskeilla X-kromosomisesti resessiivisesti [10,6].
- Sinkkiresponsiivinen dermatoosi [1,7] sinkin puutteellisen imeytymisen (suolesta) aiheuttama ihosairaus. Vika on joko perinnöllinen (varsinkin rekikoiraroduilla) tai ravinnon epätasapainosta johtuva. Esimerkiksi kalsium, rauta, tina, kupari ja fytaatit (kasvisokerit) alentavat sinkin imeytymisasetta.
- Synnynnäinen sydänvika [2]: kammioväliseinän aukko (ventricular septal defect).
- Trakean dysplasia [11]
- Uveiitti [2,5]: infektiivinen tai immuunivälitteinen. Joidenkin oftalmologien mielestä uveittia ilman depigmentaatiotakin (kts.alla) esiintyisi siperianhuskyilla kohonneella esiintymistiheydellä verrattuna muihin rotuihin.
- Vogt-Koyanagi-Harada -syndrooman kaltainen tauti eli uveodermatologinen syndrooma eli vitiligo ja uveiitti -syndrooma [1,5,11,13]
- von Willebrandin tauti [2,7,11] eri vWd muodoilla eri periytymismekanismieja, yleisin on autosominen epätäydellisellä penetranssilla. Tauti ei muodosta ongelmaa siperianhuskyilla.

Lähdeluettelo

- [1] Birchard, S.J. & Sherding, R.G. Saunders Manual of Small Animal Practice. W.B. Saunders Co. Philadelphia 1994. s. 313, 316, 318, 327,1198,1209,1211.
- [2] Clark, R.o. & Stainer, J.R. Medical & Genetic Aspects of Purebred Dogs. Forum Publications, Inc. Fairway, Kansas 1994. s. 501-505, 650-651.
- [3] Cooley, P.L. and Dice, P.F.: Corneal dystrophy in the dog and cat. Vet Clin No Am 20:681-692, 1990.
- [4] Dice, P.F.: Corneal endothelial-epithelial dystrophy in the dog. Am Coll Vet Ophthalmol 7:36, 1976.
- [5] Genetics Committee of the American College of Veterinary Ophthalmologists.

- Ocular Disorders presumed to be inherited in Purebred Dogs. ISBN 0-96-35163-2-0. 3th Ed. 1999.
- [6] ISHC Presents The Siberian Husky 3rd Ed. 1994 s.132-137
- [7] Kirk, RW. & Bistner, SI. Handbook of Veterinary Procedures & Emergency Treatment. 6th Ed. WB. Saunders Co. - Philadelphia 1995. s. 840.
- [8] Murphy, C.J. 1992. Disorders of the cornea and sclera. In R.. Kirk and J.D. Bonagura (eds.) Current Veterinary Therapy XI Small Animal Practice, p. 1101-1111. WB Saunders Co., Toronto
- [9] Miller, P.E. 1995. Glaucoma. In J.D. Bonagura and R.W. Kirk (eds.). Kirk's Current Veterinary Therapy XII Small Animal Practice, p. 1265-1272. W.B. Saunders Co., Toronto.
- [10] Mykkänen, R Siperianhusky on aito rekikoira vain täällä pohjantähden alla. Koiramme 1-2/1998. Suomen Kennelliiton julkaisu. s. 28-35.
- [11] Svenska kennelklubben. Sund Hundavel - genetiska anomalier hos hundar. Utg. 2. Mars 1996. Kap. C. s. 197-202.
- [12] Waring, G. O.; MacMillan, A; Reveles, P.: Inheritance of crystalline corneal dystrophy in Siberian Huskies. J Am Anim Hosp Assoc 22:655, 1986.
- [13] Whitley, D. Focusing on Eye Disorders among Purebred dogs. Vet. Med. 1988, 83: 50-63.
- [14] Whitley, D.: Canine cornea. In. Gelatt KN, editor. Veterinary Ophthalmology 2nd ed. Pages 307-356; 1991.
- [15] Wikström, B. Koiran sairaudet. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Hämeenlinna 1995. s. 106; 200.
- [16] Rajamäki Minna M. Tissue Inflammation In Canine Pulmonary Eosinophilia With Special Reference To Matrix - Metalloproteinases, Department of Clinical Veterinary Sciences Section of Medicine Faculty of Veterinary Medicine University of Helsinki Finland
- [17] Clercx C: Is canine eosinophilic bronchopneumopathy an asthmatic disease?, 12th ECVIM-CA Conference, VIN, 2002.
- [18] Clercx C, Peeters D, German AJ, Khelil Y, McEntee K, Vanderplasschen A, Schynts F, Hansen P, Detilleux J, Day MJ: Eosinophilic bronchopneumopathy in dogs. J Vet Intern Med 14:282-291, 2000
- [19] Egenvall, Bonnet, Olson & Hedhammar 2000. Gender, age, breed and geographic pattern of morbidity and mortality in insured dogs during 1995 and 1996. Veterinary Record 146: 519-525

Liite 5: Siperianhuskyjen suku- ja jalostuslinjat -kaavio

Hyväksytty SHS:n hallituksen kokous 8.11.2002

SHS:n Jalostusneuvojen ohjesääntö ja työohjeet

1. SHS:n vuosikokous valitsee jalostusneuvonnan puheenjohtajan ja muut jäsenet (3-4). Valittujen jäsenten olisi kyettävä sitoutumaan ainakin 3 vuodeksi, sillä vuosi on aivan liian vähän pitkäjännitteeseen toimintaan.
2. Jalostusneuvonta on hallituksen alainen elin, joka laatii tarvittaessa ehdotuksia/lausuntoja/ohjelmia koskien jalostustoimintaa ja informoi hallitusta toiminnastaan. Hallitukseen nimetään jalostusneuvonnan yhteyshenkilö, ellei jalostusneuvonnassa jo ole hallituksen jäsentä. Jalostusneuvojen tehtävä on neuvoa ja opastaa jalostusasioissa.
3. Jalostusneuvojat pitävät aktiivisesti yhteyttä toisiinsa: kokoontumalla, puhelimitse, e-maililla, kirjeitse jne. Kokoontumisista tehdään pöytäkirja hallitukselle.
4. Jalostusneuvojat laativat toimintakertomuksensa hallitukselle sekä toimintasuunnitelman seuraavalle kaudelle kirjallisesti.
5. Jalostusneuvojat tiedottavat jalostus- ja kasvatustilastoista SH-lehdessä, sekä julkaisevat vuosittaiset tilastot SH-lehdessä ja lataavat ne myös Internetiin.
6. Jalostusneuvonta on puolueetonta, ainoastaan rodun etua ajattelevaa ja sen tehtävä on opastava ja ohjaava, sillä kasvattajalla on viimekäden vastuu jalostustyöstään.
7. Jalostusneuvojat eivät koskaan hyväksy eivätkä hylkää jalostuskoiria/yhdistelmiä, vaan opastavat ja ohjaavat kasvattajia oikeaan valintaan. Jalostusneuvojat voivat myös antaa ehdotuksia käyttökelpoisista uroksista ja eri kasvattajista, joilla uroksia on, mutta vastuu valinnasta ja seurauksista on aina kasvattajan.
8. Jalostusneuvojat ovat vaitiolovelvollisia
9. Jalostusneuvojen toimenkuvaan kuuluu:
 - lausuntojen laatiminen jalostusasioista ja niiden esittäminen SHS:n hallitukselle
 - tarvittavien tilastojen tekeminen (nly/kilp/koetul) ja yhteenvetojen laadinta ja ylläpito.
 - rotukohtaisen jalostuksen tavoiteohjelman ylläpito ja päivittäminen
 - terveystietojen kartoitus, tilastointi ja julkaisu
 - hankkia ja jakaa jalostusta/kasvatusta ja perinnöllisyyttä ja siperianhuskyn terveyttä koskevia ohjeita ja tietoja.
 - valistaa jäsenistöä julkaisemalla tarvittavaa tietoa SH-lehdessä ja Internetissä.*
 - pyrkiä yhteistyöhön ulkomaisten järjestöjen kanssa ja tietojen vaihtoon sh-rodusta myös maailmanlaajuisesti, niin koirien taustoista, työskentelykyvystä ja terveydestä kuin sairausriskeistäkin
 - itsenäinen tietojen hankinta ja sen tiedon levittäminen jäsenille puhelimitse, kirjeitse sekä SH-lehden ja Internetin / e-mailin välityksellä.

SUOMEN VALIONARVOSÄÄNNÖT

Suomen Kennelliitto - Finska Kennenklubben ry
Voimassa alkaen 1.1.2016 (Päivitetty 10.6.2016)

KAIKKIA ROTUJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

Muotovalion arvo (FI MVA)

Vähintään kolme sertifikaattia näyttelystä Suomessa kolmelta eri palkintotuomarilta. Vähintään yksi sertifikaateista on saatava koiran täytettyä 24 kk. Lisäksi tulevat mahdolliset rotukohtaiset koepalkintovaatimukset. Muutos astuu voimaan 1.6.2011. (Valt. 29.5.11)

Valionarvosääntöön liittyvät koetulosvaatimukset ovat vähimmäisvaatimuksia.

Suomalaisen omistamalta / hallitsemalta koiralta hyväksytään Pohjoismaissa saavutetut koetulokset rodunomaisista kokeista FI MVA -arvoon vaadittaviksi koetuloksiksi. (Valt. 24.11.07)

Pohjoismaiden muotovalion arvo (POHJ MVA)

Koiralle, joka on saavuttanut kolmen eri Pohjoismaan (Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti tai Tanska) muotovalion arvon. Ennen 1.1.2008 saadut valionarvot hyväksytään koiran saavutuksiksi. (Valt. 17.5.07)

Muotovalion arvoon vaadittavat koetulokset voi saada myös muissa Pohjoismaissa. Muista maista saavutettujen koetulosten kelpoisuuden muotovalion arvoon hyväksyy Kennelliitto koemuodon haltijan esityksestä. Muihin valionarvoihin vaadittavat näyttelytulokset voi saada jostain FCI:n hyväksymän maan kenneljärjestön hyväksymästä näyttelystä. (Valt. 29.5.16) Voimassa 1.6.2016 alkaen.

Koiralta, joka 24 kk täytettyään on saavuttanut jonkin muun maan muotovalionarvon, vaaditaan vain yksi sertifikaatti Suomesta sekä mahdolliset lisävaatimukset. Sen mahdollisesti Suomesta alle 24 kk:n iässä saama sertifikaatti lasketaan Suomen muotovalionarvoon oikeuttavaksi. Muutos tulee voimaan 1.1.2011. (Valt. 29.5.11)

Ulkomaalaisen omistaman / hallitseman koiran ulkomailla saavuttama koetulos hyväksytään FI MVA -arvoon vaadittavaksi koetulokseksi vain, mikäli se on saavutettu FCI:n hyväksymän kenneljärjestön kokeesta, joka vastaa Suomessa rodulta vaadittavaa rodunomaista koetta. Koetuloksesta tulee Kennelliittoon toimittaa anomuksen yhteydessä FCI:n hyväksymä Working Class Certificate (WCC). (Valt. 24.11.07)

Käyttövalion arvo (FI KVA)

Vähintään laatumaininta "hyvä" näyttelystä koiran täytettyä 15 kk. Lisäksi tulevat rotukohtaiset koepalkintovaatimukset. Suomen Kennelliiton myöntämien Suomen koe- tai kilpailuvalionarvoon oikeuttavien käyttötulosten on kaikkien oltava Suomesta saatuja. (Valt. 27.5.12)

Pohjoismaiden käyttövalion arvo (POHJ KVA)

Koiralle, joka ennestään on saavuttanut kolmen eri Pohjoismaan (Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti tai Tanska) koe- tai kilpailuvalionarvon, myönnetään Pohjoismaiden ko. koemuodon koe- tai kilpailuvalionarvo. Pohjoismaiden käyttövalionarvoa voi anoa 1.1.2010 alkaen. Sitä ennen saadut valionarvot hyväksytään koiran saavutuksiksi. (Valt. 21.5.09, 27.5.12)

Koiralta, joka ennestään on jonkin muun maan koe- tai kilpailuvalio vaaditaan ko. koe- tai kilpailumuodosta vain yksi valionarvoon oikeuttava korkeimman luokan tulos Suomesta sekä mahdolliset lisävaatimukset. (Valt. 27.11.04, 27.5.12)

Suomen ja kansainväliset valionarvot haetaan kirjallisesti Suomen Kennelliitolta. Ulkomaiset valionarvot haetaan aomaa kenneljärjestöltä. Muutos astuu voimaan 1.1.2005. (Valt. 27.11.04)

Siperianhuskyn rotukohtaiset koepalkintovaatimukset Suomen valionarvoihin

(Hyväksytty Kennelliiton vastuustossa 27.11.2005)

FIN MVA (Suomen muotovalio) 1.1.2006 alkaen:

Arvosana kiitettävä rekikoirien kilpailukokeesta (REK1),

tai 1 x kiitettävä rekikoirien käyttökokeista (REKÄ-YLE1) ja 1 x hyväksytty rekikoirien kilpailukokeesta (REK1, REK2 tai REK3),

tai 2 x hyvä arvosana rekikoirien käyttökokeista (REKÄ-YLE2) ja 1 x hyväksytty rekikoirien kilpailukokeesta (REK1, REK2 tai REK3).

FIN KVA (Suomen käyttövalio)

1 x kiitettävä (REK1) rekikoirien kilpailukokeesta ja

1 x kiitettävä (REKÄ-JOH1) arvosana johtajakoirana rekikoirien käyttökokeesta.

Lisäksi siperianhusky voi saavuttaa seuraavat tittelit täyttämällä ko. valionarvon tulosvaatimukset näyttelyssä ja kokeessa tai kilpailussa:

- Agilityvalion arvo (FI AVA)
- Hyppyvalion arvo (FI AVA-H)
- Jäljestämisvalion arvo (FI JVA)
- Koiratanssivalionarvo (FI KTV ja FI KTV-V) Seuraaminen musiikin tahdissa (Heelwork to Music FI KTV)
- Vapaaohjelma (Freestyle FI KTV-V)
- Käyttövalion arvo (FI KVA-J)
- Metsästysvalion arvo (FI KVA-L ja FI KVA-M)
- Paimennusvalion arvo (FI PVA)
- Rally-tokovalion arvo (FI RTVA)
- Tottelevaisuusvalion arvo (FI TVA)
- Vesipelastusvalion arvo (FI VPVA)
- Vetovalion arvo (FI VVA)

KANSALLISET JA KANSAINVÄLISET NÄYTTELYT käyttöluokkaan vaadittavat koetulokset

Näyttelysääntöä täydentävä liite (pohjautuu Suomen ja kansainväliseen valionarvosääntöön)

Luonnetestitulos ei oikeuta käyttöluokkaan osallistumista. Alla mainitut tulokset ovat vähimmäisvaatimuksia.

Päivitetty 8.8.2014

Siperianhusky

- Hyväksytty rekikoirien kilpailukoe tai käyttökoe tulos (vaatimus tulee näyttelysäännöstä).

FCI:N KANSAINVÄLISTEN VALIONARVOJEN SÄÄNNÖT

FCI:n hallitus on hyväksynyt tämän valionarvosäännön päivitykset 14.11.2012, astuu voimaan 14.11.2012

- Näitä sääntöjä päivitettäessä on otettu huomioon kaikki toukokuussa 2006 tehdyn edellisen päivityksen jälkeen tehdyt päätökset.

FCI:N KANSAINVÄLISEN MUOTOVALION (C.I.B.) ARVO

1. Rodut joilta FCI ei vaadi käyttökoetulosta* (* siperianhusky kuuluu tähän ryhmään)

Jotta koira voisi saada kansainvälisen muotovalion arvon, sen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

a) saanut 4 x CACIB kolmesta eri maasta ja kolmelta eri tuomarilta, riippumatta näyttelyyn osallistuneiden koirien lukumäärästä;

b) ensimmäisen ja viimeisen CACIBin välillä on kulunut vähintään yksi vuosi ja yksi päivä; esim. tammikuun 1. päivästä 2011 tammikuun 1. päivään 2012.

Kohtiin a) ja b) voidaan kansallisille kenneljärjestöille myöntää poikkeuksia, edellyttäen että FCI:n hallitus on ne hyväksynyt.

Anomukset C.I.B.-arvon myöntämiseksi roduille, joilta FCI ei vaadi käyttökoetulosta, toimitetaan koiran omistajan kotimaan kansalliselle kenneljärjestölle. Anomus on tehtävä käyttäen FCI:n virallista lomaketta.

Joidenkin jäsenmaiden ja/tai sidostahojen kanssa tehdyistä sopimuksista riippuen FCI:n toimisto voi omistajan anomuksesta myöntää valionarvon, edellyttäen että täydelliset näyttelytulokset (tulostaus ja näyttelyluettelo) on toimitettu FCI:n toimistoon. Tämä anomus on tehtävä käyttäen FCI:n virallista lomaketta.

